Mercredi, 10 décembre 2008

Présidence: M. Lucien Weiler, Président
M. Jos Scheuer, Vice-Président

Sommaire

5900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2009 (suite)

- *Discussion générale (suite): M. Gast Gibéryen (dépose un tableau; MM. les Ministres Luc Frieden, Jean-Claude Juncker et Mars Di Bartolomeo lui répondent), M. Aly Jaerling (dépose un amendement et répond à M. Félix Braz), M. Laurent Mosar, M. Charles Goerens, Mme Lydia Mutsch, M. Lucien Thiel, M. Alex Bodry (à qui M. Xavier Bettel et M. Aly Jaerling posent une question), M. Lucien Clement*

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Jean-Claude Juncker, Premier Ministre; Mmes Marie-Josée Jacobs et Mady Delvaux-Stehres, MM. Luc Frieden, François Biltgen, Mars Di Bartolomeo, Lucien Lux, Jean-Marie Halsdorf et Claude Wiseler, Ministres; Mme Octavie Modert, Secrétaire d'État.

(Début de la séance publique à 9.01 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir fueren haut de Moie weider mat den Debatten iwwert de Statsbudget fir d'nächst Joer. Et si Riedner ongefëier bis 11 Auer ageschriwwen. Als Éischten huet elo den honorabelen Här Gibéryen d'Wuert. Här Gibéryen, wann ech gelift.

5900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2009 (suite)

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Et si schonn zéng Sekonnen ëm an ech hunn nach näischt gesot.

Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir déi, déi de Moien alleguer schonn esou fréi hei sinn, fir deelzehuelen un dëse Budgetsdebatten. Ech ginn dervun aus, datt d'Regierung och nach antrëfft. Obschonns de Kolleeg Norbert Haupert nach net…

Une voix.- Hien ass do.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Ass hie schonn am Haus? Obschonns de Kolleeg Norbert Haupert och nach net hei ass, wat awer vläicht ze verstoen ass, wëll ech awer ufänken, andeem datt ech och him vun eiser Säit aus Merci soen. Mir kennen de Kolleeg Norbert Haupert alleguer als e fläissegen a gewëssenhaften Deputéierten. Hien huet d'lescht Woch duerch Evenementer e bësse vun deem Mérite, dee säi Rapport verdéngt huet, awer hei geholl kritt. Ech wéilt him vun eiser Säit aus Merci soe fir dat, wat hien als Rapporteur gemaach huet an him soen, hien hat am Prinzip verdéngt, e Rapport iwwer e bessere Budget kënnen ze maachen, wéi et bei deem heite Budget de Fall ass.

Dëse Budget musse mer an der aktueller Krisesituatioun gesinn. En ass duerfir net vergläichbar mat fréiere Budgeten. Dëse Budget huet awer onofhängeg vun der Krisesituatioun scho beim Dépôt net der Realitéit entsprach. De Budget war schonn, wéi en hei deponéiert ginn ass vun der Regierung, friséiert an huet all Schéinheetskuren a -korrekturen, déi e Budget ka maachen, scho missen iwwer sech ergoe loossen, ier d'Regierung en heihinner presentéiere komm ass, fir en eenegermoossen an d'Gläichgewiicht ze kréien.

Et war kee Budget, wéi en deponéiert ginn ass, deen der Realitéit entsprach huet, kee Budget, deen eng Visioun hat. Et sief dann déi Visioun, de 7. Juni 2009, den Dag vun de Wahlen, gewielt ze ginn.

Nodeems d'Leit hei am Land iwwer véier Joer vun dëser Regierung geschröpft an zur Oder gelooss si ginn an dee gréisste Sozialofbau bedriwwe ginn ass, sollt elo kuerz virun de Wahlen e Wahlbudget presentéiert ginn an d'Leit gleewe gelooss ginn, datt alles misst vergiess ginn, wat an den éischte véier Joer geschitt ass.

An der Zwëschenzäit huet déi international Finanzkris awer och Lëtzebuerg getraff a mëttlerweil ass och d'Realekonomie dovu betraff. Dee Budget, dee mer haut diskutéieren, huet duerfir net méi vill, fir net ze soe guer näischt méi mat der Realitéit ze dinn. Mat gewësser Sécherheet kann een haut soen, datt dat Eenzegt, wat nach richteg un dësem Budget ass, wäert dat sinn, wat um Deckel steet. Wann een dëse Budget géif an der Nationalbibliothéik ouni Kommentar ofginn, da kéint ee sécher sinn, datt dëse Budget géif vun deene Leit bei d'Poesiealbume klasséiert ginn, wann ee se net géif virdrun drop opmierksam maachen, datt et sech géif ëm de Statsbudget handelen.

Et ass en Universalbudget. Et ass e Budget, deen ass deponéiert gi mat engem Wuesstem vun 3%, wou alles am Floribus anscheinend geschéngt huet. An obscho mer haut wëssen, datt mer iwwerhaapt kee Wuesstem méi d'nächst Joer hunn, ass dee Budget nach ëmmer richteg. Et ka souwuel de Budget vun der Kontinuitéit sinn, et kann de Budget vun der Wäitsiicht sinn, et ass de Budget vum Vertrauen. Et ass de Budget, deen eng Äntwert op d'Kris gëtt. Et ass de Budget vun der Zouversiicht. Jiddweree kann et sech eraussichen.

Dee Budget ass schonn am Summer esou opgesat ginn, datt e fir all Eventualitéiten, déi kënnen antrieden, passend ass. Dat huet am Fong keen anere besser kënnen dokumentéiere wéi den LSAP-President, den Här Bodry, deen am „Land" geschriwwen huet: «Décidément notre Ministre du Budget est un magicien.» Dat heescht also, d'Sozialiste selwer hu gesot: Eise Budgetsminister ass en Zauberer. Deen huet e Budget presentéiert, dee fir all Lage gutt ass.

Plusieurs voix.- Aaahhh! Hei ass de Star.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Den Här Bodry, deen ech och elo hei begréissen, schreift da weider: «Ce qui a été conçu en partie comme un budget de fin de législature, s'est transformé en quelques semaines en budget de la relance. Ce qui entend en dernier recul à apparaître comme un instrument de politique fiscale, sociale ou familiale, a été rebaptisé instrument de politique anticyclaire.» Dat heescht, den Här Bodry huet am Fong och nach eng Kéier dokumentéiert, datt déi Regierung hei e Budget virgeluecht huet, deen an all Situatioune passt.

D'„Tageblatt" huet dat och nach dokumentéiert elo där Deeg, wéi et schreift: „So wird der Haushaltsentwurf 2009 der erste sein, von dem schon beim Votum gewusst ist, dass er nicht das Papier wert ist, auf dem er gedruckt ist." Dat stoung dëser Deeg am „Tageblatt".

Mir gesinn also, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, datt mer et hei mat engem Budget ze dinn hunn, deen e Phantombudget ass, deen absolut näischt mat der Realitéit ze dinn huet.

Den Här Wolter huet gëschter hei gesot, datt verschidde Parteie géifen am Virfeld op Pressekonferenzen hir Meenung zum Budget soen an datt am Fong heibannen d'Plaz dofir wier. Ech fannen, datt et zur parlamentarescher Demokratie gehéiert, datt d'Deputéierte souwuel no baussen iwwert d'Press kommunizéiere wéi datt mer hei am Parlament eis Meenung soen. Ech hätt dem Här Wolter dat gären an d'Gesiicht gesot, mä den Här Wolter ass och elo nach net heibannen.

Da muss een den Här Wolter och froen - wann hie seet, déi politesch Debatt muss heibanne stattfannen, well heibanne gëtt Politik gemaach, heibanne ginn d'Décisioune geholl -, ob hie mer ka soen, ob da schonn eng Kéier e Budget, deen hei an der Chamber deponéiert ginn ass, d'Chamber aneschters verlooss huet, wéi en erakomm ass? Nach ni huet d'Chamber de Courage gehat, de Mutt gehat, fir e Budget an iergendenger Form substanziell ze änneren.

Duerfir sollt een net esou maachen, wéi wann heibanne géif alles décidéiert ginn. Beim Budget war an deene leschte Joren, datt ech heibanne sinn, an deenen 20 Joer, nach ni eppes Fundamentales heibannen. Mä d'Kopfnickermajoritéiten hunn ëmmer dat gestëmmt, wat hir Regierungen hei virgeluecht hunn.

D'Fro, ob een dann elo soll de Budget aktualiséieren u Chifferen, jo oder neen, déi ass gestallt ginn. Déi hu mer och an der Finanzkommissioun gestallt. Ech soen och hei, datt mir der Meenung waren a gesot hunn, et huet kee Wäert, d'Chifferen u sech am Budget ze änneren, well déi Chifferen ännere vun Dag zu Dag.

D'Donnéeën, déi mer an der Finanzkommissioun krute vun den eenzelne Verwaltungen oder Avisen, hu vun Dag zu Dag geännert. Leider hu se ëmmer no ënne geännert. Et huet also kee Wäert fir nei Chifferen an e Budget ze setzen, well egal wat fir eng Chifferen een haut drasetzt, déi si muer erëm falsch.

Mä et soll een de Leit awer d'Wourecht soen! Et soll een de Leit d'Wourecht soen, wéi d'Realitéit ass. D'Regierung hätt och kënnen higoen, ouni datt se de Budget ännert, esou wéi se e Budget opgesat huet, Chifferen an de Budget gesat huet, virun allem op der Recettësäit. Mat engem Wuesstem vun 3% hätt ee genausou gutt kënne soen: Mir ginn dervun aus, wann de Wuesstem nëmmen 0% ass, datt mer dann net dat Geld erakréien, mä datt mer nëmmen esou vill erakréien.

Dat wier eng Aarbecht gewiescht fir e Fonctionnaire vun enger Stonn am Ministère. Dann hätte se dat gehat. Mä dat huet d'Regierung net gemaach, well se einfach net de Leit wëllen d'Wourecht soen an esou maachen, wéi wann alles hei am Land nach am Botter wier. A wéi sot de Statsminister eng Kéier um Regierungstreffen: Mir loossen de Laascht emol kommen.

Här President, de Wirtschaftswuesstem, wéi de Budget deponéiert ginn ass, dee war 3%. Am Ableck gi mer dervun aus, datt e sech tëschent engem Plus vun 0,5 an engem Minus vun 0,6 wäert erëmspillen.

D'Aarbechtsplazen: D'Regierung ass dervun ausgaangen, datt mer nach e relativ staarken Zouwuess kriten. D'Zentralbank seet eis awer, datt se dervun ausgeet, datt mer en Nullwuesstem wäerten um Aarbechtsmaart kréien, et sief datt den öffentleche Secteur géif méi Leit astellen.

E puer Beispiller, wéi zum Beispill d'Cour des Comptes an d'Zentralbank eng Rei vun de Recettë fir d'Joer 2009 gesinn: «Il appert dès aujourd'hui que le niveau de recettes tel que prévu au projet de budget ne pourra pas être atteint. (…) Les hypothèses émises par le Gouvernement dans le cadre du projet de budget 2009 sont contredites par les réalités économiques et devront être adaptées.» Dat seet d'Cour des Comptes.

«La Cour considère que d'autres impôts sont surestimés pour 2009. Ainsi, la taxe d'abonnement table sur une augmentation de plus de 15% de sa base de revenus, les droits d'enregistrement sur une croissance de plus de 26% des mutations immobilières et l'impôt retenu à la source sur les traitements et salaires, abstraction faite des allégements fiscaux, sur une hausse de plus de 12%.»

Mir mussen also dermat rechnen, datt de Statsbudget d'nächst Joer wäert mat engem staarken Defizit ofschléissen. Och wann d'Maastricht-Kritären zäitweileg elo ausser Kraaft gesat ginn, datt d'Länner méi flexibel kënne mam Defizit vun 3% vum Zentralstat zäitweileg ëmgoen, musse mer wëssen, datt beim Dépôt vum Budget den Defizit vum Zentralstat mat 1,8% virausgesi ginn ass, an haut wësse mer awer méi wéi sécher, datt mer d'nächst Joer wäerten en Defizit hunn, deen éischter iwwer 3% wéi ënner 3% dierft leien.

Här President, ech wëll dann op e puer Beispiller agoen, fir ze weisen, wéi d'Realitéit am Fong vun de Statsfinanzen ass. En éischt Beispill, d'Statsschold am Zesummenhang mat der Fortis an der Dexia, eventuell och Interventioune bei der Kaupthing.

D'Statsschold klëmmt duerch dës Interventiounen an duerch déi Emprunten, déi mer am Budget virgesinn hunn, d'nächst Joer vu 7 op 14% erop. Laut Maastricht kënne mer do bis 60% goen. Reng prozentual gesinn nach e grousse Sputt, mä finanziell, wat d'Méiglechkeeten am Budget sinn, ass dee Sputt natierlech net an deem Verhältnis.

Den Här Juncker an den Här Frieden hunn ëmmer gesot, datt d'Interventioune bei Fortis an Dexia géifen de Statsbudget, de Steierzueler net beréieren. Dat, soe mir, ass falsch.

De Stat huet zum Beispill eng hallef Milliard Emprunt opgeholl, déi e schonn aus fréiere Budgeten autoriséiert kritt huet, fir un d'Fortis ze iwwerweisen.

D'Chamber huet e Gesetz gestëmmt vun 3 Milliarden zousätzlechen Emprunt, wouvun am Ableck 2 Milliarden opgeholl si ginn.

Dat Geld, wat de Stat de Banken als Emprunt, als Obligatioun zur Verfügung stellt, do kritt de Stat wuel 10%, an op där anerer Säit bezilt en 3,5%. Am Prinzip kéint ee soen, e gutt Geschäft.

Mä mir wëssen awer, dat Geld, wat als Obligatioun, als Emprunt deene Banken zur Verfügung gestallt gëtt, gëtt am Prinzip nach dëst Joer virum 31. Dezember an Aktien ëmgewandelt. Wa se an Aktien ëmgewandelt ginn, kritt de Stat also keng 10% méi, mä e muss op där anerer Säit seng 3,5% bezuelen. D'Aktië kënnen Dividende brëngen. Et ass awer kuerzfristeg éischter ausgeschloss, datt ee kann dovun ausgoen, datt d'Aktië vun der Fortis oder Dexia sollte staark Recettë brénge fir d'Zënslaascht ze decken.

D'Zënsen um Statsbudget fir déi 3,5 Milliarden zu 3,5% belaaschten de Statsbudget awer mat 112,5 Milliounen Euro d'Joer. Fortis hu mer 2,4 Milliarden Euro ginn. Duerfir kréie mer op där anerer Säit 33,3% Aktien a Fortis Bank Lëtzebuerg an 1,1% an der BNP Paribas. D'Dexia huet 376 Millioune kritt. Duerfir kréie mer ongefëier 20% Aktien.

Mir hunn en Emprunt gemaach vun 2 Milliarde bei de Privatleit. Dee muss op fënnef Joer zréckbezuelt ginn. Wa mer a fënnef Joer dee mussen zréckbezuelen, da muss de Stat och déi 2 Milliarden zur Verfügung hunn. E kéint also higoen an d'Aktien dann erëm verkafen. Virausgesat, d'Aktien hunn dann ee Wäert, dee geklommen ass.

A wa mer gären d'Investitioun an d'Aktien an d'Zënsen, déi mer während deene fënnef Joer bezuelen, fir déi Suen, déi mer geléint hunn, da musse mer déi Aktië scho mat engem Plus vis-à-vis vun haut vu mindestens 25% Augmentatioun verkafen, ouni dann awer bis dohinner eppes verdéngt ze hunn.

Da muss een och wëssen, datt, wann de Stat Aktien huet, dat net falsch ass, wann de Stat an eng Rei vu Gesellschaften eraklëmmt. Mir begréissen dat an ënnerstëtzen dat. Mä et muss een awer wëssen, datt een, wann een Aktien huet, da muss e laangen Otem hunn an net an eng Situatioun däerf kommen, wou een Aktië muss kuerzfristeg verkafen.

Wann ech zum Beispill d'Aktien huele vun der Arcelor, déi d'lescht Joer relativ héich waren an den 30. September 2007 ee Wäert hate vun 2,1 Milliarden Euro, déi sinn elo den 30. September 2008 op 1,4 Milliarde gefall. Also sinn d'Aktië bei der Arcelor Mittal, déi de Stat do huet, an engem Joer ëm ronn 700 Milliounen Euro - oder 28 Milliarden aler Lëtzebuerger Frang - gefall.

Insgesamt sinn d'Participatiounen, déi de Stat an Aktiëgesellschaften insgesamt huet, d'lescht Joer ëm 22,81% zréckgaangen. Et kann een also elo net eng kuerzfristeg Finanzpolitik opbauen, datt ee seet, mir hu jo Aktien an am Noutfall verkafe mer déi.

Wann een am Noutfall Aktië muss verkafen, dann ass de Risiko grouss, datt ee kann oder muss oder wäert Geld bäileeën.

Mir wëssen also, datt mer hei a fënnef Joer mussen 2 Milliarde rembourséieren a mer hunn och nach d'Méiglechkeet, laut der Décisioun vun der Chamber, fir datt d'Regierung nach kéint eng Kéier eng Milliard Schold ophuelen. Hei tickt also eng

éischt Zäitbomm, fir a fënnef Joer déi Suen zréckzebezuelen.

Dat Zweet ass d'Statsschold. Bei der Statsschold - dat wëssen d'Leit am Land net, well d'Regierung vergësst dat ëmmer ze soen - bezilt de Stat am Fong seng Scholden net zréck. De Stat mécht Emprunten am Prinzip op zéng Joer an da bezilt en nëmmen d'Zënse vun den Emprunten zréck, hie bezilt net d'Kapital zréck. Um Schluss vun deenen zéng Joer muss dann d'Kapital an enger Kéier rembourséiert ginn.

Mir hunn an deene leschte Jore regelméisseg Emprunten opgeholl. Mir hunn 2006 zum Beispill zweemol 200 Milliounen opgeholl. Am Prinzip mussen déi 400 Milliounen 2016 zréckbezuelt ginn. 2007 hu mer 132 Milliounen opgeholl; déi missten am Prinzip 2017 zréckbezuelt sinn. 2008 hu mer 200 Milliounen opgeholl, déi bis 2018 zréckbezuelt misste sinn. An 2009 stinn der erëm 200 am Budget, déi bis 2019 opgeholl ginn. Plus déi 500 Millioune fir d'Fortis, déi missten 2018 zréckbezuelt ginn. Plus déi 2 Milliarden, déi mer an d'Fortis investéiert hunn, déi 2013 missten zréckbezuelt ginn.

Mir gesinn also, datt hei vill Gelder engagéiert si ginn, wou déi nächst Chamber, déi nächst Generatioun am Fong muss riicht derfir stoen, déi dat Kapital da muss integral zréckbezuelen. Hei ass eng Hypothéik op déi kommend Generatioune gemaach ginn, well d'Regierung eben hei Emprunten ophëlt an d'Kapital net zréckbezilt, mä nëmmen d'Zënsen zréckbezilt. An d'Cour des Comptes schreift dat och an hirem Avis: «Il s'ensuit que les budgets des exercices à venir se trouvent déjà fortement hypothéqués.»; duerch déi heite Situatioun.

Ee weidere Punkt, Här President, dat sinn d'Fongen. Am Ableck hu mer 31 Spezialfongen, an och hei seet d'Regierung net ganz d'Wourecht.

Den Här Juncker an den Här Frieden zielen ëmmer, dank hirer Wäitsiicht hätte mer Reserve kënnen an deene gudden Zäiten uleeën, déi eis haut géifen hëllefen. Nach d'lescht Woch hunn ech op der Televisioun op Lëtzebuerg den Här Frieden héiere soen, datt mer gutt gespuert hunn an datt mer duerfir haut nach Gelder hätten.

D'ADR huet ëmmer gesot, datt d'Reserven 2009 um Enn wieren. An dat stëmmt, wa mer e Bléck an d'Reserve werfen. An da musse mer wëssen, datt an deene leschte Joren all déi Emprunten, déi mer opgeholl hunn, an d'Fonge gefloss sinn. Haut bestinn d'Fongen am Prinzip nach just aus Emprunten, an net méi aus Plus-valuen aus de gudde Joren.

An dat gesäit een och an där Graphik, Här President, déi ech hei erausgedréckt hunn, och aus dem Rapport vun der Cour des Comptes. Dat Blot, dat sinn d'Plus-valuen aus deene gudde Joren nach, an dat Gielt, dat sinn d'Emprunten, déi mer opgeholl hunn. A wann een dann 2009 kuckt, da gesäit een, datt dat, wat op de Fongen ass, praktesch nëmme méi Empruntë sinn a keng Reserve méi aus de gudden Zäiten.

Dat ass, wéi gesot, eng Tabell, Här President, wou ech frou wier, wa se kéint mat an dem Chamberblat veröffentlecht ginn, well et ass en offiziellt Dokument vun der Cour des Comptes, déi dat gemaach huet. *(Document à consulter au greffe de la Chambre des Députés.)*

D'Cour des Comptes schreift dann och, datt mer Enn 2009 nach 1 Milliard 276 Milliounen op de Fongen hätten, mä dovu wier 1,132 Milliard Emprunt an nëmme méi 144 Milliounen, déi aus de Plus-valuë besteet.

An da schreift d'Cour des Comptes an hire Konklusiounen: «À la cadence actuelle, les moyens financiers des fonds spéciaux seront épuisés au plus tard pour l'exercice budgétaire 2010.» An: «Vu les prévisions actuelles du Fonds monétaire international et de la Commission européenne, il est peu probable que les exercices à venir soldent par des excédents de recettes. Il s'ensuit que le Gouvernement doit trouver d'autres ressources de financement pour assurer le niveau élevé des dépenses d'investissement.»

D'Finanzsituatioun ass also beileiwen net esou gutt, wéi dat vun den CSV-Finanzspezialisten ëmmer duergestallt gëtt. Wann een d'Situatioun vun der Schold an de Fongen an Zesummenhang brëngt mam Defizit vum Statsbudget an de Perspektiven, wat d'Recetten an den Décisiounen ubelaangt, da muss ee sech grouss Gedanke maachen an net mengen, esou wéi den Här Statsminister dat gesot huet: Mir loossen de Laascht emol kommen.

Mä niewent de Fongen an niewent der Statsschold hu mer nach eng drëtt. Dat ass d'Garantiegesetz, d'Contrats de location-vente, wéi mer se maachen, wou de Stat am Fong seet, dat wier am Prinzip keen Emprunt; wat et awer am Fong ass. Wou de Stat sech duerch eng Privatgesellschaft eppes baue léisst a sech dann iwwer 20 Joer engagéiert, där Privatgesellschaft e Loyer ze bezuelen, deen de Préfinanzement rembourséiert, inklusiv souguer den Entretien.

Dat ass also en Engagement iwwer 20 Joer iwwer en Ëmwee, fir eng Investitioun ze finanzéieren. Wat awer a Wierklechkeet och eng Schold ass, well se muss rembourséiert ginn. Hei ass de Stat mat enger Milliard Euro engagéiert. Hei musse mer vun den nächste Joren un ëmmer am Prinzip 83 Milliounen d'Joer zréckbezuelen. Vun 2012 u geet dee Montant erop op 103 Milliounen d'Joer, wat mer mussen opgrond vum Garantiegesetz zréckbezuelen.

Am Fonds pour la loi de garantie stinn awer am Ableck, den 31.12., nach just 24 Millioune Reserv. A laut pluriannuellem Plang sinn d'Reserve fir 2010 integral opgeschafft, an um Enn vun 2012 si se an engem negative Sold vun 200 Milliounen. Hei tickt also eng weider Zäitbomm.

Wann een also résuméiert, datt mer eng Statsschold hunn, déi mer net rembourséieren, a wou dat nächst Parlament, déi nächst Generatioun muss d'Kapital integral zréckbezuelen, wa mer wëssen, datt d'Fonge vun 2010 un eidel sinn, wa mer wëssen, datt mer net méi genuch Geld hunn, fir eisen Obligatiounen an der Loi de garantie nozekommen, a wa mer wëssen, datt an deenen nächste Jore sécherlech keng Plus-valuë méi wäerten iwwert d'Budgeten ofgeschott ginn, mä éischter Defiziter, da muss ee wëssen, datt et ëm d'Zukunft vun eisem Land, wat d'Finanzen ubelaangt, ganz schlecht steet an datt et net esou ka sinn, wéi d'Regierung mécht, wéi wann alles am Botter wier. Zumindest bis de 7. Juni wäert se et esou maachen.

(Interruption)

Da sot eis deen emol.

Une voix.- Ma Dir hutt net opgepasst.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Majo dach! Zum Beispill d'Avoiren op den Aktien.

La même voix.- Jo.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Den Aktiëmaart. Voilà! Ech hunn lech jo awer och gesot, datt déi zum Beispill elo an engem Joer iwwer 20% gefall sinn.

(Interruption)

A wann Der all déi Engagementer do ugitt, déi ech lech elo gesot hunn - mat de Fongen ass näischt méi; datt mer iwwert d'Loi de garantie musse rembourséieren, datt mer Schold hunn, déi mer musse rembourséieren -, an Dir mengt, Dir kéint déi mat den Aktien, déi Der hutt, ofdecken, da wënschen ech lech awer Bonne chance.

Da gesäit ee jo awer och schonn, datt sech an den CSV-Kreesser Gedanke gemaach gëtt, fir lues a lues - wéi déi däitsch Nopere soen - d'Tafelsilber ze verkafen, fir iwwert d'Ronnen ze kommen.

Plusieurs voix.- Ooohhh!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Wann Der musst un déi Reserv goen a mengt, Dir misst schonn Aktië verkafen als Garantie, fir dat heiten ze decken, da si mer scho vill méi wäit fort, wéi mer mengen. Ech sinn awer frou, datt Der déi Zwëschebemierkung do gemaach hutt, well dat léisst awer déif blécken, wéi wäit datt mer da scho sinn.

Une voix.- Neen, Här Gibéryen.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Här President, déi mussen dann elo…

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Vu wat fir engen Aktië schwätzt Der dann, Här Gibéryen? D'Regierung huet just gesot, datt se an dräi, fënnef Joer, wann d'Kris eriwwer wier, déi Aktië vu Fortis, Dexia a BNP géif verkafen.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Wien huet dat gesot?

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- D'Regierung. Ech selwer, d'lescht Woch hei, wann Dir nogelauschtert hutt.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Deemno wat se da Wäert sinn. Ech hunn iwwregens gesot, datt zum Beispill d'Aktien…

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Wa se méi Wäert sinn, gi se dee Moment verkaaft. Bien sûr.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Voilà! A wa se net méi esou vill Wäert sinn?

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Da waarde mer, bis se méi Wäert sinn.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Da waart Der. A wéi rembourséiert Der dann Är zwou, dräi Milliarden?

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Mir hu contrairement zu deem, wat Dir virdru gesot hutt, e Fonds de la dette; dee mer als eenzegt Land an Europa iwwer all déi Jore constituéiert hunn. Dir hutt virdru gesot, et géif kee Kapital op d'Säit gesat ginn. Sot mer: Wivill hu mer dann dëst Joer iwwerwisen an de Fonds de la dette?

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Dat gitt emol…

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Wivill hu mer, Här Gibéryen, dëst Joer iwwerwisen?

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Ech hunn hei keng Zuelen.

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- 93 Milliounen! Dat muss een dem Land soen. Mir hunn e Fonds de la dette. Ech froen den Här President, datt deen Tableau mat publizéiert gëtt.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Da brëngt Dir deen Tableau mat an da brëngt Der och déi Texter vun der Cour des Comptes mat, déi lech kloer soen, datt Der net genuch Geld méi op Äre Fongen hutt. Ech hunn lech se elo grad hei zitéiert. D'Cour des Comptes schreift, datt Der 2012…

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Ech wëll gären, datt d'Vollek all d'Tableaue gesäit an datt d'Leit sech kënne selwer hir Meenung bilden.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- …laut der Regierung hirem Plan pluriannuel en negative Sold am Fonds pour la loi de garantie vun 196 Milliounen hutt. Also, Dir hutt e Fong fir Schold ze bezuelen, dee laut der Cour des Comptes an zwee Joer 200 Milliounen am Defizit ass.

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Ma e gëtt jo all Joer nei opgefëllt.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Da musst Der soen, datt d'Cour des Comptes d'Onwourecht schreift.

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Ma neen!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Dat steet am Rapport vun der Cour des Comptes. Dat kënnt Der noliesen. Op der Säit 126 vum Rapport vun der Cour des Comptes kann all Mënsch dat noliesen.

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Majo selbstverständlech. Da gëtt de Fong all Joer opgestockt.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- D'Cour des Comptes seet, an zwee Joer hätt Der e Minus vun 200 Milliounen op deem Fong,…

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- 2012 ass an dräi Joer.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- ...wou Dir elo gesot hutt, Dir hätt Reserven drop. Da setzt lech mat der Cour des Comptes zesummen a frot déi, wou si dann op déi Chiffere kommen.

Här President, wat musse mer dann awer elo maachen, fir vis-à-vis vun der Krisesituatioun ze reagéieren?

D'Chamber huet décidéiert, eng Spezialkommissioun anzesetzen, déi mir mat ënnerstëtzt hunn, fir eiser Meenung no déi aktuell Krisesituatioun permanent ze verfollegen an ze kucken, fir zesumme Weeër ze sichen, wéi mer beschtméiglech kënne vis-à-vis vun der Krisesituatioun reagéieren.

Mir musse kuerzfristeg a séier kënne reagéieren. Duerfir hu mer och déi Propositioun vun de Kolleege vun der Demokratescher Partei begréisst, fir e Budget rectifié ze maachen. All Gemeng, wa se Suen ausgëtt, déi net am Budget gestëmmt sinn, muss virun hire Gemengerot goen a muss sech déi Kreditter ännere loossen, stëmme loossen. Just d'Regierung mengt, si kéint dat net maachen.

A wa mer dat maachen, woubäi mer eis heibannen am Fong alleguer eens sinn, datt mer Gelder virzéien, fir kënne vill kleng Projeten ze maachen, da musse mer och eis Budgeten änneren.

Ech sinn duerfir och absolut net d'accord mam Kolleeg Bausch vun deene Grëngen, deen hei gemengt huet an där Debatt, wou mer sollten e Budget rectifié ersetzen, et sollt een dat eréischt am September maachen. Et muss ee sech dat virstellen! Ech hat gemengt, déi Gréng wiere schonn net méi an der Oppositioun, fir ze verlaangen, datt een dat sollt d'nächst Joer eréischt am September maachen.

Dat heescht also, éischtens, no de Wahlen, zweetens, am September tagt nach kee Parlament, well dat neit Parlament fänkt eréischt am Oktober un, an drëttens muss ee wëssen, datt am September déi nei Regierung, egal wat fir eng et ass, schonn amgaang ass de Budget vun 2010 opzestellen. Esou datt et kee Wäert huet, fir d'nächst Joer no de Wahlen am September, wa kee Parlament do ass, iwwert d'Finanzsituatioun ze diskutéieren.

Déi hei Finanzkris ass esou grouss, d'Situatioun am Land ass esou eescht, datt mer dat net kënnen op den 1. September vertagen, mä hei muss permanent driwwer diskutéiert ginn. Mir sinn Demandeur, datt déi Spezialkommissioun permanent tagt a permanent vun der Regierung d'Evolutioune vun de Recetten an den Dépensë matgedeelt kritt, fir datt een ëmmer ka reagéieren.

Mä och muss eiser Meenung no d'Missioun vun der Spezialkommissioun sinn, fir och emol eng Kéier réckwierkend e Bléck op déi Finanzkris ze werfen an ze kucken, ob alles richteg gelaf ass. Et muss gekuckt ginn: D'CSSF, d'Zentralbank, hunn déi hir Missioun während a virun allem am Virfeld erfëllt? Hu se hir Moyenë gerecht a richteg agesat? Hu se déi richteg Moyenë gehat? Oder hätte se net vläicht missen éischter reagéieren? Ech erënneren zum Beispill un d'Kaupthing-Bank.

En zweete Punkt, deen eiser Meenung no wichteg ass an dëser Finanzkris, ass, datt d'Regierung géif eng ganz, ganz kloer Deklaratioun maachen a sech 100%eg hanner eist Bankgeheimnis géif stellen. Mir ginn de Verdacht net lass, wéi wann d'Regierung amgaange wier, lues a lues duerch Hannerdieren eist Bankgeheimnis opzeginn. Ech sinn der Meenung, datt eis Regierung amgaangen ass, d'Bankgeheimnis opzeginn. Duerfir hätte mer gären, d'Regierung soll e kloert Bekenntnis maachen a soen: Mir ginn d'Bankgeheimnis ënner kengen Ëmstänn op. D'ADR ass op jidde Fall fir d'Bäibehale vun eisem Bankgeheimnis.

Dann hätte mer och gären, datt mer eis sollen eng Gesetzgebung ginn, wann d'Banke Produkter verkafen, datt d'Leit och wëssen, wat an deene Produkter ass. Esou wéi mer dat och bei den lessmëttele maachen. Wann een eppes keeft, weess een, wat dran ass. D'Leit ginn op d'Banken, si kafe Produiten do a si wëssen dacks net, wat dran ass. Si ginn dat eréischt spéider gewuer. Och do misste mer also, fir de Leit méi Sécherheet ze ginn, d'Produkter vun de Banke kennzeechnen, wat do erauskënnt.

Da soe mer och kloer am Zesummenhang mat der Bankgarantie vun 20.000 Euro bei der Kaupthing, datt d'ADR net dermat averstanen ass, datt de Stat soll eng Differenz do bäileeën.

(Interruption)

Wann d'Kaupthing-Bank géif rutschen, da géifen déi 20.000 Euro, déi se missten iwwer hir Garantie bezuelen, d'Banken 300 Milliounen Euro kaschten. Wann de Stat géif d'Differenz bis op 100.000 Euro bezuelen, dat géif dat nach eng Kéier 300 Millioune fir de Stat ausmaachen. Do soe mir ganz kloer Neen, well dat wier e Präzedenzfall, datt de Stat da géif méi gi wéi dat, wat duerch d'Gesetz garantéiert misst sinn.

D'Leit, déi Gelder placéieren, missten och wëssen, wivill der pro Kapp pro Bank garantéiert wieren, a wann ee méi Geld bei eng Bank placéiert, an déi Bank géif eragoen, muss een och wëssen, datt dat Geld net garantéiert ass. Genausou gutt wéi mer jo soen, een, deen Aktië keeft, dee muss wëssen, datt e mat den Aktië ka wannen, mä datt en awer och ka mat den Aktië verléieren.

Wann also de Stat géif higoen an e géif soen, ma mir droen dee Risiko bei enger Kaupthing-Bank, dann - soe mir - muss de Stat awer och vis-à-vis vun de Kleng-

aktionäre vun der Fortis genau deeselwechte Geste maachen; si kënnen net deen ee Risiko iwwerhuelen an deen aneren net. Mir hoffen awer, datt eng Léisung fonnt gëtt, datt een d'Kaupthing-Bank géif opkafen - eng aner Bank - an datt eis dann déi dote ganz Diskussioun géif erspuert bleiwen.

Ee weidere Punkt, Här President, ass d'Erhale vun der Kafkraaft. D'Regierung mécht elo wéi wa si mat de Moossnamen, déi am Budget sinn, dee mer d'nächst Woch a Form vu Gesetz hei stëmmen, de Leit d'Kafkraaft géif erhalen.

Richteg ass awer, datt d'Regierung während deene véier leschte Joren de Leit d'Kafkraaft geholl huet.

Ech wëll nach eng Kéier un all déi Moossnamen erënneren: D'Indexmanipulatioun huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Desindexatioun vun de Familljenzoulagen huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Verréckele vun de Rentenajustementer no hannen huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Erhéijung vun de Cotisatioune vun der Fleegeversécherung vun 1 op 1,4% huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Erhéijung vun der Autosteier, d'massiv Erhéijung vun der Autosteier huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Erhéijen op den Accisë vu Bensin a Pëtrol huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Netupassung vun der Steiertabell un d'Inflatioun huet de Leit d'Kafkraaft geholl. D'Erhéijung vun der TVA bei de Facturë bei den Indépendanten huet de Leit d'Kafkraaft geholl.

Alles dat, Här President, huet dës Regierung gemaach! Déi huet de Leit also massiv d'Kafkraaft geholl, a si soll elo net kommen a soen, si géif de Leit hir Kafkraaft erhalen!

Dat, wat d'Regierung elo mécht, dat ass, datt se een Deel vun där Kafkraaft zréckgëtt, déi se de Leit an deene véier éischte Jore geholl huet. Richteg ass, datt d'Leit scho virun der Finanzkris manner consomméiert hunn, well se manner Kafkraaft haten, déi se vun dëser Regierung geholl kruten, an elo duerch d'Onsécherheet vun der Kris nach logescherweis méi virsiichteg ginn.

Falsch ass, wann d'Regierung de Leit seet, se géifen elo Steiererliichterunge ginn.

Richteg ass, datt d'Regierung déi dräi éischt Jore vun dëser Legislaturperiod de Leit duerch d'Netupasse vun der Steiertabell un d'Inflatioun Steiererhéijungen opgebrummt huet an domat de Leit d'Kafkraaft geholl huet, an duerch déi Steierermässegung, déi mer elo maachen, kréien d'Leit net méi Kafkraaft, mä se kréien een Deel vun deene Steiererhéijungen elo zréck.

Wann d'Leit also hei am Land manner Kafkraaft haut hunn, dann ass et un alleréischter Stell d'Schold vun dëser Regierung.

Duerfir ass et keng Wohltat vun der Regierung fir do Leit ze erklären, si krite Steiererliichterungen. Et war eng Korrektur vun enger falscher Politik, déi d'Realekonomie vill kascht huet.

A fir dat ze ënnermaueren, Här President, wëll ech nach - wann ech dat elo erëmfannen; wann een Uerdnung huet, da geet et.

(Interruption)

Beim beschte Wëllen, ech fannen et net. Dat ass awer elo schued. Dat war esou e schéint Zitat.

Well den Här Sold, deen huet dat am „Tageblatt" gëschter ganz richteg dokumentéiert an e kënnt zur Konklusioun, wéisou d'LSAP dee ganzen Hokuspokus do konnt matmaachen. Den Här Sold, deem ee jo elo awer net ka virhalen, datt hie géif hei eis wëllen an d'Blat schwätzen. Den Här Sold war schliesslech an ass, huelen ech un, och nach Member an der LSAP an e war do Kandidat.

Här President, et ass d'Zeitung vun der Sozialistescher Partei, et ass d'Zeitung vum Landesverband, et ass d'Zeitung vum OGB-L; alleguer déi Parteien, déi Gewerkschaften hunn eminent Vertrieder hei an der Chamber sëtzen, an hir Zeitung schreift dann, wéisou si dee ganzen Hokuspokus do konnte matmaachen.

Här President, een anere Punkt ass d'Immobiliëbranche. Wou mir der Iwwerzeegung sinn, datt mer hei an déi déifste Kris wäerten an deenen nächste Méint geroden, déi mer kennen an déi méi schlëmm ass, eiser Meenung no, fir d'Realekonomie, wéi d'Finanzkris.

D'Resultat vun där Situatioun, wou mer eis elo drafannen, huet net un éischter Stell mat der Finanzkris ze dinn, mä huet un éischter Stell mat enger Wunnengsbaupolitik vun der CSV, déi an deene leschten zéng, 15 Joer responsabel war, ze dinn. Datt haut 10.000 Lëtzebuerger Frontalier gi sinn an an d'Grenzregioun wunne gaange sinn, huet näischt mat der Finanzkris ze dinn, mä dat huet mat der Wunnengsbaupolitik vun deene leschte Joren hei zu Lëtzebuerg ze dinn.

Mir hunn hei zu Lëtzebuerg kee Problem, datt mer net Wunnengen, Haiser genuch hunn. Mir hunn der méi wéi mer der brauchen. Am Abléck sinn tëschent 15.000 an 20.000 Wunnengen an Haiser um Maart, mä de Problem ass, datt et Wunnenge sinn, déi d'Leit net méi kënne bezuelen.

D'Präisser sinn enorm an d'Luucht gaangen. Wann Der zréckkuckt, zënter datt eise Statsminister déi weis Ausso gemaach huet, datt mer géife sécher op e 700.000-Awunner-Stat zougoen, sinn d'Präisser permanent an d'Luucht gaangen, an haut si mer an enger Situatioun, datt d'Präisser esou héich gi sinn, datt en Normalstierfleche sech déi Wunnengen net méi ka kafen. Eng international Etüd huet erginn, datt hei zu Lëtzebuerg d'Haiser dat Duebelt kaschte wéi se an Däitschland kaschten, an duerfir wësse mer och, datt vill Leit mussen an d'Grenzregioun auswanderen.

(Brouhaha)

An och do, Här Haupert, wëll ech lech soen, wa mer schwätze vun der Kafkraaft, wou den Här Statsminister hei gejéimert huet, d'Leit sollen hei am Land hir Suen ausginn, fir d'Kafkraaft hei am Land ze loossen, da muss ech soen, déi gréisste Kafkraaft, déi ausgewandert gëtt, dat sinn déi 10.000 Leit, déi hu missen an d'Ausland baue goen. Do ass déi gréisste Kafkraaft déi Säit d'Grenz gaangen an do ass d'CSV schold, well mat hirer Wunnengsbaupolitik d'Leit hu missen auswanderen. Dat heescht, do ass Kafkraaft exportéiert ginn, déi gréisste Kafkraaft, déi mer jee haten. A wann d'Leit do wunnen, da consomméiere se och do.

Dat muss d'CSV sech op d'Stir schreiwen an elo net heihinner jéimere kommen, d'Leit missten hei am Land akafen. Si ass schold drun, datt 10.000 Leit hu missen an d'Ausland wunne goen.

Ech soen lech Merci fir déi Zwëschebemierkung, déi Der do gemaach hutt.

(Interruptions)

Mir wäerten awer hei am Land am Immobiliësecteur elo an déi gréisste Kris eragoen, well d'Leit den Haiser net méi lassginn. An dat beweist sech jo och, wann Der mat den Notairë schwätzt, wann Der mam Enregistrement schwätzt, wéi dramatesch d'Vente vun de Gebaier an deene leschte Méint zréckgeet. Wat och eng Répercussioun dann op d'Recettë vum Statsbudget huet.

Wann déi Gebaier net méi verkaaft ginn, da lafe mer de Risiko, datt déi Leit, déi hir Haiser musse verkafen, a schwéier a kritesch Situatiounen erakommen, sief et, datt dat Leit aus der Immobiliëbranche sinn, sief et, datt et Privatleit sinn, déi musse verkafen an net lassginn. Wann déi musse mat de Präisser erofgoen, fir hir Immobilië lasszeginn, da musse mer wëssen, datt mer eng staark Kris an der Immobiliëbranche kréien.

Soulaang mer en Iwwerugebuet wéi elo am Immobiliësecteur hunn, wäert och net méi am Immobiliësecteur investéiert ginn. An do ass dee grousse Problem, wou mer hunn, datt d'Handwierk an de Bau wäerten an deenen nächste Méint an eng enorm grouss Kris erafalen, an datt mer do kënnen de Risiko lafen, datt mer dausenden an dausende vu Leit an de Chômage kréien, wa mer net direkt géifen do reagéieren.

Duerfir mussen de Stat an d'Gemenge reagéieren. Do si mer eis jo eens heibannen. Mä mir soen, et muss direkt sinn, mir misste schonn amgaange sinn…

Une voix.- Très bien!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- …ze reagéieren, well bis de Stat an d'Gemengen hir Projeten duerch hunn an hir Prozeduren duerchlaf hunn, da si mer ausganks d'nächst Joer an dann hu mer d'Kris, dann huet déi eis voll getraff.

Duerfir musse mer direkt reagéieren, fir där doter eiser Meenung no gréisster Kris, déi eis bevirsteet, déi eis méi trëfft wéi d'Finanzkris, entgéintzewierken.

Da muss de Stat awer och an de Moossname vun der Bekämpfung vun der Kris spueren. Et ass gesot gi vun enger Beruffschamber, datt de Stat kéint 4 Milliarden d'Joer spueren, wann e sech géif gutt uleeën. Mir wëssen net, ob dat méiglech ass, mä een Deel dervun ass doudsécher méiglech.

Mä de Stat muss awer och oppassen, wann en nei, fest a virun allem permanent Dépensë mécht. Mir denke virun allem hei un d'Personalpolitik.

Am Budget fir 2009 sinn 250 nei Poste virgesi beim Stat. Et muss ee wëssen, datt dat e permanenten Ausgabepunkt fir déi nächst 40 Joer ass. Duerfir soe mer, d'Regierung soll sech wierklech iwwerleeën, bei all Plaz, déi se nei schaaft, ob déi wierklech muss geschaf ginn, fir de Budget net duerch permanent Dépensen ze belaaschten. Plazen, déi musse geschaf ginn, musse selbstverständlech geschaf ginn. Mä sécherlech mussen net all Plaze geschaf ginn.

Da kommen ech op déi Punkten, iwwert déi mer viru Jore geschwat hunn, un deene mer elo schwéier wäerten ze droen hunn. Dat sinn d'Nofolgekäschten. Déi Zäit, wéi mer gemengt hunn hei am Land: Wat kascht de Rescht vun der Welt?, wou mer d'Ham am Rahm gekacht hunn, wou mer geduecht hunn, dat Bescht wär grad gutt genuch.

Ech erënneren un de Pei-Musée, wou hei gesot ginn ass: Et ass kee Problem. Haut hu mer awer d'Nofolgekäschte vun esou Gebaier ze droen, wat eng permanent staark Belaaschtung vun de Budgeten ass. Dat heescht, de Stat muss also oppassen, wann e seng Politik mécht, datt en esou mann wéi méiglech permanent Dépensë mécht an de Budget net permanent belaascht, fir wa mer a Situatiounen erakommen, wou d'Recetten zréckginn, datt mer dann de Budget ënner Ëmstänn awer nach kënnen an engem gewëssenen Équiliber halen.

Dann ass en anere Problem, datt de Stat muss bei sengen Investitioune Prioritéite setzen. Och hei soll de Stat elo kucken, datt e Prioritéite setzt bei Infrastrukturen, déi d'Land wierklech brauch. Mir brauchen net onbedéngt nach Muséeën oder grouss Komplexer ze bauen, mä mir sollen elo d'Prioritéite setzen an doranner investéieren: a Schoulen, Kläranlagen an esou virun, wat d'Land brauch, Infrastrukturen, öffentlechen Transport, Stroossebau, déi d'Land brauch, fir d'Land fit ze maache fir d'Zukunft. Mir sollen also do d'Prioritéite setzen.

Mir däerfen och net déi falsch Prioritéite setzen, wéi zum Beispill, datt mer mengen, mir missten elo en Tram bauen, well verschidde Leit enger Ideologie verfall sinn, déi einfach falsch ass. Den Tram bréngt net d'Léisung. D'Léisung ass mam Zuch ënnert der Stad erduerch ze fueren. Dat léist eis de Problem.

Da gëtt eis gesot, den Tram wier méi bëlleg. Éischtens ass dat emol ze beweisen. Mir sinn der Iwwerzeegung, datt den Zuch net méi deier wäert ginn, wéi den Tram. Mä souguer wann den Tram méi bëlleg wär, Här President, an et ass déi falsch Léisung, dann ass en nach ëmmer ze deier. Eng falsch Léisung ass ëmmer ze deier. Duerfir däerfe mer nëmmen net de Feeler maachen, fir an eng falsch Léisung Gelder ze investéieren, déi d'Land herno wäerten deier kaschten an d'Problemer net léisen. An déi richteg Léisung muss investéiert ginn.

Dann däerfe mer och net an eiser Politik wéi zum Beispill bei de Chèques-services mat der Géisskan duerch d'Land goen. Zum Beispill: Ass et richteg, wa mer dee Prinzip elo aféieren, datt d'Allgemengheet d'Kanner vu Leit, déi vläicht 15.000, 20.000 Euro de Mount verdéngen, muss dräi Stonne gratis versuergen, 21 Stonnen d'Woch, fir dräi Euro ze verdéngen?

Ech sinn der Meenung, datt dat net muss sinn, datt mer do eng generell Léisung musse fannen an net, datt de Stat, am Fong d'Allgemengheet muss bäileeë bei Leit, déi ganz vill verdéngen. Mä mir solle kucken, datt déi Leit, déi et wierklech néideg hunn, déi hir Kanner musse placéieren an déi net dat Akommes hunn, gehollef kréien, a mir sollen net mengen, mat enger Géisskanepolitik kënnen iwwert d'Land ze goen.

Da musse mer och kucken, wéi mer investéieren. Wa mer zum Beispill elo d'Chèques-services aféieren, verlaange mir och als ADR, datt do muss un d'Hausfrae geduecht ginn. Well déi maachen eng wäertvoll Aarbecht doheem. Déi maachen Erzéiungsaarbecht doheem, an déi sollen eidel ausgoen!

Wa mer awer wëssen, wann de Stat higeet an dat mécht, wat dann do muss investéiert ginn an Infrastrukturen, an d'Frais de fonctionnement an de gestion vun deene Maison-relaisen - wéi si se nennen -, dat kascht pro Plaz 1.500 Euro de Mount! 1.500 Euro de Mount, wat eleng eng Plaz an esou engem Haus kascht. Da kann de Stat och higoen an enger Fra, déi doheem d'Kannererzéiung mécht, eppes zoukomme loossen. Quitte datt mer et verbannen, datt se muss mat deem Geld eng fräiwëlleg Weiderversécherung an der Pensioun maachen a sech doduerch dann och eng eege Carrière kann opbauen.

Da géife mer op där enger Säit Gelder spueren a mer géife Gerechtegkeet schafen. Mir géifen d'Haus- an Erzéiungsaarbecht och unerkennen.

Mir wëssen, datt d'nächst Joer sécherlech de Chômage wäert an d'Luucht goen. Da musse mer op där anerer Säit och higoen an d'ADEM fit maachen, fir datt se deenen Erausfuerderungen, déi d'nächst Joer op se zoukommen, direkt kann an där Situatioun richteg begéinen.

Dann e Wuert, Här President, zu de Renten. Ëmmer wann et e bësse schlecht geet hei am Land, da gëtt direkt iwwert d'Rente geschwat. Wéi wann d'Renten dat Eenzegt wieren, wou mer Problemer kriten, wann et wirtschaftlech hei am Land schlecht geet. Wann et wirtschaftlech hei am Land schlecht geet, da geet et a ville Branchen, a ville Secteuren an a villen Domäner schlecht, a vläicht als Lescht bei de Pensiounen.

Wann d'Kris méi laang undauert, kréien och virun de Renten aner Secteuren éischter Problemer wéi d'Reserven. D'Pensiounen hunn haut am Privatsecteur esou héich Reserven, 9 Milliarden Euro, vun 3,5-mol d'Joresdépensen. Wa mer eng Kéier ënner 4% Wuesstem falen, da gëtt direkt gejaut: Wéi geet dat dann elo mat de Renten? Elo musse mer eppes do maachen!

Mir hunn e Wuesstem an deene leschten zéng Joer an der Moyenne vu 5% vum PIB. Dat heescht, wa mer souguer d'nächst Joer op null erofginn, dann hu mer nach, op eelef Joer gesinn, eng Moyenne vu 4,5%. Et ass also net, wann een oder zwee Joer de Wuesstem erofgeet, datt dann einfach och alles géif an de Koup falen. Mä laangfristeg gesinn, leie mer nach ëmmer iwwert där Moyenne vu 4%.

Da muss ech soen, Här President - ech sinn och duerfir frou, datt den Här Statsminister hei ass -, wann et de Pensiounskeesen esou schlecht geet a wa mer solle wéinst enger Rentemauer handelen: Ech sinn der Meenung, datt et de Pensiounskeese ganz gutt misst goen, well soss kéint den Här Juncker a seng Regierung net permanent an d'Pensiounskeese goen a Gelder klauen.

(Interruptions)

Soss hätten dës Regierung an déi lescht Regierung net brauchen zéng Joer ze waarden, bis elo am September d'lescht Joer, bis mer d'Gelder besser placéiert hunn.

An där Zäit, an där den Här Juncker Statsminister ass, sinn de Pensiounskeesen duerch schlecht Placementer an op där anerer Säit Gelder, déi aus de Pensiounskeese geholl si ginn, 1,5 Milliarden Euro verluer gaangen. Also muss et de Pensiounskeesen net schlecht goen, soss hätt een net kënnen esou eng Politik maachen.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances*.- Et geet hinne gutt, well de Stat all Joer iwwer eng Milliard Euro dohinner iwwerweist.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Här Statsminister, dat ass eng Organisatioun vun eisem Rentesystem, wou mer eis dat esou opgedeelt hunn.

(Interruption)

Jo, jo.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances*.- Dir sidd och eng Organisatioun.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- A wann elo manner Gelder an d'Pensiounskeese komme wéi virdrun, dann ass dat duerch politesch Décisiounen.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances*.- Jo, jo.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- A wann ech bei de Pensioune soen: Mir renne widder eng Rentemauer, mir mussen eis Pensioune laangfristeg ofsécheren,…

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances*.- Aha?!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- …an ech huelen dann d'politesch Décisiounen, déi

de Pensiounskeese Gelder entzéien, déi se bis dohinner haten, dann droen ech derzou bäi, datt d'Finanzsituatioun vun de Pensioune méi schlecht gëtt. Dir hätt sollen Är Politik esou maachen, datt Der net misst Gelder an d'Pensiounskeese siche goen.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Här Gibéryen, wivill wier dann den Iwwerschoss vun de Rentekeesen, wann de Stat net all Joer géif een Drëttel vum Finanzement stellen?

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Ech kann och soen: Wivill wier den Iwwerschoss, wa keng Cotisatioune bezuelt ginn oder wann déi eng oder…? Wat ass dat do fir eng Bemierkung?

(Hilarité)

Ma neen! Sidd Dir dann der Meenung, datt de Rentesystem hei zu Lëtzebuerg net richteg opgebaut ass, datt mer een Drëttel, een Drëttel, een Drëttel maachen? Esou hu mer de System nach ëmmer opgebaut.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Jo.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- A wann Dir dee wëllt a Fro stellen, da stellt Dir en a Fro. Mir fannen dat richteg, datt de Stat een Drëttel bei d'Cotisatioune bäileet.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Jo.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Mir hunn en anere System, do leet de Stat dräi Drëttel bei d'Pensioune bäi. Also, wat solle mer dann elo doriwwer diskutéieren?

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Elo hate mer bal en Thema verpasst.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Dat ass déi Situatioun. Da stellt Dir de Rentesystem eben a Fro. Dat heescht an anere Wierder, Dir wiert der Meenung, de Stat bräicht net méi esou vill bäizeleeën. Da sot Dir dat!

(Interruption)

Mir sinn der Meenung, datt de System esou richteg opgebaut ass. A mir sinn der Meenung, datt de Stat net d'Recht huet, fir seng Participatioun an d'Pensiounskeesen zréckzezéien.

(Interruption)

An déi Sue solle gutt placéiert ginn, ouni an d'Spekulatioun ze goen.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Jo, voilà!

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Voilà! Dat ass dat, wat mir gemaach hunn. Et ass dat, wat mir gemaach hunn.

Une voix.- Dir hutt awer laang gebraucht.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Här Di Bartolomeo, ech…

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Wa mer éischter placéiert hätten, da wäre méi Aktië kaaft ginn an dann hätte mer méi verluer. Wann ech gelift! Dir hutt besser, Dir schwätzt net!

(Coups de cloche de la Présidence)

Déi virsiichteg Politik huet eis just erspuert, dass mer net ënnert der Kris ze leiden haten!

M. le Président.- Här Di Bartolomeo,…

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Mir hu se gutt ugeluecht.

M. le Président.- …den Här Gibéryen huet d'Wuert.

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Jo, mä et kann een net egal wat soen, Här President.

(Interruption)

M. le Président.- Jo, mä da mellt lech zu Wuert. Frot d'Wuert an da kritt Der et. Här Gibéryen, fuert weider!

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Dat ass egal wat. Dat passt net an d'Chamber.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Här President, dat, wat den Här Di Bartolomeo gesot huet, dat muss ech fairerweis soen, huet mech arrangéiert. Duerfir hunn ech hien och net ënnerbrach,…

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Mir hëllefen lech jo wou mer kënnen!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- …wéi hien elo geschwat huet.

Mir hunn ëmmer heibanne gesot, datt d'Pensiounsgelder-Reserven net dierften a Spekulatiounen ugeluecht ginn. De Fonds de compensation, dee geschaf ginn ass a wou elo de gréissten Deel vun de Gelder placéiert ginn ass, deen huet och Plusvaluen erwirtschaft. Vum 1. Januar 2008 bis den 19. September 2008 sinn 136,5 Millioune Plus-valuen, well d'Gelder placéiert si ginn, do erwirtschaft ginn.

Abee, Här Di Bartolomeo, Dir hutt elo gesot, dann hätte mer méi Gelder verluer. Mir hunn ëmmer gesot: Net a Spekulatiounen investéieren! Mä et sinn awer 310 Milliounen - dat sinn zwar nëmme 5,5% vum Kapital - an Aktien ugeluecht ginn. An am Ableck hunn déi nach e Wäert vun 234 Milliounen. Awer, wa mer se misste verkafen,…

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Aha! Wichteg Nuance!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Jo, jo, wichteg Nuance!

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Ah voilà!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- …dann hätte mer am Ableck 67 Milliounen Euro an néng Méint verluer.

Da froen ech mech, wou Der elo gesot hutt, mir géifen d'Gelder net a Spekulatiounen investéieren, firwat dann awer 243 Milliounen an Aktien ugeluecht si ginn.

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- Ma well Dir dat esou wollt!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Neen, mir wollten ni…

M. Mars Di Bartolomeo, *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.*- 2001 hutt Dir net dergéint gestëmmt. Matzen an enger Kris ass dat Gesetz hei gestëmmt ginn, mat enger eenzeger Stëmm dergéint, an dat waart net Dir!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Mir hunn ëmmer gesot, net a Spekulatiounen, an Dir hutt et och ëmmer gesot, mä Dir hutt et awer gemaach. An dat däerf net méi virkommen. D'Cour des Comptes huet och dorobber higewisen an hirem Avis a si seet, d'Gesetz misst geännert ginn.

D'Cour des Comptes proposéiert, datt d'Fongen éischtens géifen obligéiert ginn, all Joer der Regierung an der Chamber missen e Rapport virzeleeën, wou d'Gelder placéiert wieren, mat Detailer wat de Rendement ugeet, an datt d'Regierung misst d'Responsabilitéit iwwerhuelen an datt net d'Responsabilitéit däerf un e Fong goen.

Also, et ass onwahrscheinlech wichteg, datt hei d'Regierung muss mat Responsabilitéit hunn an datt keng Gelder méi a Spekulatioun investéiert ginn. Well hei ass een Deel a Spekulatioun investéiert ginn a mir hunn ebe Reserven. Mir hu Gott sei Dank Reserven iwwer laang Joren, esou datt mer kënnen hoffen, datt déi Aktien - déi brauche mer souwisou elo net anzeléisen - enges Daags dach awer erëm méi héich wäerte ginn.

M. le Président.- Här Gibéryen, erlaabt Der eng Zwëschefro vum Här Statsminister?

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Dem Här Statsminister ëmmer!

M. le Président.- Här Statsminister, Dir hutt d'Wuert.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Här Gibéryen, ech wollt lech just froen - ech, deen ech net ganz am Désaccord mat lech sinn, wat d'Risikoplacementer vun eise Renten ubelaangt -, wou Dir da mengt, dass een haut risikofräi soll Fonge vum Rentesystem placéieren. Wat ass ee séchere Placement an Ären Aen?

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Et gëtt Placementer, déi fest Zënse ginn, quitte datt deen eenzege Risiko, dee besteet, ass, wann eng Bank géif faillite goen. Dat ass den eenzege Risiko, mä dat ass e Risiko, dee geet all Mënsch an. Mä an Aktien ass eng Spekulatioun, wou ee weess, datt ee ka gewannen oder verléieren. An do ware mer ëmmer dergéint.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Ech soen lech Merci, Här Gibéryen, fir déi Äntwert. D'Regierung weess elo, wat se soll maachen.

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- Da sinn ech frou, da war dat hei jo net ëmsoss.

(Interruptions)

Här President, dann nach ee Punkt wat d'Gemengen ubelaangt.

Wann et de Statsfinanze schlecht geet, da geet et och de Gemengefinanze schlecht, Här President, och wann d'Gemenge mat engem gewëssene Retard wäerten hei getraff ginn, well mir krute jo souwuel vun der Steierverwaltung wéi vum Enregistrement matgedeelt, datt d'Gemengen aus dem Joer 2008 nach kéinte mat relativ interessante Plus-valuë rechnen.

Mä et ass awer onverantwortlech, wann den Innenminister de Gemengen eng Circulaire erausschéckt, an déi baséiert op dem Budget vum Stat esou wéi en am Oktober deponéiert ginn ass, deen also op falsche Chiffere baséiert, an d'Gemengen dann hir Budgete mussen op déiselwecht falsch Chifferen opbauen, wëssend, datt mer déi Suen, déi mer am Statsbudget hunn, net erakréien. Also och wëssend, datt d'Gemengen net dat kréien, wat an der Circulaire steet.

Et ass onverantwortlech, datt eng Regierung de Gemenge virschreift, falsch Chifferen, déi net ze realiséiere sinn, an de Budget ze setzen.

Duerfir si mer der Meenung, datt d'Regierung muss de Gemengen eng nei Circulaire schécken, mat neien Ausriichtungen, wat d'Chifferen am Budget ubelaangt. Wëssend, datt déi meescht Gemenge wäerte bis dohinner hir Budgete gestëmmt hunn.

Mir musse kucken, datt d'Gemenge mat reagéieren an datt d'Gemengen opmierksam gemaach ginn op déi Situatioun; datt d'Gemengen och méi séier à même gesat ginn.

An da musse mer eis och vläicht iwwert d'Prozeduren ënnerhalen, well wann eng Gemeng muss all Kredit, deen ee muss änneren, an de Gemengerot huelen, Devisë stëmmen, an den Intérieur schécken, Soumissioune maachen, dann huet d'Kris eis voll getraff, ier iergendwéi eng Gemeng oder de Stat dee klengste Projet um Lafen huet.

Mir mussen also och an enger Ausnahmesituatioun eis Ausnahmeprozedure ginn, fir datt mer kënnen esou séier wéi méiglech reagéieren. A mer mussen de Gemenge soen, och wa se elo nach 2009 Plus-valuen aus dem Joer 2008 kréien, datt se awer mussen dermat rechnen, datt 2010, 2011 an 2012 een Abroch an de Gemengefinanze kënnt, wéi en och am Statsbudget an deene Jore kënnt.

An da musse mer de Gemenge soen, wa se grouss Investissementer uginn, déi se missten iwwer dräi, véier, fënnef Joer bezuelen, datt se doranner musse virsiichteg sinn, fir datt mer net d'Gemengen do oppen an d'Messer lafe loossen.

(M. Jos Scheuer prend la Présidence)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dës Regierung, déi ass ugetratt, datt se de séchere Wee versprach huet, an d'Sozialisten hu gesot, mir paken et un. Wéi dës Regierung ugetratt ass, do hate mer hei am Land 11.327 Leit, déi am Chômage ware respektiv a Beschäftegungsmoossnamen. Haut hu mer 14.559 Leit, déi an där Situatioun sinn. Dat sinn 28,5% méi wéi beim Regierungsuntrëtt.

Beim Regierungsuntrëtt hate mer 6.945 Stéit oder insgesamt 12.357 Persounen, déi am RMG waren. Haut hu mer der 7.510 Stéck. Dat si 7% méi, oder 14.252 Persounen, déi den RMG bezéien.

Wéi dës Regierung ugetratt ass, hate mer 12% vun de Leit, déi ënnert der Aarmutsgrenz waren, haut hu mer 14%, déi ënnert der Aarmutsgrenz leien.

Wéi dës Regierung ugetratt ass, hate mer Leit, déi op der Strooss louchen, Strummerten, wéi mer soen, där hate mer der 1.500. Wann dës Regierung ophält, hu mer der 2.000. Dat beweist d'Entwécklung, déi dëst Land an där doter Saach matgemaach huet.

Här President, virun e puer Wochen huet op engem CSV-Kongress de Statsminister gesot, d'CSV, dat wär d'Partei vun de klenge Leit. A wa mer vu klenge Leit schwätzen, da schwätze mer net vun deene vun ënner 1 Meter 70, mä da schwätze mer vun deene Leit, déi um ënneschten Niveau vum Akommes leien. Da schwätze mer vun deene Leit, déi am Chômage sinn, déi RMG-Bezéier sinn, déi ënnert der Aarmutsgrenz leien, déi op der Strooss leien. Déi Familljen, déi eleng erzéien, déi mat hirem Akommes net méi auskommen. Dat si fir eis déi kleng Leit.

A wann d'CSV seet, si wär d'Partei vun de klenge Leit, da kann ech nëmme soen, Här President, datt d'CSV Recht huet, wa se dat seet, well nach keng Partei huet d'Leit esou kleng kritt, wéi d'CSV dat an deene leschte véier Joer fäerdeg bruecht huet.

Une voix.- Très juste!

M. Gast Gibéryen *(ADR).*- D'Leit hei am Land, déi brauche just d'CSV ze wielen, si kritt se kleng. D'Leit brauchen nëmme just d'CSV ze wielen, si kritt se kleng. Wa mer eng Kéier eng Partei hei am Land haten, déi d'Leit kleng kritt huet, dann ass et d'CSV. Well se et am beschte bewisen huet, wéi se fir déi kleng Leit ass. Dat huet se bewisen, wéi se och nach d'Quellesteier op de Spuerbicher vun deene klenge Leit, wou de Bop dem Enkelkand d'Spuerbuch gemaach huet, ophiewe gaang ass.

Alles dat huet d'CSV gemaach, well et eng Partei vun de klenge Leit ass.

Duerfir, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et gëtt héich Zäit, datt mer hei an deem Land Wahle kréien. Dëst Land huet méi verdéngt, wéi dës CSV/LSAP-Regierung.

Der Form halber soen ech - mä et eriwwregt sech, well ech mengen ech bräicht et am Fong net ze soen -, datt et eng Selbstverständlechkeet ass, datt mir dësem Budget net wäerten zoustëmmen.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget.*- Egal wat!

M. le Président.- Merci, Här Gibéryen. Den nächste Riedner ass den Här Aly Jaerling. Här Jaerling, wann ech gelift.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Merci, Här President. Ech brénge selbstverständlech och Félicitatiounen un den Här Budgetsrapporteur fir säin excellente Rapport. Ech hat mer och näischt anescht erwaart, well mer hu jo schonn aner Rapporte vun em erlieft, déi gradesou excellent waren.

Här President, ech hunn nach ni esou vill Hellseher héiere schwätzen, wéi elo an de leschten Deeg hei an der Chamber. Wat déi alles virausgesinn, dat ass erstaunlech! An ech kucken alt ëmmer ronderëm mech, et wäerte jo net och nach, hoffen ech elo, geschwënn e puer Hexen um Biesem heirëm duerch de Raum schwiewen.

Well wann ech dee Budget hei esou kucken, da kënnt et mer vir, wéi wann ech op engem Wonschconcert wier, an deem eng Rei Lidder a Melodië virgesi sinn, mä awer spéider wäerte gestrach, nei benout respektiv ëmgeschriwwe misse ginn, bis mer dann um Enn nach just wäerten - wahrscheinlech - aus dem leschte Lach päifen.

Schéi Melodië stinn drageschriwwe fir déi, déi sech souwisou VIP-Plazen an der Philharmonie kënne leeschten, an dann op där anerer Säit d'Trauerhymn fir déi, déi op de Stéiplaze sinn.

D'Solisten aus dem Regierungsorchester sangen am schéinste fir déi, déi hinnen de Museksunterrecht matfinanzéieren, an d'Gospelsinger stëmmen erëm hir Lidder aus der Aarmut un, fir op déi opmierksam ze maachen, déi elo riskéieren an d'Aarmut ze falen. Dat ass de musikalesche Fazit vun engem Budget, dee virtrotert, sozial ze sinn an awer gréisstendeels deen ale Song vu schlechter Ëmverdeelung weiderspillt.

Här President, a sengem Gesamtiwwerbléck vun der heiteger Situatioun huet den Här Rapporteur bemierkt, dass et eis nach relativ gutt geet. Hien huet sécher eis heibannen do gemengt, an domadder huet hien dann och wuel Recht. Well ech ka mer

net virstellen, dass hie mat eis och déi 14% vun de Leit gemengt huet, déi an Aarmut hei am Land vegetéieren, oder déi, déi mam RMG respektiv mam Mindestloun musse vegetéieren, oder déi Familljen, déi elo duerch massiv Taxenerhéijungen op de bluttnéidege Gemengeservicer net méi an nach aus wëssen an doduerch, dass de Käschtendeckungsprinzip ëmmer weidergedriwwe gëtt, ëmmer nach méi ofrutsche wäerten; an dat och geschwënn elo nach - an dat wäerte mer an deenen nächsten Deeg gesinn - beim Waasser.

Hie wäert jo och hoffentlech net déi 14.000 Chômeure gemengt hunn, oder sécherlech och net déi gemengt hunn, déi elo Dag fir Dag ëmmer méi an d'Kuerzaarbecht rutschen, oder wéi déi 1.500 bei Arcelor, déi elo an Zwangsurlaub geschéckt ginn.

Här President, et ass och net esou, dass d'Aarmut hei am Land elo eréischt mat der schlechter aktueller wirtschaftlecher Situatioun agetratt ass. D'Aarmut hei am Land schläicht sech trotz gudder Konjunktur, trotz Milliardebenefisser vun der Ekonomie säit Jore lues a lues ëmmer méi hei an d'Land eran. Mir hunn et bis haut nach net fäerdeg bruecht, e Géigemëttel dozou ze fannen.

Trotz massege Budget-Plus-valuen hu mer et net fäerdeg bruecht, eng méi gerecht Verdeelung vun den erwirtschafte Gidder anzeféieren. D'Investitiounen an de Mënsch ginn als zweetrangeg behandelt. Dat gesäit een och alt erëm eng Kéier hei bei deem Budget.

Zum Beispill nach weider massiv Taxenerhéijunge fir d'Bierger a gläichzäitegt Erofsetze vun Tauxe vun der Gewerbesteier an der Stad Lëtzebuerg an zu Esch, déi substanziell Recettë verhënneren, suergen derfir, dass déi substanziell Mëttelen net méi kënne geholl ginn, fir an d'Sozialpolitik ze investéieren. An och déi rezent Manipulatioun vum Index huet just déi, déi am äermste sinn, am meeschte betraff.

Här President, den Här Statsminister huet a senger Ried zimlech vill vu Solidaritéit geschwat. D'Solidaritéit ass och menger Usiicht no dat wichtegst Element an enger Gesellschaft. Mä da muss een awer de Begréff Solidaritéit emol kloer definéieren.

Et kann net sinn, dass a gudden Zäiten d'Solidaritéit mat deene praktizéiert gëtt, déi scho genuch hunn, an dann, wéi elo a schlechten Zäiten, déi, déi näischt hunn, zur Solidaritéit ënnereneen opgeruff ginn, fir dat bëssen, wat se hunn, och nach ze deelen.

Fir an esou Zäite wéi elo ass eng Kéier e Solidaritéitsinstrument geschafe ginn, an zwar d'Solidaritéitssteier. Anstatt Indexmanipulatiounen hätte mer scho kënne virun zwee Joer grad op déi Solidaritéitssteier zréckgräifen. Dat ass leider net gemaach ginn. Awer d'Solidaritéitssteier ass just als Kriseninstrument agefouert ginn.

D'Solidaritéitssteier huet dee Virdeel, dass se Klengverdénger guer net respektiv nëmme geréng belaascht, well se op der Steiermass, déi ee bezilt, berechent gëtt an dofir déi, déi keng oder net vill Steiere bezuelen, verschount. Si huet awer natierlech den Nodeel fir d'Ekonomie, dass d'Betriber dann och hätte mat misse blechen. An do läit d'Kromm an der Heck. Dofir gi léiwer erëm eng Kéier déi Kleng gestriizt. Dat ass dee méi einfache Wee.

Firwat hu mer net den néidege Courage, och vun der Ekonomie méi Solidaritéit ze verlaangen a fuerderen, dass se emol en Deel vun deene Milliardebenefisser, déi se an de fette Joren an hir Aktionäre gepompelt huet, erëm zréck an d'Solidaritéit investéiert, anstatt se duerch Feelspekulatiounen dropzekéieren, fir dass mer elo just deenen alt erëm eng Kéier, deene mer scho Jorzéngte Steiergeschenker a soss Geschenker gemaach hunn, musse finanziell nohëllefen?

Et géif esou lues Zäit ginn, dass en Ëmdenken an d'Politik kënnt, fir dass erëm méi an de Mënsch investéiert gëtt. Den Här Statsminister an d'Regierung hunn eng Rei Mesuren ugekënnegt, déi an déi richteg Richtung ginn. Déi Mesurë kann een och nëmme guttheeschen, an awer dann ofwaarden, ob se dat och bréngen, wat se verspriechen.

Wann ech nëmmen déi Steierreduktioune kucken, déi sollen zougestane ginn, da profitéieren direkt déi erëm dervun, déi vill Steiere bezuelen. Deene Klengen, déi keng Steiere bezuelen, gëtt e Steierkredit versprach, wou awer d'Ausféierungsbestëmmungen net kloer sinn. Gi se direkt op der Pai vergüt oder muss iwwert de Wee vun enger Steiererklärung gefuer ginn?, wat dann eréischt 2010 wäert säin Nidderschlag fannen. Dat si Froen, op déi schnellstens eng Äntwert muss kommen.

Esou wéi et och net kloer ass, wéi d'Modalitéite vum Ausbezuele vun de Chèquesservices an d'Praxis ëmgesat kënne ginn, fir dass all Famill kann dervu profitéieren. An och déi Familljen, wou d'Mamm doheem d'Kanner versuergt.

Här President, den Här Meisch, de Sprecher vun der DP, ass der Meenung hei gewiescht, dass d'RMG-Bezéier géife virrangeg behandelt ginn, wat d'Chèquesservices ubelaangt, well se géifen doheem sëtzen an hir Kanner awer déiselwecht Rechter hätte wéi déi Kanner vun deenen, déi schaffe ginn. Dat stëmmt net, well och d'RMG-Bezéier musse sech, genau wéi d'Demandeurs d'emploi, regelméisseg bei der ADEM mellen a ginn och zu nëtzlechen Aarbechten erugezunn. Ech fannen et einfach aarmséileg, wann ee just bei deenen Äermste vun den Aarmen en Hoer an der Zopp siche geet.

Den Här Meisch huet a senger Ried och gemengt, dass een, dee schaffe geet, deen Domme wier. Hien huet dat sécherlech och erëm gemengt am Verglach mat den RMG-Bezéier. Ech sinn och der Meenung, dass een, dee mam Mindestloun schafft, vis-à-vis vum Revenu vun engem RMG-Bezéier net genuch verdéngt. Mä dat ass awer net d'Schold vum RMG-Bezéier an huet och näischt mat deem aarmséilege Montant vum RMG ze dinn. De Mindestloun ass einfach net héich genuch. Dat ass d'Ursaach.

Mä all Kéiers wann de Mindestloun soll gehéicht ginn, da fänken déi un ze jäizen, déi dem Här Meisch senger Partei nostinn.

M. Claude Meisch *(DP).*- Mir hunn elo nach all Erhéijung gestëmmt.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Jo. Ech hu jo net vun lech geschwat. Ech hu gesot, déi, déi Ärer Partei nostinn, déi fänken un ze jäizen. Ech hunn net gesot, Dir hätt de Mindestloun eng Kéier net gestëmmt.

An dann, och der ADR hire Generalsekretär huet d'Héicht vum RMG grouss an enger Pressekonferenz ugeprangert a verlaangt en ze kierzen.

Une voix.- Wien ass dat dann?

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Ech kenne säin Numm emol net. Et ass och weider net wichteg.

De Fraktiounspresident vun der ADR huet versicht, dat erëm riichtzebéien. Him gleewen ech och, dass hien där Meenung ass. Dass hie sech vun esou enger Ausso distanzéiert, dat gleewen ech him, well ech hie laang genuch kennen. Mä et ass awer erëm kloer duerchsiichteg ginn, wat fir eng Geeschter ewell an der ADR erëmdanzen. Do muss ee sech wierklech Gedanke maachen.

Här President, besonnesch an dëser schwéierer Zäit muss ganz gutt opgepasst ginn, dass de Misär vun de Leit net vu rietse Kreesser benotzt gëtt, fir Sozialnäid ze schüren. Extremiste léise keng Problemer, si schafen der nëmmen tëschent de Mënschen. Si notzen d'Angscht vun de Leit fir hir Zwecker, andeem se versichen, xenophobeschen Zwiespalt ze séien.

Rietsextremismus muss aus dëser politescher Gesellschaft hei am Land verschwannen. Et muss ausgeschloss ginn. Dat muss de Message sinn, deen hei vun alle Säite vun deene riichte Politiker un d'Leit bruecht gëtt. Well nëmmen d'Solidaritéit tëschent alle Mënschen a besonnesch mat deenen, déi hir Aarbecht verléieren oder an d'Aarmut ofrutschen, kann an de Krisenzäiten d'Situatioun entschäerfen.

Et sinn net déi Aarm an déi Friem, déi schold sinn um Chômage an un der Aarmut; déi Schëlleg sëtzen an de Chefetage vun de Konzerner a se sëtzen och an der Politik. Déi eng si schëlleg, well se sech wëlle mat engem Minimum vun Opwand d'Täsche fëllen, an déi aner si schëlleg, well se deenen engen déi gesetzlech Moyenen dozou verschafen.

Här President, dann huet den Här Bausch gemengt, dass, wann et nach schlëmmer kéim, ee sech misst iwwerleeën, ob een dem Stat seng Participatioun vun engem Drëttel un der Finanzéierung vun de Pensiounskeesen net kënnt iwwerdenken. Den Här Bausch huet sécherlech vergiess…

(Interruption)

Hien huet dat gëschter hei gesot.

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG).*- Dat sot hien net, Här Jaerling. Hie sot net, dat misst een iwwerdenken. Hien huet d'Fro gestallt: Wa mer eis haut keng Froe stellen, wou huele mer an Zukunft, wann d'Kris sech géif verlängeren, deen Drëttel Fiskalitéit hier? Hien huet et net a Fro gestallt. Hien huet just d'Fro gestallt: Wat maache mer dann?, well jo jiddwereen hei am Land d'Ae wëllt zoumaachen.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Hien huet iwwert den Drëttel vum Stat senger Participatioun bei de Pensiounen hei geschwat. An hien huet gesot, se ze iwwerdenken.

Den Här Bausch huet awer sécherlech vergiess - an dat hunn ech him gëschter scho gesot -, dass d'Erhéijung vun der Participatioun vum Stat bei der Finanzéierung vun de Pensiounen aus dem Privatsecteur aus Zréckbezuele vu Scholde resultéiert, déi de Stat bei de Pensiounskeesen hat.

Ech wëll och hei virdru warnen, dass elo erëm eng Kéier d'Reserve vun de Pensiounskeese solle benotzt ginn, fir Statsdefiziter ze decken. Et ass genuch aus de Pensiounskeesen erausgeholl ginn. An et ass schonn erstaunlech, wann eng soidisant progressiv Partei wéi déi Gréng elo och Virschléi fir Renteklau mécht. Mä et wonnert mech...

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG).*- Däerf ech? Entschëllegt, Här President.

M. le Président.- Den Här Braz wollt d'Wuert. Wann ech gelift, da kritt Der et.

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG).*- Dat do ass elo net richteg, wat Der do maacht. Dat Eenzegt, wat den Här Bausch gëschter gemaach huet, ass déi berechtegt Fro ze stellen, och wann net all Mënsch déi Fro deelt. Well et jo méi einfach ass, bei de volle Keesen, déi mer hunn, ze maachen, wéi wann nach an 30 Joer kee Problem wier.

Fakt ass awer, dass en Drëttel vun de Recetten an en Drëttel vun deem, wat an deenen déck gefëllte Keesen ass, aus der Fiskaliséierung kënnt. A wann et dem Land an der Ekonomie méi lues geet, da gëtt et méi kritesch bei der Opdeelung vun de Steierrecetten an da gëtt et och méi kritesch fir en Drëttel Fiskaliséierung nach weider opzedreiwen.

An déi Fro ze stellen, ass awer berechtegt, an et ass eng Suerg derhannert fir de Rentesystem laangfristeg ofzesécheren. Dat an näischt anescht ass d'Suerg. An dat, wat Dir maacht, Här Jaerling, ass elo de Contraire, ze ënnerstellen, wat dem Här Bausch seng Absicht war. Ech wëll dat just redresséieren.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Här President, ech hunn näischt ënnerstallt. Ech hu just dat widderholl, wat den Här Bausch hei gesot huet.

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG).*- Awer nëmmen op ongeféier!

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- An ech hunn awer och do scho virdrun a menger Ried eng Alternativ ginn, wou ech soen, wann et dësem Land schlecht geet, da soll - an dat huet den Här Statsminister jo och gesot - d'Solidaritéit spillen.

A fir mech gëtt et eben am finanzielle Beräich nëmmen eng Solidaritéit, an dat ass d'Solidaritéitssteier, déi agefouert ginn ass fir Krisenzäiten a wou jiddweree soll da säin Deel bäidroen.

Dat ass deen eenzege System, wou déi kleng Leit, déi keng Steiere bezuelen, géife verschount bleiwen. An dat ass Solidaritéit. An net ëmmer scho siche goen, fir an deene Keesen erauszekrazen, wou Sue sinn.

Mä, ech wëll lech just soen, dass et mech net wonnert, Är Positioun vun de Gréngen, well Dir hutt bis elo all onsozial Mesurë wéi d'Indexmanipulatioun a Renteklau hei ëmmer mat ënnerstëtzt. Dir hutt…

(Interruption)

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG).*- Dir hutt och immens vill Mériten drun, dass et anescht ass!

M. le Président.- Här Jaerling, dierf ech lech drop hiweisen...

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Elo seet den Här Huss hei, ëm Gottes Wëllen. Dat ass jo awer déi fuerchtbaarst Contradictioun, déi ech jeemools héieren hunn.

(Hilarité et brouhaha)

M. le Président.- Här Jaerling!

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Wann DÉI GRÉNG soss keng Virschléi hunn, wéi een déi budgetär Problemer ka léisen, dann hätte se besser, si géife sech net äusseren.

Här President, den Här Statsminister hat awer während senger Ried gemengt, och eng Lektioun missen an Demokratie ze ginn.

An do froen ech mech: Wat fir eng Demokratie mengt den Här Statsminister? Ass et déi Aart vun Demokratie, déi den Här Fraktiounsspriecher vun der CSV gëschter hei erausginn huet, wou en de Parteie wollt verbidden, Pressekonferenzen ze ginn iwwert de Budget?

Oder ass et déi Demokratie, déi nëmme genotzt gëtt fir dat duerchzebootschen, wat e puer führend Leit oder d'Regierung gären hätt?

Oder déi Demokratie, wou deen eenzelnen Deputéierten hei an der Chamber emol net d'Recht huet, fir eng Motioun ze deponéieren? Déi misst kënnen diskutéiert ginn, ouni datt en Deputéierte fënnef Ënnerschrëfte bei anerer muss biedele goen.

Oder déi Demokratie, wou engem Deputéierte seng Interpellatioun an eng Question avec débat ëmgewandelt gëtt, well net gewollt ass, dass hei an där Chamber iwwert d'Trennung vu Kierch a Stat geschwat gëtt? Oder déi Demokratie, wou eng Resolutioun einfach net diskutéiert gëtt, well se der Majoritéit net an de Krom passt?

An ech wëll lech soen, Här President an Här Statsminister, op déi Aart vun Demokratie kann ech awer gutt verzichten!

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Awer net gären op déi Demokratie, déi doranner besteet, dass eng Majoritéit décidéiert.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Dach, ech…

(Interruption)

…respektéieren d'Demokratie, mä ech wëll awer just soen, dass ganz oft d'Demokratie nëmme genotzt gëtt fir verschidden Zwecker.

D'Demokratie ass och, dass deen Eenzelne muss Rechter hunn an dass dat, wat deen Eenzelnen dohinnerleet, dann och emol muss diskutéiert ginn. Mä wann awer schonn am Virfeld engem Eenzelne seng Initiativ emol net d'Recht kritt, fir diskutéiert ze ginn, dat ass keng Demokratie, Här Statsminister.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Neen. Ma ech si jo erkläertermoosse fir d'Sträitkultur.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Wat gelift?

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Ech si jo erkläertermoosse fir d'Sträitkultur. An dat, wat Dir wëllt virbereeden, dat…

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Mä leider ass dat awer nach net bis an Är Partei duerchgedrongen. Well hei gëtt…

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Dir gesitt eben, dass et net richteg ass, dass ech a menger Partei eleng décidéieren.

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Jo. Ech weess net, ob dat awer mat Momenter net vläicht besser wier.

(Hilarité)

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'État, Ministre des Finances.*- Mir sinn eis um Fong ëmmer eens, Här Jaerling.

(Hilarité et interruption)

M. Aly Jaerling *(Indépendant).*- Här President, ofschléissend wëll ech dann awer nach en Amendement hei deponéieren. En Amendement, wat ech an d'Budgets- a Finanzkommissioun ginn hunn a leider do keen Echo kritt hunn, dass ech emol net weess, ob dat Amendement do diskutéiert ginn ass. Ech hu keen Echo kritt. An der Regel ass et jo awer esou, wann en Amendement deponéiert gëtt, dass dann zumindest den Auteur vum Amendement geruff gëtt, fir seng Positioun ze erklären.

Ech wëll en Amendement deponéieren opgrond vun deem, dass déi Artikelen 43 op

Säit 94 an 43 op Säit 117 aus dem Budget ze sträiche sinn, well opgrond vun deenen zwee Artikele soll de Wäert vum Verrechnungsschlëssel vun de private Laboratoiren op eng autoritär Aart a Weis iwwert de Budget ëm 19,36% gekierzt ginn an dëst - an dat ass fir mech dat Wichtegst -, ouni datt am Virfeld déi gängeg Prozedur vun der Diskussioun tëschent de Partner, wéi dat Usus war, applizéiert ginn ass.

An deem Secteur vun de private Laboratoirë schaffen 150 Leit an déi Laboratoirë kann een als Complément zu de staatleche Laboratoiren an de Spideeler ugesinn, an net als Konkurrenz, well si erfëllen e Besoin de proximité vun de Patienten, well se a villen Uertschaften usässeg sinn, wou kee Spidol ass.

Wann d'Regierung der Meenung ass, dass dës Laboratoiren iwwerflëssig sinn, a si wëllt de Spideeler de Monopol vun de Bluttanalysen zouspillen, da soll se dat kloer soen. Awer net op esou eng hannerlësteg Aart a Weis iwwert de Budget de Laboratoiren de Krunn zoudréinen.

Well et ass net fir d'éischt wou déi Laboratoiren eng Kierzung kréien; si si schonn eng Kéier 10% an eng Kéier 15% gekierzt ginn. A wann elo déi Kierzung hei nach adoptéiert gëtt, da bréngt dat déi Laboratoiren an eng prekär Situatioun a mer riskéieren zousätzlech Chômeuren ze kréien.

Dofir, Här President, géif ech lech ofschléissend dat Amendement hei iwwerreechen, dat keng fënnef Ënnerschréften nach huet, mä ech hoffe jo awer, dass ech déi dann nach, bis dat Amendement zur Diskussioun kënnt, hei kréien.

Amendement 1

Les articles 43. (page 94)

«Modification des articles 65 et 67 à 70 du Code de la Sécurité sociale: Par dérogation à la procédure conventionnelle de revalorisation de la lettre-clé, le présent article a pour objet de réduire la valeur de la lettre-clé des laboratoires d'analyses médicales et de biologie clinique du secteur extrahospitalier sur la base d'éléments objectifs concernant le coût de revient de ces analyses.»

et 43. (page 117)

«Par dérogation aux articles 65, alinéa 2 et 67 à 70 du Code de la sécurité sociale, la valeur de la lettre-clé des laboratoires d'analyses médicales et de biologie clinique visés à l'article 61, alinéa 2, point 4) du Code de la sécurité sociale est fixée à 0,3557 avec effet au 1er janvier 2009.»

sont abolis!

(s.) Aly Jaerling.

Ech soen lech Merci.

M. le Président.- Merci, Här Jaerling. Den nächste Riedner ass den Här Mosar. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

M. Laurent Mosar *(CSV)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Budget 2009 steet ganz am Zeeche vun der Finanz- a Wirtschaftskris, déi zréckgeet op d'Fréijoer 2007 mat der sougenannter „subprime"-Kris an Amerika, déi selwer erëm hiren Ursprong an der Zënspolitik vun der amerikanescher Zentralbank fonnt huet. Haut hu mer et net nëmme méi mat enger Finanzkris ze dinn, mä dës Finanzkris huet d'reell Ekonomie erreecht a riskéiert zu enger Vertrauenskris net nëmme weltwäit, mä och hei zu Lëtzebuerg ze féieren.

D'Aufgab vun der Regierung, mä awer och ganz besonnesch vum Budgetsrapporteur ass also dëst Joer eng ganz besonnesch schwiereg gewiescht. An ech wëll duerfir och hei a mengem perséinlechen Numm dem Rapporteur Norbert Haupert Merci soen. Net nëmme fir deen exzellente schréftlechen a mëndleche Rapport, mä och ganz besonnesch fir déi ausgewoge Manéier, wéi hien an der zoustänneger Kommissioun, mä och doriwwer eraus d'Budgetsdiskussioune gefouert huet. De Budgetsrapport vun dësem Joer ass fir mech, wéi par ailleurs och déi Rapporte vu senge Virgänger aus dëser Legislaturperiod, ee vun engem besonnesch gudde Cru.

Här President, ech wëll haut an hei net méi op d'Originë vun der Finanzkris agoen an och net am Detail all déi Moossname steierlecher Natur beschreiwen, déi d'Regierung proposéiert. Mir wäerten d'Geleeënheet kréien, dat ze maachen, wa mer iwwert déi zwee Gesetzesprojeten d'nächst Woch diskutéieren. Als Rapporteur vun deem enge vun dëse Gesetzer wäert ech dann och méi am Detail op déi eenzel steierlech Moossnamen agoen.

Ech wëll och net alles dat widderhuelen, wat mäi Fraktiounschef Michel Wolter scho gëschter op eng äusserst komplett Manéier hei op der Tribün zu den Auswierkunge vun der Finanzkris op de Budget ausgefëiert huet.

Erlaabt mer trotzdeem nach eng Kéier ze ënnersträichen, datt d'Regierung schnell a richteg op dës Finanzkris reagéiert huet, fir och eng Ausdehnung dovunner ze vermeiden. Déi Moossnamen, déi geholl gi sinn, souwuel um europäesche wéi awer och hei um nationale Plang, missten eigentlech derzou bäidroen, de Liquiditéitsproblem vun de Banken ze léisen an domadder och erëm d'Vertrauen an de Bankesystem erëmzebréngen.

Den héijen Investitiounsniveau, dee sech am Budget 2009 erëmfënnt, misst op senger Säit derzou bäidroen, déi wirtschaftlech Aktivitéiten an eisem Land weider ze stimuléieren an eis Entreprisen och dovunner ofzehalen, Leit ze entloossen.

Ech muss och nach eng Kéier hei ënnersträichen, datt all dës antizyklesch Mesurë vun allen hei an der Chamber vertruedene Fraktiounen an der Finanzkommissioun ëmmer erëm ënnerstëtzt gi sinn. An esouwäit ech mech kann erënneren, ass dat och déi éischte Kéier gewiescht, datt mer eigentlech e grousse Konsensus op dësem Niveau haten. Mir sinn am Moment alleguerte Keynesianer, wéi de Professer Stiglitz virun e puer Deeg op eng ganz pertinent Manéier an engem öffentleche Bréif un d'Press festgestallt huet.

Ech bedaueren dofir och, datt dëse Konsensus an de leschte Wochen an Deeg e puer Lächer kritt huet, an datt ganz besonnesch aus de Reie vun der Oppositioun Kritiken artikuléiert gi sinn, wat d'Gestioun vun dëser Finanzkris ubelaangt. Allerdéngs vermëssen ech bei all deene Kritiken déi konkret Géigepropositiounen, wat a wéi dann eng Regierung hätt sollen aneschters reagéieren, wéi se dat da gemaach huet.

Ech hunn och, Dir Dammen an Dir Hären, wéineg Verständnis fir Kritiken, déi elo mengen, um Niveau vun der Regulatioun hätt een hei am Land wesentlech misse méi virsiichteg sinn. Mir hunn an de leschte Méint a Joren oft an der Finanzkommissioun an och am Plenum iwwer Projeten diskutéiert, mir hu se gestëmmt, déi ënner anerem och eng ganz Rei vun innovative Bankproduiten hei zu Lëtzebuerg agefouert hunn. Wann ech lech nëmmen un d'SICARen an d'SICAVen zum Beispill erënneren.

Wéi mer dës Projeten hei diskutéiert hunn, kann ech mech allerdéngs net erënneren, datt iergendee Kolleeg hei am Haus méi kritesch Iwwerleeungen ubruecht hätt. Au contraire ware mer eis ëmmer alleguerten eens, souwuel op de Bänke vun der Majoritéit wéi vun der Oppositioun, fir fir méiglechst mann Regulatioun am Bankesecteur ze plädéieren. Mir sollen eis dofir och vläicht e bëssen zréckhalen, wa mer elo alleguerten no méi Regulatioun jäizen, besonnesch um Hannergrond, datt eis Steierrecettë während Joren och dank deenen innovative Produiten, déi eis Bankeplaz ugebueden huet, ëmmer gewuess sinn.

A wa mer eis dann elo op eemol alleguerten eens sinn, datt méi streng muss, och hei zu Lëtzebuerg um Niveau vun der CSSF, reguléiert ginn an et och soll manner innovativ Produitë ginn, déi un de Client verkaaft ginn, esou hoffen ech, datt mer eis dann awer gradesou eens sinn, fir eis an Zukunft mat méi niddrege Steierrecetten, zum Beispill bei der Taxe d'abonnement, zefridden ze ginn.

Dëst gesot, wëll ech mech net weider mat der Zukunft vun eiser Finanzplaz beschäftegen. Dat wäert herno méi am Detail mäi Fraktiounskolleeg Lucien Thiel maachen.

Här President, ech hat viru véier Joer mäin eegene Budgetsrapport iwwerschriwwe mat „The end of the world we know", andeem ech deemools schonn op d'Noutwendegkeet vu strukturelle Reformen higewisen hunn. Fir mech ass et haut dofir nach méi kloer, datt et iwwert déi konjunkturell Schwieregkeeten, déi eist Land an déi ganz Europa an d'Welt am Moment kennen, och a verschiddene Beräicher strukturell Problemer gëtt.

Dofir plädéieren ech och derfir, datt mer iwwert déi Finanzkris eraus elo ufänken déi strukturell Reformen ze anticipéieren oder zumindest ze preparéieren, déi eist Land fit maache fir déi Zäit no der Kris.

Ech gesinn, niewent eiser Banken- a Finanzplaz, dräi haaptsächlech Chantieren, déi do op eis waarden: éischtens, den demographesche Wandel a seng Konsequenzen op haaptsächlech eis Pensiounsregimer; zweetens, d'Finanzsituatioun vun eise Gemengen, an drëttens, déi ëmmer méi grouss Bedeitung vun där sougenannter „good governance" vun den öffentleche Verwaltungen. Ech wäert dann och an deenen nächste Minutte versichen, kuerz op dës dräi Themegebidder anzegoen.

Niewent dem Klimawandel, Här President, gëtt et en anere Wandel, dee gradesou grouss Erausfuerderungen un eis alleguerte wäert stellen, nämlech den demographesche Wandel. Europa gëtt méi al an Europa gëtt méi kleng.

Europa gëtt méi al, well et no Experte-pronosticë bis 2050 wäerte ronn 58 Millioune méi Mënschen iwwer 65 Joer an Europa ginn. Dëst ass en Zouwuess vu 77% géintiwwer dem Joer 2004. Gläichzäiteg geet den Undeel vun deene Leit, déi schaffen, ëm 48 Millioune respektiv 16% zréck, wat da bedeit, datt 2050 nach genau zwou Persounen op eng Persoun wäerte kommen, déi wäerte schaffen. Haut sinn dat der am Moment nach véier.

Och den Undeel vun den Europäer un der Weltpopulatioun geet weider zréck. Vun elo nach gutt 11% wäerte mer am Joer 2050 schätzungsweis op 7% Europäer kommen.

Derbäi kënnt, datt déi gesamtwirtschaftlech Wuesstemsaussiichten ëmmer méi ënner Drock kommen. Ech verweisen do och op eng Rei vu Pabeieren, déi vun der Europäescher Kommissioun an deene leschte Méint erausgi gi sinn. Dës Pabeiere si virun der Kris erauskomm. Do geet elo schonn d'Europäesch Kommissioun dervun aus, datt d'Beschäftegung an deenen nächste Joren an Europa substanziell wäert zréckgoen. Si geet am Moment vun engem Réckgang vu knapp 5% bis d'Joer 2050 aus. Wéi gesot, dat sinn Zuelen, déi a sech virun der Finanz- a Wirtschaftskris vun der Kommissioun erauskomm sinn.

Och wann een net virsiichteg genuch ka si mat Zeenarien, déi vun Experten un d'Wand gemoolt ginn, esou muss ee sech dach bewosst sinn, datt dës Evolutioun substanziell Risike beinhalt fir d'öffentlech Finanzen am Allgemengen, awer ganz besonnesch fir d'Ausgaben um Niveau vun de Pensiounen, an der Gesondheet, an der Fleeg am Besonneschen.

Fir nëmmen op d'Gesondheetsausgaben anzegoen, muss ee keen Expert sinn, fir ze pronostiquéieren, datt bei enger Gesellschaft, déi ëmmer méi al gëtt, dës Ausgabe substanziell wäerten an d'Luucht goen. Do téckt sécherlech eng Zäitbomm an eise Krankeversécherungssystemer, déi mer bis haut nach net entschäerft hunn.

Datselwecht gëllt natierlech och fir eis Pensiounen. Am Moment hu mir e Verscholdungsniveau, dee mat engem Verscholdungsratio vu 7% vum PIB ee vun deenen niddregsten an Europa ass, deen awer - an dat weisen all Etüden - d'Tendenz huet, an deenen nächste Jore substanziell an d'Luucht ze goen.

Wann ech mech nëmmen op déi Etüde baséieren, déi vun der Europäescher Kommissioun iwwer eis Pensiounsregimë gemaach gi sinn, da stellen ech fest, datt mer mussen an deenen nächste Joren e Préfinanzement garantéieren, dee sech op 9% Progressioun vum PIB wäert belafen.

Och all déi aner Etüden, déi heiriwwer vu verschiddenen Institutioune gemaach gi sinn, ob dat den FMI oder d'OECD sinn, weise genau an déiselwecht Richtung. Wann een da weess, datt mer fir d'Joer 2008 e Wuesstem kréien, dee sech schlussendlech wäert tëschent 1,5 an 2% bewegen, 2009 riskéiert ëm null ze leien a fir d'Joren 2010 oder 2011 sécherlech net wäert un e Wirtschaftswuesstem erukommen, deen iwwer 3% wäert leien, esou weess een, datt mer allerspéitstens 2011 riskéieren e Problem ze kréien.

Derbäi kënnt, datt fir eist Land en zousätzleche Problem doranner besteet, datt ëmmer méi e groussen Deel vun deene Pensiounen, déi ausbezuelt ginn, an d'Ausland ausbezuelt ginn an och do zu engem ganz groussen Deel erëm an d'Wirtschaft gepompelt ginn. Ech hat op déi Problematik vun de sozialen Transferten an d'Ausland a mengem Budgetsrapport vu viru véier Joer higewisen. Déi Problemer, déi ech do opgelëscht hunn, wäerte sécherlech net méi kleng a manner akut an deenen nächste Jore ginn.

Ech hunn allerdéngs d'Gefill, datt d'Problematik vun de sozialen Transferten an d'Ausland vun der Regierung vläicht net genügend an hir Iwwerleeungen afléisst, wat den Impakt vun dësen Transferten op eis national Ekonomie ugeet.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, och wa mer am Moment nach op substanziell Pensiounsreserve kënnen zréckgräifen, esou wär et dach eng Illusioun ze mengen, mir kéinten eis éiweg mat deem héijen Niveau vu Pensiounen halen ouni Reforme virzehuelen, wa mer dann dëst net wëllen op d'Laaschte vun deene kommende Generatioune maachen.

Ech sinn duerfir och frou, datt a sengem Avis de Conseil supérieur du développement durable nach eng Kéier op dës Problematik higewisen huet an och d'absolut Noutwendegkeet ënnerstrach huet, kuerzfristeg hei Moossnamen ze huelen.

Déi falschst Approche wär elo de Kapp an de Sand ze stiechen an ze mengen, datt all déi international Institutiounen, wéi d'OECD, d'Europäesch Kommissioun, de Fonds monétaire international, wéi awer och all déi national Institutiounen, wéi de virgenannte Conseil supérieur du développement durable, d'Zentralbank oder d'Chambre de Commerce - fir nëmmen déi ze nennen -, hei géifen onnéidegerweis Panik verbreeden.

Mir hunn elo nach d'Chance, Dir Dammen an Dir Hären, datt mer - wéi ech virdru gesot hunn - op substanziell Reserve kënnen zréckgräifen, mä et schéngt mer awer wichteg ze sinn, datt dës Regierung, a spéitstens déi nächst, sech dësem Problem ganz seriö unhëlt an zesummen am Dialog mat de Sozialpartner versicht, Pisten opzezeechnen, wéi den „total crash" évitéiert ka ginn. Dëst huet näischt mat Panikmaacherei ze dinn, mä mat enger virsiichteger a virauskuckender Politik am Interessi vun deene Generatiounen, déi no eis kommen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wéilt dann zu mengem nächste Punkt iwwergoen, dee vun der finanzieller Situatioun vun de Gemengen, andeem ech do eng Virbemierkung maachen: D'Budgetsrapportrice vum leschte Joer, d'Madame Lydia Mutsch, hat sech intensiv am Kontext vun hirem Budgetsrapport mat der Situatioun vun de Gemenge befaasst an d'Resultat dovunner ass eng Motioun gewiescht, déi hei à l'unanimité vun der Chamber ugeholl gi war an déi eigentlech d'Konklusioune vun deem Groupe de travail budget SEC95 integréiert huet.

Dëse Grupp, zu Ärer Erënnerung, hat a sech festgestallt, datt d'Informatiounen, déi vun de Gemengen un den Intérieur iwwermëttelt ginn, esou rudimentaire sinn, datt eng qualitativ Analys iwwerhaapt net méiglech ass. Derbäi kënnt, datt et an de Gemenge keen uniforme Plan comptable gëtt an datt eng pluriannuel Budgetsprogrammatioun um Niveau vun de Gemenge reng fakultativ ass.

Wat hat nun dëse Grupp proposéiert, wat sech dann och an der Motioun vun der Chamber erëmfonnt huet? A sech sinn dat dräi grouss Volete gewiescht: fir d'éischt d'Modifikatioun vum Budgetskalenner, zweetens d'Opstelle vun engem uniformiséierte Plan comptable an drëttens d'Obligatioun fir d'Gemengen, eng pluriannuel Budgetsprogrammatioun ze maachen.

An enger éischter Etapp sollt hei en Échantillon vu Gemengen erausgesicht ginn, déi dës Konklusioune sollte versichen ëmzesetzen. Wa mer dann awer mussen elo feststellen, datt ganz genau véier Gemenge bis am Juli hir Zoustëmmung ginn hunn, fir dës Recommandatiounen ze befollegen, esou muss ee sech dach hei gewësse Froe stellen.

Ech sinn iwwregens och verwonnert, datt eng vun deene ganz grousse Gemengen an dësem Land, nämlech d'Gemeng Déifferdeng, net ënnert deene véier Gemenge figuréiert, déi déi Recommandatiounen do befollegt hunn. Fir mech ass dës Situatioun op jidde Fall inakzeptabel an ech géif hei nach eng Kéier och en Appel un den Innenminister maachen a mat méi Nohaltegkeet bei de Gemengen drop drängen, fir déi Dokumenter ze kréien, déi dem Ministère och erlaben, eng detailléiert Opstellung vun der Finanzsituatioun vun de Gemengen ze maachen. Ech deelen hei och d'Meenung vun der Cour des Comptes, déi dëst och relativ däitlech an hirem Avis zum Ausdrock bruecht huet.

Dëst gesot, Här President, wëll ech nach eng Kéier un d'Importenz vun de Gemengen an de Gesamtinvestitioune vun eisem Land erënneren. 43% vun all deenen Investissementer gi vu Gemenge gemaach, esou datt och elo an der Kris eng net onwesentlech Roll a Bedeitung op d'Gemengen zoukënnt. Et schéngt mer duerfir

och wichteg ze sinn, datt déiselwecht Kritären, déi an deenen nächste Wochen de Stat soll observéieren, wat d'Virzéie vun Aarbechten ugeet, och mussen an deenen nächste Wochen a Méint vun de Gemengen ëmgesat ginn, well eise gesamte Mëttelstand zu engem groussen Deel ofhängeg ganz besonnesch vun den Aarbechte vun eise Gemengen ass.

Fir ze évitéieren, datt awer elo jiddwer Gemeng an eng aner Richtung zitt, wär et wichteg, wann d'Regierung, an de Wirtschafts- respektiv den Innenministère vläicht hei och, géife fir eng gewësse Koordinatioun suergen. An ech deelen an deem Kontext d'Meenung, déi och scho vun deem engen an deem anere vu menge Virriedner hei ausgedréckt ginn ass.

Här President, erlaabt mer awer ganz kuerz op déi allgemeng finanziell Situatioun vun de Gemengen anzegoen, well déi jo net ouni Bedeitung ass an der SEC95-Presentatioun, wou d'Gesamtschold vun de Gemenge mat berücksichtegt gëtt.

Hei muss ee fir d'éischt emol feststellen, datt d'Finanzsituatioun vun de Gemenge sech an de Joren 2006, awer ganz besonnesch 2007 extrêmement verbessert huet. Dëst ass allerdéngs d'Resultat vun enger exzeptioneller Progressioun um Niveau vun de Recetten, déi och nach eng Kéier am Joer 2008 massiv an d'Luucht ginn. Wann ech elo nëmmen 2008 an 2007 vergläichen, komme mer do op eng Progressioun vun 11,4%.

Dës exzeptionell Situatioun explizéiert sech haaptsächlech duerch déi zousätzlech Recetten aus dem Fonds de dotation communal, deen - wéi mer alleguerte wëssen - jo zu engem groussen Deel vun den TVA-Recettë gespeist gëtt; an dës TVA-Recettë si ganz besonnesch dynamesch an deene leschten zwee Joer gewuess.

Wat awer hei äusserst bedenklech ass, Här President, sinn zwee Punkten, op déi ech kuerz wäert ze schwätze kommen. Dat eent, dat ass déi extrem grouss Augmentatioun vun den Dépensen: am Joer 2008 +8,4 an am Joer 2007 +13,2; op där anerer Säit e Fonds de réserve mat engem globale cumuléierte Sold vun 126,58 Milliounen Euro op den 31. Dezember 2006. Woubäi een awer muss wëssen, datt et sechs Gemengen am Ganze sinn, déi ganz eleng dräi Véirel vun all deene Reserven hunn. An ënnert deene sechs Gemengen, nach eng Kéier, sinn dräi Gemengen, déi 67% vum gesamten Total vun alle Reserven hunn, déi also net brauchen op en Emprunt zréckzegräifen.

An Zäite vu Krise mussen dës Zuelen engem natierlech ze denke ginn, well mir sinn, mengen ech, eis alleguerten do eens, datt mer mussen dervun ausgoen, datt vläicht nach net 2009, mä spéitstens 2010 an 2011 d'Recettë souwuel vun der Gewerbesteier wéi aus dem Fonds de dotation communal substanziell wäerten zréckgoen. Och hei grad wéi bei de Pensiounsregimer musse mer eis hannerfroen, ob dës Situatioun nëmme konjunkturell oder awer och strukturell Ursaachen huet.

Ech hat och a mengem Budgetsrapport mech méi intensiv mat der Situatioun vun de Gemenge beschäftegt an ech hat viru véier Joer gesot, datt ech der Meenung wär, et wär wichteg, datt am Kontext vun enger nohalteger Entwécklung och misst méi intensiv op d'Gemengefusiounen zréckgegraff ginn, respektiv op aner Forme vu Synergien tëschent deene verschiddene Gemengen.

Dat schéngt mer haut nach ëmmer gradesou richteg ze si wéi viru véier Joer, an ech sinn duerfir och frou an ech sinn der Meenung, datt et absolut noutwendeg ass, datt déi territorial Reform esou schnell wéi méiglech an deenen nächste Jore wäert ëmgesat ginn.

Ech hat awer och deemools Iwwerleeungen ugestallt, datt d'Gemenge méi missten hir eege Recetten ausbauen, an do hat ech d'Propositioun gemaach, fir eng grondleeënd Reform vun der Grondsteier op d'Schinnen ze setzen. An ech sinn duerfir frou, datt de Conseil du développement durable a sengem Avis och fir esou eng Reform vun der Grondsteier plädéiert. An ech géif dofir och soen, datt esou eng Reform eng vun de Prioritéite vun enger nächster Regierung misst sinn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll mech dann nach ganz kuerz mat der Problematik vun der Gouvernance publique beschäftegen, déi fir mech an deenen nächste Joren ëmmer méi wichteg gëtt, wa mer dann d'Ausgabe vum Stat besser wëllen an de Grëff kréien.

Eng éischt Feststellung ass, datt den aktuelle Bauteminister hei grouss Effortë gemaach huet, fir dës Ausgabe bei deene grousse Bauteprojete besser an de Grëff ze kréien, a mir mierke jo schonn an der zoustänneger Kommissioun, datt Dépassementer vun deenen initialen Devisen, wa se dann iwwerhaapt nach zustane kommen, net méi déi Gréissenuerdnungen erreechen, wéi dat nach virun enger Rei vu Joren de Fall war.

Ech wëll och drop insistéieren, datt et mer besonnesch a Krisenzäite virrangeg schéngt, net nëmme méi, mä haaptsächlech méi nohalteg Budgetsmëttele vum Stat an de Gemengen ze investéieren, an an deem Kontext wëll ech kuerz op dräi Punkten insistéieren.

Deen éischten ass nach eng Kéier d'absolut Nécessitéit vun enger Vereinfachung vun den administrative Prozeduren. Do wëll ech vun dëser Plaz aus nach eng Kéier den Appel un déi concernéiert Ministërë maachen, och ganz genau an deenen nächsten Deeg a Wochen ze kucken, wou eventuell Projeten an der Pipeline sinn, déi elo scho kënnen exekutéiert ginn. An hei schéngt et mer och wichteg ze sinn, ganz besonnesch den Ëmweltministère mat anzebauen, well ech dach d'Gefill net lass ginn, datt et ganz besonnesch um Niveau vun dësem Ministère ass, wou et eng Rei vu Blocagë gëtt, wat Projete betrëfft.

En zweete wichtege Punkt ass dee vun de sougenannten „public private partnerships", déi mer besonnesch a finanziell méi schwieregen Zäiten eng äusserst interessant Alternativ fir de Stat oder d'Gemenge si fir grouss Infrastrukturprojeten ze realiséieren. Ech sinn dofir och frou, datt an deenen nächsten Deeg den Zouschlag fir den „public private partnership" fir de Lycée zu Miersch wäert kommen an ech géif och vun dëser Plaz aus nach eng Kéier en Appel maachen, fir och an Zukunft méi a Richtung vun esou „public private partnerships" ze goen.

D'Kolleege vun der Commission juridique ware virun e puer Deeg sech de Prisong op Nanzeg ukucken, deen ënnert der Form vun engem „public private partnership" realiséiert ginn ass. A mir hu misse feststellen, datt dëse Prisong schnell gebaut ginn ass an och zu engem Präis, dee méi wéi räsonnabel ass. Esou datt ech wierklech mengen, datt mer och an deenen nächste Jore méi sollten op dat Instrument zréckgräifen.

En drëtte Punkt am Kontext vun enger besserer Gouvernance publique ass dee sougenannte LOLF, op dee mäi Kolleg Roger Negri scho virun dräi Joer a sengem Budgetsrapport higewisen huet. Ech wëll duerfir och elo net méi am Detail op d'Iddi vum LOLF agoen, nach géif ech de Budgetsminister bieden, eis an den nächste Méint vläicht emol eng Kéier eng Etüd oder e Rapport ze maachen, wéi esou eng nei Budgetspresentatioun och zu Lëtzebuerg fir eise Budget kéint ausgesinn.

Ech si mer bewosst, datt och dës nei Form vu Budgetspresentatioun net nëmmen Avantagë wäert hunn, nach solle mer awer zumindest eng Kéier am Detail studéieren, ob mer net zumindest eventuell deelweis kéinten a Richtung vun enger Presentatioun goen, déi méi op d'Optik vum Resultat ausgeriicht ass.

Dat gesot, Här President, wëll ech zum Schluss vu menger Interventioun nach eng Kéier drop hiweisen, datt et mer wesentlech schéngt ze sinn, datt mer an der aktueller Krisesituatioun permanent déi Mesuren, déi vun der Regierung geholl gi sinn an an deenen nächste Wochen nach wäerte geholl ginn, op hir Effizienz an Effikassitéit hannerfroen an iwwerpréiwen.

Dofir wär ech frou, wann och an deenen nächste Wochen, wéi dat bis elo de Fall war, d'Regierung d'Chamber am Detail iwwert d'Evolutioun vun de Statsfinanzen, awer och iwwert d'Evolutioun vun der Finanz- a Wirtschaftskris géif au courant halen.

Et ass dann och wichteg, datt mer an deene vu mir virgenannte Beräicher an deenen nächste Méint net nëmmen déi konjunkturell, mä och déi strukturell Moossnamen huelen, déi eist Land fit maache fir déi Zäit no der Kris. An deem Sënn setzt de Budget 2009 déi richteg Akzenter, fir d'Auswierkunge vun der Kris ofzeschwächen, mä awer och fir eist Land op déi zukünfteg Aufgaben an Erausfuerderunge virzebereeden.

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Mosar. Den nächste Riedner, dee sech elo kuerzfristeg ageschriwwen huet, ass den Här Charles Goerens.

M. Charles Goerens *(DP)*.- Merci, Här President. Et gehéiert zur obligater Introduktioun, datt ee sech mam Rapporteur vun engem Gesetz auserneesetzt, besonnesch beim Budgetsrapport. Ech hat selwer eng Kéier d'Geleeënheet, fir e Budgetsrapport ze maachen. Dat war dee vum Joer 1983. Duerfir kënnt ech e puer Gemeinsamkeete mam Norbert Haupert ervirsträichen.

Ech wollt den Norbert Haupert awer och félicitéiere fir déi Manéier, wéi hie seng Aarbechten an der Finanzkommissioun organiséiert huet, fir säin oppent Ouer fir Kritiken a Suggestioune vun der Oppositioun, vu sämtleche Membere vun der Kommissioun. Ech mengen, och déi, déi e bësse méi laang hei am Métier sinn, déi wëssen, datt dat hei just auszehalen ass, wann een heiansdo e Wuert huet, wat een net esou op d'gëlle Wo ka leeën, mat e bëssen Humor. Och do huet en eng Portioun mat erabruecht an deenen humorlosen Zäiten. Wéi soll ech soen? Hien huet seng Aarbecht eescht geholl, ouni sech selwer ze vill eescht ze huelen.

Dat, wat d'Gemeinsamkeeten ubelaangt, dat ass, datt mer allen zwee e Rapport ze maachen haten iwwer e Joer, wat voller Incertitudë war. 1983 ware mer voll an der Kris. Deemools ass de Budget im Nachhinein wesentlech duerch nei Gesetzer, déi am Joer '83 komm sinn, ofgeännert ginn. Ech géif dat och net wëllen ausschléisse fir d'Joer 2009.

D'Joer 2009 - dat hat ech schonn d'lescht Woch d'Geleeënheet hei ze ënnersträichen - ass e Joer, wou d'Chamber zum Deel opgeléist ass, zum Deel an enger ofwaardender Haltung ass, well et zu Regierungsverhandlunge kënnt, an och zum Deel nach am Rodage. D'Joer 2009 gëtt also net einfach; och net du point de vue institutionnel, well mer an enger Kris sinn, déi et a sech huet. Et ass net originell, fir nach eng Kéier dorunner ze erënneren.

Fir den Ursprong vun der Kris emol an enger kuerzer Formule ze ënnersträichen, déi ech bei den Här de Boissieu léine gaange sinn: Déi Kris hei ass eng Kris vun der Traçabilitéit vum Risiko. Wëssend, datt mer an enger Zäit sinn, wou d'Finanzstréim - och dat ass banal - ronderëm de Globus ginn, ass natierlech de Risiko ëmsou méi grouss, wéi d'Kapital an d'Produitë kënnen ongehemmt zirkuléieren.

Dat Wuert ass net anodin, d'Traçabilitéit vum Risiko. Dat heescht, et muss een d'Spuren, den Ursprong an duerno déi Transiten, déi déi Finanzproduitë maachen, kënnen novollzéien. Dat interpelléiert eis natierlech iwwert d'Gouvernance, iwwert de Fonctionnement vun den internationale Finanzinstitutiounen, iwwer Institutiounen, déi bestinn. Dat interpelléiert och d'politesch Klass iwwert d'Fro, ob ee muss deen Dispositif de gouvernance internationale an dëser Matière komplettéieren. Dat gëtt also net einfach.

Ech wëll dat heiten elo net verstane wëssen als eppes, wat elo vum nationale Kontext oflenkt, mä mir si mat enger Finanzplaz, déi mat hirem Risiko esou exposéiert ass - méi exposéiert ass wéi iergendeng aner -, voll an där Diskussioun dran. Mir kënnen dat net op d'liicht Schëller huelen. Mir kënnen net ignoréieren, wat am Ausland gesot gëtt iwwert d'Entraide judiciaire an deem doten Domän. Mir kënnen net ignoréieren, wat am Ausland gesot gëtt iwwert d'Bankgeheimnis. Och dat wäert eis interpelléieren.

Mir mussen eis d'Fro stellen, wat dat Wäert ass; wéi mer a penibelen internationale Verhandlunge kënne bestoen. Mir wäerten also eng Situatioun erliewen an den nächste Wochen a Méint, déi net einfach ass.

Mir hu jo scho gesinn, wéi dat ugeet, wann een en dehors vun deenen normale Gespréichskanäl Diskussiounen ukuerbelt. Mir hu jo gesinn, wéi e President vum Conseil européen, deen hyperaktiv ass an deem doten Domän, ka Froen opwerfen an Ängschten ausléisen. Mir hu gesinn, wat et bedeit, wann um internationale Plang de Gläichheetsprinzip vun den Natiounen éischter liichtfankeg ugaang gëtt. Mir hunn dat alles matgemaach an duerfir musse mer nom Prinzip handelen: Holzauge, sei wachsam!

Déi Kris hei, déi huet et a sech, well se mëttlerweil d'Économie réelle erreecht huet. Mir wäerten och nach déi eng oder déi aner negativ Iwwerraschung am nächste Joer gesinn.

De Chômage kritt préoccupant Dimensiounen, sollten déi Previsiounen, déi bis elo gemaach goufen, antrieden. Dat dote gëtt en Test fir d'Reaktivitéit vun eisem ganze politesche System. An ech denken do net nëmmen un eis. Ech denken net nëmmen un de Stat. Ech denken net nëmmen um Stat seng Administratioun. Ech denken un d'Gemengen. Ech denken un dat, wat mer lokal, national, international a global musse maachen.

Dat gëtt en Test. Eenzel Tester si scho bestanen. Ech wëll déi hei net ënnerdrécken. Een Test, dee mer bestanen hunn, ass dee vum Euro. Den Euro ass eent vun de leschten an eent vun den eenzege Resultater, wat mer kënnen dem politesche Voluntarismus zouschreiwen.

Ech wëll lech hei keng Lecture maache vun all deenen Aussoen, déi deemools, wéi mer de Maastricht-Vertrag gestëmmt hunn, gemaach goufen iwwert d'Zukunft, iwwert d'Méiglechkeet, iwwert d'Potenzialitéite vun der Wirtschafts- a Währungsunioun. Ech weess just, datt déi alleguerte Lige gestrooft goufen, an datt mer eis kënnen op d'Schëller klappen, alleguerten déi, déi hannert deem Vertrag stoungen, fir datt en an d'Wierklechkeet ëmgesat ginn ass.

Déi, déi haut Schwieregkeeten hunn, sinn déi, déi déi Potenzialitéiten net fir sech beanspruche wëllen, wollten oder kënnen. Wann Der d'Dänen haut géift froen, ob se frou wieren, wa se am Euro wieren, da géif eng breet Majoritéit soen: Jo. Et ass erstaunlech, datt de Premierminister vu Groussbritannien, deen net dem Eurogroup ugehéiert, op eemol deem Eurogroup e Plang proposéiere kënnt, wéi se déi international Bankekris kënne meeschteren, oder wat een um européesche Plang an der Plaz vum Eurogroup ka maachen, fir deen Test do ze bestoen.

Eenzel Tester sinn also bestane ginn. Anerer stinn nach aus.

Dat, wat mer och musse feststellen an dësem Kontext, dat ass, datt eng Partie Europa gemaach gëtt ouni Texter. Dat ass net gutt, well do, wou mer staark waren, do, wou mer eis sécher gefillt hunn, do, wou mer Berechebarkeet haten, dat war do, wou eise Statut ganz zolidd verankert war an Texter, déi kee Mënsch méi konnt attackéieren, a sollte se attackéiert ginn, hate mer nach ëmmer d'Méiglechkeet, virun enger Cour de Justice vun den Européesche Communautéite Klo anzereechen.

Ech hoffen, datt mer et fäerdeg bréngen, datt mer dat Meescht, wat mer national mussen testen, fir international kënnen ze bestoen, unhand vun zolitten Texter kënne maachen.

Ech wollt elo e Wuert soen zu der Reaktioun, déi mer hei an der Chamber hunn iwwert d'Kris. Eng Partie Riedner, besonnesch vun der Majoritéit, beméie sech ëmmer, fir déi grouss Gemeinsamkeeten ervirzesträichen, déi mer hei am Haus hunn, fir un déi Kris do erunzegoen, mat - en filigrane - ëmmer där ënnerschwelleger Kritik, d'Oppositioun wier jo mat allem d'accord, au point datt souguer Journalisten eis froen: Stëmmt Der dann de Budget?

Ech kenne keng eng Oppositioun hei am Haus - an do kann een an der Geschicht ganz laang zréckgoen -, déi jee eng Kéier de Statsbudget gestëmmt hätt. Dat gëtt et net! Aus engem ganz einfache Grond: Et sinn esou vill Crédits non limitatifs dran, déi eng Regierung sech an engem Budget muss votéiere loossen, datt dat am Fong e Blankoscheck wier, deen d'Oppositioun géif der Regierung ausstellen. Dat ass net deen eenzege Motif, fir ze erklären, firwat eng Oppositioun e Budget net stëmmt. Et gëtt nach eng ganz Partie anerer, déi wëll ech lech erspueren.

Wa mer awer op enger Partie Punkte Gemeinsamkeeten hunn, da wëll ech domadder ënnersträichen, datt, egal wéi ee Statut een heibannen huet, déi Kris do jiddwereen interpelléiert. Ob et an der Majoritéit ass oder an der Oppositioun.

Meng Partei ass bereet, Verantwortung ze droen a Verantwortung ze iwwerhuelen. Mir hunn dat gemaach direkt bei der Opération de sauvetage vun deenen zwou grousse systemrelevante Banken hei zu Lëtzebuerg.

Mir hunn dat gemaach aus engem Responsabilitéitsgefill eraus. Mä dovun ass net ofzeleeden, datt dat eng Gläichschaltung wier vu sämtlechen hei an der Chamber vertruedene Parteien.

Déi eenzeg Lecture, déi ech mer do selwer autoriséieren, ass déi, datt mer bereet sinn, a kritesche Phasen, a kruziale Phasen ze wëssen, wou den Intérêt vum Land ass, wou den Intérêt vun de politesche Parteien ass, wou den Intérêt vun der Regierung ass, wou den Intérêt vun der Oppositioun ass.

Hei ass et ëm den Intérêt vun de Lëtzebuerger gaang, vun deene Leit, déi an deene systemrelevante Banke schaffen, vun deene Leit, déi vun deene systemrelevante Banken ofhänken. A wann ee sech och nëmmen ee Moment d'Alternativ dovunner ausdenkt, da muss ee kënnen duerno den Impakt dovunner op de Risiko, deen de Stat an Zukunft iwwerholl huet, relativéieren. Da muss een den Impakt dovunner op d'Statsschold, déi eventuell kéint doduerjer klammen, relativéieren. Et kann een net alles am Liewen hunn. On ne peut pas avoir le beurre et l'argent du beurre.

Duerfir soe mer nach eng Kéier im Nachhinein Jo zur Responsabilisatioun, Jo zu eenzelnen Aktiounen, déi vun enger kruzialer Bedeitung si fir de Fortbestand vun eiser Ekonomie; Jo zu enger Partie Chancen, déi mer eis wëlle ginn, fir dës Kris besser ze iwwerliewen, andeems datt mer net schonn um Ufank eng Partie kruzial Feeler maachen, well kruzial Feeler sinn an anere Länner, et notamment an de Vereenegte Staten, gemaach ginn duerch den Netsauvetage vun der Lehman-Brothers-Bank. Duerfir eis responsabel Haltung, déi mer iwwregens och deele mat aneren Oppositiounsparteien.

Et besteet och wäitgehend Konsens iwwert d'Analys an iwwert d'Lecture, déi mer vun der Kris maachen, mat hirem internationale Charakter - ech hunn et éinescht gesot -, mat deene Geforen, déi mer elo scho kennen, a mat deene Geforen, déi nach bestinn.

E Konsens besteet och doriwwer, datt ee muss alleguerten déi Konsequenzen, déi sech aus där Kris hei erginn, an all hiren Dimensiounen appréhendéieren. Déi Kris hei wäert och en Test gi fir d'Reaktivitéit an d'Äntwert an d'Capacitéit, déi mer hunn, fir Äntwerten ze liwweren op déi Défien, déi sech um ekonomeschen, um sozialen an um budgetäre Plang erginn.

Duerfir hu mer déi Commission spéciale gefrot, well mer gär hätten, datt och d'Chamber sech esou organiséiert, datt se an enger gestraffter Organisatioun kann déi Kris appréhendéieren, déi richteg Lecture maachen, déi richteg Form hunn, fir kënnen op d'Défië vu baussen ze äntwerten. An déi Défië sinn enger duebeler Natur.

Ech wëll et nach eng Kéier répétéieren. D'Chamber huet eng Kontroll- an eng Impulsgeberfunktioun. Der Kontrollfunktioun wäerte mer hoffentlech nokommen, andeems datt mer alles un Dokumenter, un Analyse geliwwert kréien, wat relevant ass, fir un d'Analys vun där Situatioun erunzegoen aus parlamentarescher Siicht.

Wichteg ass, datt mer e Wëssensstand hunn, deen eis erlaabt, eiser politescher Verantwortung nozekommen. Duerfir si mer frou, datt vun der Chamber eis Fuerderung no der Schafung vun enger Spezialkommissioun akzeptéiert ginn ass.

Une voix.- Très bien!

M. Charles Goerens *(DP)*.- Ech hu gesot, et gëtt eng Partie Tester an deene verschiddenen Dimensiounen, déi eis am Kader vun där Kris hei interpelléieren: déi sozial, déi politesch, ech géif och soen déi gesellschaftspolitesch.

Dat hei gëtt och en Test fir d'Kohesioun vun der Lëtzebuerger Gesellschaft. Vill Leit, déi hir Aarbecht zum Deel oder ganz verléieren, temporär oder definitiv, si fir eng Gesellschaft a fir eng Kohesioun vun der Gesellschaft Gëft. Et ka kee Mënsch sech heibanne mat deem Zoustand offannen, a scho guer net mat deem Dauerzoustand.

Mir sinn also do interpelléiert, an dat, wat enorm wichteg ass, dat ass, datt mer och d'Geforen erkennen an déi Degeneratioun an enger Gesellschaft, wann d'Mëttelschichten ufänken ze leiden. D'Radikalisatioun, an ech ënnersträichen dat, déi ass ganz oft oder meeschtens an deene Kreesser ugaang. Leit, déi fäerten; Leit, déi an der Prekaritéit sinn; Leit, déi an d'Prekaritéit kommen; Leit, déi keng Planungssécherheet hunn, déi stellen en enormt Geforepotenzial duer fir d'Kohesioun vun enger Gesellschaft.

Duerfir muss déi Äntwert esou gutt wéi méiglech sinn. Déi Äntwert muss esou gutt wéi méiglech sinn, well mir wëllen och net de Rattenfänger den Terrain iwwerloossen. An et wäerten eng Partie Rattenfänger am Kader vun där Kris hir Vocatioun entdecken,...

Une voix.- Si si schonn amgaang!

M. Charles Goerens *(DP)*.- ...an déi wäerten, wéi den Herbert Wehner et emol eng Kéier gesot huet, ganz déif plouen. Do musse mer also op der Hutt sinn. A mir wäerten net ouni Schréipsen duerch déi Kris do kommen.

Et geet awer net duer, datt mer iwwert d'Saache schwätzen. Mir sollen eis och d'Wuert ginn, fir de Maximum ze maachen, de Spillraum maximal auszereizen, fir déi Äntwerten ze liwweren, déi vun eis verlaangt ginn.

Ech wollt zum Schluss ganz konkret e puer Saachen uschneiden. Déi eng, dat ass déi vun de Prozeduren. Den Här Mosar huet elo grad hei gesot a gemengt, den Environnement wär responsabel fir eng Partie Lenteuren um Niveau vun de Prozeduren.

Mir hunn och an enger rezenter Réunioun vun der Finanz- a vun der Wirtschaftskommissioun e Regierungsmember Ähnleches héiere soen op d'Fro vun eisem Kolleeg Marc Spautz.

Ech hunn deemools d'Fuerderung gestallt, si ass bis haut nach net erfëllt, an et huet och kee mer an der Kommissioun widdersprach: Mir sollen dach endlech vun der Regierung a vun deene Ministeren, déi ëmmer soen, si hätte Projeten, déi net kéinte realiséiert ginn, well se an de Prozeduren hänken, eng exhaustiv Lëscht verlaange vun all deene Projeten, déi hei am Land schleefen. Well all Projet, deen hei am Land schleeft, ass eng Non-réponse op den Défi, deen ech elo grad ugeschwat hunn. Well all Projet, deen hei am Land schleeft, ass eng verpasste Chance, fir an där Kris hei kënnen déi Äntwert ze ginn, déi d'budgetär Mëttelen eis erlaben.

Ech wëll net méi hunn, datt een Deel vun der Regierung soe geet, mir géife gären eppes maachen, an dann a Sonndesrieden deen aneren Deel vun der Regierung accuséiert, si géifen net „deliveren", wéi een op Englesch géif soen. Ech hätt gär, datt mer ee fir allemol vu sämtleche Ministèren, déi hei am Land responsabel si fir öffentlech Investissementer, en exhaustiven Inventaire kréie vun deene Prozeduren, déi schleefen, an eng Erklärung vun deenen anere Ministèren, wou se hänken, firwat datt et net virugeet, a wéi se gedenke virunzekommen an a wat fir engen Délaien.

Si sollen eis d'Moyenë soen. Sollt et u budgetäre Moyenen hänken oder u personelle Moyenen hänken, solle si eis déi soen, déi si brauchen, fir kënnen deenen dote Projeten nozekommen.

Ech war selwer als Minister responsabel fir Administratiounen. Ech kann lech soen, datt an Administratioune méi gudde Wëllen do ass, wéi dat oft no baussen duerchkléngt, well eenzel Dossiere sinn net einfach. Mir transposéieren eng Partie europäesch Direktiven. Déi bedéngen natierlech eng Ëmsetzung an d'national Gesetzgebung. Dat ass oft Neiland.

An deem Ausmooss, wéi ee kann duerch eng Personalopstockung eenzel Departementer, wou d'Prozeduren national unhängeg sinn, déi satisfaisant Äntwert liwweren, solle mer dat maachen. Dat misst am Fong hei och kënne gesot gi vun de Fachministeren, déi sech awer relativ wéineg, mat e puer lueflechen Ausnahmen, fir dës Debatten interesséieren. Ech hätt gär deen Inventaire. Ech gi keng Motioun hei. Ech ginn dervun aus, datt de Minister Frieden, de Budgetsminister, senge Kolleegen dat seet an datt hien dat mat an de Ministerrot hëlt.

Da kënnt en zweete Punkt, deen ech och bei mengem Virriedner opgräifen. Dat ass de PPP, „public private partnership". Mäi Wëssensstand ass vläicht net aktuell, mä ech weess, datt mer hei eng Diskussioun haten iwwert den Impakt vun deem neie Lycée zu Miersch op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart. Souwäit wéi ech weess, war deen Impakt entweder ganz bescheiden oder null, well mer an där neier Kultur vu Gestioun vun Investissementer nach net genuch Know-how hei op der Plaz zu Lëtzebuerg hunn, fir deem nozekommen.

Wenn dem so ist, da misst ee vläicht den „public private partnership" anescht tässelen, méi virsiichteg ugoen an elo ëm Gottes wëllen net den Impakt vun esou Mesuren op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart verkennen. Well mir wëssen, datt et schonn extrem schwiereg ass, fir antizyklesch ze wierken an enger Kris. Wa mer deen dote Problem net richteg uginn, da riskéiere mer prozyklesch ze wierken, nämlech d'Kris nach ze verschäerfen.

Ech hätt och gär vun der Regierung eng Äntwert op den Impakt notamment vun deem dote prezise Projet op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart. Entweder stëmmt dat, wat ech gesot hunn; an deem Fall muss een dorauser Lektiounen zéien; oder ech muss mäi Wëssen aktualiséieren.

Ech soen dat, well mer och an eiser Kommunikatioun no bausse gesot hunn: Mir si fir e Budget mat konsum- an investitiounsfrëndlechen Akzenter, well 2009 an enger Phas, wou mer d'Kris vläicht kënnen e bëssen atténuéieren, et irresponsabel wier, fir net op dee Wee ze goen. Duerfir hu mer ëmmer erëm gesot: Mir sinn derfir.

Mir sinn net déi Eenzeg, déi dat soen. Mä mir soen et awer och, a mir soen et mat Iwwerzeegung. Mir soen et och, andeems datt mer déi Kritäre preziséieren, no deenen zum Beispill d'Investitiounen à charge vun der öffentlecher Hand solle realiséiert ginn.

Mir mengen, si missten ee reellen Impakt hunn op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart, oder villméi dee beschtméiglechen Impakt op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart. Tëschent absolutem Protektionismus an Internationalismus gëtt et hei awer e verstännege Wee, wou een d'national Interessen net däerf aus den Ae verléieren. Et ass net abwegeg, wann ee versicht, datt een do den Impakt maximéiert op eisen Aarbechtsmaart.

Et gëtt eng Partie Projeten, déi mir am Ausland wëlle maachen, an et sinn eng Partie Projeten, déi d'Ausland kënnt hei maachen. Et wier awer net gutt, wa mer duerch Prozeduren, déi net gutt duerchduecht sinn, respektiv duerch aner politesch Gestë géife géint déi schaffen, déi hei am Land Cotisatiounen a Steiere bezuelen.

Déi Investissementer mussen also helpful sinn. Investissementer kënnen net nëmmen helpful sinn, andeems datt se en Impakt hunn op de Lëtzebuerger Aarbechtsmaart, mä si sollen awer och eng Partie Äntwerte liwweren oder un début de réponse op Défien, déi mer souwisou an der Zukunft net kënnen évitéieren.

Ech denken zum Beispill un d'Transformatioun vun eiser aktueller Ekonomie a méi eng ökologesch kompatibel Ekonomie. Déi Transformatioun ass ee vun de groussen Défien, deen eis an Zukunft wäert beschäftegen. An alles, wat mer a puncto Investissementer maachen, soll en Ufank vun Äntwert scho sinn, och fir deen doten Défi ze meeschteren, wann een déi zwou Saache ka matenee maachen. An iwwerall, wou een dat ka matenee maachen, soll een dat maachen.

Mir mengen och, datt ee sech net soll gréisseren Investitiounsprojeten, déi grenziwwerschreidend sinn, verspären. Déi Iddi, déi emol eng Kéier iwwert d'grands travaux européens lancéiert ginn ass vum fréiere Kommissiounspresident Jacques Delors, fanne mir nach ëmmer pertinent. Besonnesch an dëser Zäit kënnt se derzou bäidroen, datt eng Partie Beschäftegung garantéiert bléif an datt déi Period, déi mer elo duerchginn, kënnt duerch déi Zort vu Voluntarismus an hirer Gestioun e bësse méi liicht gestalt ginn, wéi dat riskéiert de Fall ze ginn.

Ech wollt zum Schluss, Här President, soen, datt een déi Kris, an déi mer erakomm sinn, an där mer schonn dra sinn, ka vergläiche mat engem Tunnel. Mir wëssen, datt mer d'Entrée schonn hannerun eis hunn, mä datt d'Sortie nach virun eis ass. Mä mir wëssen awer, datt et eng Sortie gëtt. A mir solle bei all deenen Diskussiounen, déi mer ronderëm féieren, d'Sortie ni aus den Ae verléieren.

Datt den Tunnel net konnt évitéiert ginn, dat schéngt eis relativ kloer ze sinn. Mä datt een d'Sortie awer vläicht kann e bësse rapprochéieren, oder datt een den Ausgang aus dem Tunnel net ze vill schwéier mécht, dat kënne mer awer zum Deel duerch eng geschéckte Politik maachen. Duerfir wäerten déi Méint, déi op eis duerkommen, an déi mer virun engem, zwee Joer nach alleguer verplangt haten, fir eng intensiv Wahlcampagne ze maachen, elo zu engem ganz groussen Deel eis Kräfte mobiliséieren, fir un der Solutioun vun der Kris matzeschaffen.

M. Michel Wolter *(CSV)*.- Déi eng maachen dëst, déi aner dat anert.

M. Charles Goerens *(DP)*.- Ech menge ganz, Här Wolter, an doriwwer wäerte mer eis net terribel oneens sinn, wa mer zwee Méint méi al sinn, dann ass de Choix relativ einfach. Da kucke mer, wie sech nach fir d'Kris interesséiert a wie sech nach fir d'Wahlcampagne interesséiert.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Charles Goerens *(DP)*.- An da mengen ech, da gëtt d'Responsabilitéit an d'Responsabilisatiounskapital vun deenen eenzelne politesche Formatioune vläicht éischter erkennbar duerch dat, wat se an hirer politescher Aarbecht elo maachen, an duerch dat, wat anerer manifestéieren duerch dat, wat se wëlle maachen. Mä déi nächst Wahlcampagne wäert ganz staark dovunner geprägt ginn.

Ech mengen net, datt mer déi sollen deenen iwwerloossen, déi sech elo eng Vocatioun als Rattenfänger entdecken. Well ech soen et nach eng Kéier: Déi grouss Krise sinn ëmmer entstanen duerch e massiivt Radikaliséierungspotenzial vun de Mëttelschichten. A wann een dat alles noliest, wat doraus entstanen ass, da kann een haut kee Muster ganz kloer viraussoen. Well wéi den Emmanuel Todd de Moien op „France inter" gesot huet: D'Kris vun 1929 huet an de Vereenegte Staten zum New Deal gefouert, déi huet a Frankräich zum Front populaire gefouert an déi huet an Däitschland zum Nazismus gefouert.

Déi schlëmmsten Hypothees kann een ni ausschalten. Ech mengen awer, datt mer duerch en Integratiounsprozess an der Europäescher Unioun haut e bësse besser équipéiert sinn, fir déi Kris do anescht ze packen, wéi dat 1929 de Fall war. An anere Wierder: Ech hätt gär, datt mer vun 1929 direkt kënnen op 1945 eriwwergoen, wa mer eng Parallell zéie mat där Zäit, amplaz datt mer dem Land an Europa duerch eng onappropriéiert an inadequat Äntwert 1929 follege loossen duerch 1930, 1931, 1932. An de ganze Rescht kënne mer eis erspueren.

Mir hunn hei zu Lëtzebuerg eng Situatioun, an där mer nieft der Finanzkris, der Bankekris, der Wirtschaftskris eng institutionell Kris hunn, déi - hoffen ech - net nach weider an eng Statskris ausaart. Mir kéinten eis villes erspueren. Am Choix vun de Wierder, déi mer gebrauchen, fir déi Kris ze beschreiwen, an am Choix vun de Mëttelen, déi mer gebrauchen, fir déi Kris unzegoen, dierft am Fong, wa mer responsabel handelen, wéineg Plaz bleiwen, fir muttwëlleg Aventuren.

Rien n'est assuré, mä villes ass méiglech, wa mer dat doten an deem Geescht uginn, deen ech elo wollt skizzéieren. Et ass esou wéi mir als demokratesch Fraktioun dat Ganzt gesinn.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Goerens. Déi nächst Riednerin ass d'Madame Lydia Mutsch. Dir hutt d'Wuert, Madame Mutsch.

Mme Lydia Mutsch *(LSAP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, an der Summereditioun vum Bulletin vun der Chambre de Commerce war ënnert dem Titel „Refreshing Luxembourg" op der Titelsäit eng routwäissblo gesträiften Äisglace mat zwee Stiller. Ee fir „Luxembourg for business" an ee fir „Luxembourg for finance", déi zwou Promotiounsagencë fir eist Land international ze promouvéieren.

Déi erkläerten Absicht war, fir der ganzer Welt op eng offensiv a professionell Aart a Weis eis Atouten ze presentéieren an eis als strategesche Partner an de Beräicher Business, Kommunikatioun a Finanze verstäerkt ze imposéieren.

Zu deem Zäitpunkt wosste mer nach net, oder net esou däitlech, dass déi nei Äiszäit, déi weltwäit dat wirtschaftlecht Gläichgewiicht - wann et dann eent gouf - an d'Wanke bruecht huet, och méi eng kill Loft op Lëtzebuerg géif blosen. Och wann déi éischt Unzeeche vun engem Ralentissement bei eis schonn am Budgetsjoer 2008 ausgewisen an thematiséiert goufen, wat awer deemools nach vu villen als gewinnte Coquetterie am Ëmgang mat den op en Neits ënnerschate Recettë vum Stat interpretéiert ginn ass.

Trotzdeem, wou d'Regierung iwwert d'Summerméint de Budget opgestallt huet, huet sech en Trend fir eist Land bestätegt, deen duerchaus de Budgetsminister a seng Kolleegen hätt kënnen derzou bréngen, fir e komplett anere Wee anzeschloen. Déi nei oder verstäerkt gewonnen Asiicht, dass och eist Land massiv vun der Kris wäert betraff sinn, hätt duerchaus novollzéibar kënnen derzou féieren, fir grad net op de Wee vu Steiererliichterungen an Ureizer fir Privatleit a fir Betriber ze goen, oder fir dovunner ofzegesinn, fir weider Steierkreditter fir Mannerbemëttelter anzeféieren an en héijen Investitiounsvolumen oprechtzeerhalen.

D'Optioun war an ass eng aner, a si ass bewosst eng aner. Dëst mat der Absicht natierlech, fir eis Wirtschaft ze stäerken, Aarbechtsplazen ze schafen an ze erhalen, d'Vertrauen an d'Zukunft oprechtzeerhalen

an och grad a Krisenzäiten déi strukturell Erneierung vun eisem Land virunzedreiwen, souguer op de Risiko hin, en Defizit a Kaf ze huelen, wann de Budget op der Recettësäit net géif opgoen.

Ech wëll bei menger Interventioun zwou a mengen Aen zentral Erausfuerderunge fir d'Zukunft vun eisem Land erausgräifen, déi fir eis Partie intégrante vun enger zukunftsorientéierter Budgetspolitik sinn. Dëst verstäerkt an enger schwiereger Period vun eisem Land, wou mer obligéiert sinn, fir eng Rei vu Saachen ze hannerfroen a souguer a Fro ze stellen.

Den éischten Défi betrëfft d'Entwécklung vun neie Wirtschaftspilieren an déi domat verbonne Verbesserung vum ekonomesche Gläichgewiicht vun eise Regiounen, an deen zweete betrëfft d'Stäerkung vun eise Gemengen als Haaptacteuren an engem geännerte wirtschaftlechen a gesellschaftlechen Ëmfeld.

„Crisis means chance" ass eng Managerdevise fir déi, déi sech et net erlabe kënnen oder wëllen, dass eng Kris, déi identifizéiert a lokaliséiert ass, dem Club, der Firma oder dem Land schuet an déi wëssen, dass grad an där Kris d'Chance läit fir Verännerungen duerchzesetzen, déi scho laang fälleg sinn.

Elo ass déi aktuell Finanz- a Wirtschaftskris natierlech alles anescht wéi gewënscht an och alles anescht wéi bénéfique fir eist Land, kann a soll awer zum Ausléiser geholl ginn, fir eng Rei vu Saachen ze hannerfroen an och eng Rei vu strukturelle Verännerunge virzehuelen.

Esou e Rééquilibrage ass och an eisem Land kee Luxus. Ëmsou méi mir elo fir déi zweete Kéier schmäerzlech feststellen, dass déi grouss Ofhängegkeet vun engem Secteur, sief et d'Stolindustrie am leschte Jorhonnert, aus deem mir all heibanne kommen an och déi meescht vun eise Kanner, oder sief et de Finanzsecteur mat der Kris, déi an dësem Jorhonnert ugefaangen huet an déi elo amgaangen ass op aner Secteuren iwwerzegräifen, net gutt ass.

Et gouf schonn e puermol an der Vergaangenheet versicht, fir verschidde Secteure vun der Ekonomie ze stäerken an opzebauen, fir hinne méi e grousst Gewiicht um PIB ze ginn a complémentaire zum Secteur bancaire an zu der Fongenindustrie, déi drunhänkt, nei Standbeen vun eiser nationaler Ekonomie ze développéieren. Beispill Medien, Kommunikatioun, Elektronik, Business an nei Technologien, awer och de Commerce, dee mam Ophiewe vum Moratoire fir Grandes surfaces wuel en neien Driff kritt huet, mä gläichzäiteg vill, nei a schwiereg Erausfuerderunge meeschtere muss, déi en ouni punktuell Hëllef, eng Vereinfachung vun de Prozeduren an e richtege legislative Kader net packe kann.

Ähnlech Iwwerleeunge gëllen insgesamt fir eis kleng a mëttelstänneg Betriber, déi schonn an der Vergaangenheet d'wirtschaftlecht Réckgrat vun eisem Land ausgemaach hunn. Ech denken awer och u méi rezent Pisten, déi d'Regierung ausgewisen huet, wéi d'Logistik oder d'Secteure vun den Ëmwelttechnologien, oder vun den erneierbaren Energien a vun der Materialwirtschaft.

Ze begréissen ass, dass sech an der Stolindustrie d'Gewerkschaften an ArcelorMittal eens gi sinn, fir e gemeinsame Beschäftegungs- an Investitiounsprogramm op d'Been ze stellen, deen deemnächst op enger Stoltripartite definitiv wäert ofgeseent ginn.

Et ass awer fir eis trotzdeem ganz schwéier novollzéibar, dass eng Entreprise, déi och dat lafend Joer mat engem Milliardebenefiss wäert ofschléissen, direkt d'Brems esou zitt, dass 400 Aarbechtsplazen - wann och fräiwëlleg - ofgebaut ginn, wat en zousätzleche Facteur vun Insécuritéit an der aktueller Kris mat sech bréngt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi bedeitendst Perspektiv fir d'Zukunft schéngt mir awer dee Secteur ze sinn, deen eis Dier an eng nei Richtung fir eist Land opmaache kann an den Iwwergang an d'Wëssensgesellschaft preparéiere kann. Rieds geet vun eiser nach jonker Universitéit, déi mir mat enormem Potenzial amgaange si fir eist Land opzebauen.

Gläichzäiteg hu mer d'Chance, fir ronderëm d'Recherche, d'Innovatioun an dem Plan d'action «Technologies de la Santé», deen d'Regierung am Partenariat mat renomméierte Fuerscher a Medeziner ausgeschafft huet, en neie Pilier économique opzebauen.

Dës couragéiert Démarche, déi sech areit an d'Engagementer, déi mer am Kader vun der Lissabon-Strategie fir d'Moderniséierung vun eisem Land geholl hunn, erlaabt eis, de Secteur vum Gesondheetswiesen a vun der medezinescher Fuerschung mëttelfristeg gewënnbréngend fir d'ganzt Land a complémentaire zum Finanzsecteur opzebauen.

Net ëmsoss huet de Budgetsrapporteur, dee mat vill Serenitéit, Know-how a Wäitsiicht eis aktuell Wirtschaftssituatioun analyséiert huet, den Zukunftsprojet Esch/Belval mat der Universitéit an der Recherche op dësem Standuert als eng vun den zentralen Erausfuerderungen ervirgestrach.

Jo, Belval ass e Projet phare fir nohalteg Entwécklung am Süde vum Land, mä et ass eigentlech nach vill méi. Et ass e Musterbeispill vun enger couragéierter Dezentraliséierungspolitik vun der Regierung, fir an zentrale Beräicher wéi dem Bildungswiesen an der Wirtschaftsentwécklung e Gläichgewiicht vun de Regiounen unzestriewen, dat mer eigentlech bis elo nach ni haten. Hei si mer matzen dran an enger konkreter a geliefter Landesplanung, ouni déi eng offensiv Aarbechtsmaart- a Sozialpolitik, eng diversifizéiert Wirtschaftspolitik an d'Bestriewen no méi Mobilitéit a Liewensqualitéit einfach net méiglech sinn.

Net nëmmen an der Südregioun,…

M. le Président.- Här Wolter, wëllt Der eng Fro stellen?

Mme Lydia Mutsch *(LSAP)*.- …och an der Nordregioun entstinn duerch d'Neinotzung vun ehemolegen Industrieterraine wichteg Entwécklungsperspektive fir d'Zukunft, déi net nëmmen aus landesplanerescher Siicht, mä och fir e besseren Équiliber am Land onerlässlech sinn.

Ech wëll an deem Zesummenhang ausdrécklech en Appel un d'Regierung maachen, bei hirem Bestriewen e regionalen Équiliber unzeviséieren, deen am Intérêt vun eis all ass, d'Bedeitung vun de Gemengen net ze ënnerschätzen.

Ech deelen net déi oft ënnerschwelleg Kritiken un d'Adress vu kommunal engagéierte Politiker, déi och an der Chamber den Intérêt vun de Gemengen abréngen.

Une voix.- Wie seet esou eppes?

Mme Lydia Mutsch *(LSAP)*.- Dir wësst, dass ech zu deene gehéieren, déi queesch duerch d'Parteien et fir nëtzlech an noutwendeg emfannen, dass de Standpunkt vun de Gemengen och an eiser Chamber zur Sprooch kënnt an net dierf verluer goen.

Grad an der aktueller Kris gesinn ech dëse Rôle als besonnesch wichteg un. Éischtens, well d'Gemengen no bei hire Bierger sinn; eng elementar Wourecht. A wann d'Mëttelen net ausräichend sinn, fir hire Bierger nieft den elementaren Déngschtleeschtungen zousätzlech Facilitéiten unzebidden, déi nieft prioritär sozialen Aspekter och nach de Facteur Satisfaktioun steigeren, da brauch ech lech jo net ze soen, dass dat och eng Répercussioun op d'Vertrauensverhältnis kritt, dat e Bierger vun dësem Land zu senger Gemeng an zu sengem Stat opbaut. An dofir ass eng Gemeng zweetens och e wirtschaftlechen Acteur, an zwar e wesentlechen.

Dir Dammen an Dir Hären, et ass wierklech schued, dass heibannen…

(Interruption)

Ech si frou fir dat ze héieren, Här Goerens!

Ech fannen et wierklech schued, dass heibanne méi oft dovu geschwat gëtt, scho bal mat enger Note vu Bedaueren, dass d'Gewerbesteier an d'Dotatioun an d'Luucht ginn.

Et wier jo bal de Combel, wann dat an de vergaangene Joren, bei der bekannter Recettësituatioun vum Stat a bei de permanent neien Aufgaben, déi d'Gemengen iwwerhuelen, net de Fall gewiescht wier.

Wéi iwwert d'Tatsaach, dass d'Gemengen e Partner kënne sinn an haut scho sinn. Schliesslech hu si déiselwecht Intérête wéi de Stat, fir nei Betriber ze sichen a bestoender ze sécheren a fir mat lokalen a regionale Wirtschaftsacteuren, kleng a mëttelstänneg Entreprisen, Handwierksleit, dem Commerce an esou weider zesummenzeschaffen.

Drëttens sinn d'Gemenge jo net grad Quantité négligeable bei der Gesamtopstellung vum Budget, ëmsou méi déi européesch Budgetsprozedur Transparenz verlaangt, souwuel fir déi finanziell Situatioun vum Zentralstat wéi och déi vun der Sécurité sociale a vun de Gemengen.

An deem Zesummenhang ass et och alt erëm bedauerlech, dass weiderhi léiwer gesouert gëtt, dass d'Gemengen nach ëmmer keng analytesch Kontabilitéit hunn - wéi wann de Stat eng hätt! -, a keen zouverlässegt Zuelematerial areechen, wéi wann d'Gemengerecettë vum Stat, déi de Gros vun hiren Einnahmen ausmaachen, dierfte vun hinne selwer geschätzt ginn, fir e Pluriannuel opzestellen, deen de Stat iwwregens och just fir d'Dépensësituatioun opstellt.

Also ass dat alles net esou einseiteg, wéi dat heiansdo sech unhéiert, an ouni d'Gemenge geet et eben trotzdeem net.

Professionell strukturéiert an équipéiert si mer alleguerten nach net genuch, weder de Stat nach d'Gemengen, an dofir wier et a mengen Aen hëllefräich, wann een net déi zwee géif als getrennte Welte géigeniwwerstellen an nach weider opbauen, mä léiwer gewënnbréngend fir d'Land méi zesumme géif bréngen.

Här President, wa mer wëllen, dass sech eis zwou Promotiounsagencë fir d'Land „Luxembourg for business" an „Luxembourg for finance" op eng staark regional équilibréiert an diversifizéiert Wirtschafts- a Finanzpolitik baséiere kënnen, da geet dat nëmme mat Hëllef vun engem ambitiéisen Investitiouns- an Innovatiounsprogramm, deen och strukturell Verbesserunge fir d'Land mat sech brénge muss. An dat geet nëmmen, wann all Acteuren, Stat a Gemengen, zesumme mat der Politik a mat de Sozialpartner, zesummeschaffen.

Kolleegen, ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Madame Mutsch. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Thiel. Den Här Thiel huet d'Wuert.

M. Lucien Thiel *(CSV)*.- Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, eisem Kolleeg a brillante Budgetsrapporteur Nobert Haupert seng Mamm, déi hat Recht:…

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Lucien Thiel *(CSV)*.- …Et ass näischt esou schlëmm, datt een em och net nach eppes Guddes ofgewanne kann!

An zwee oder dräi Joer wäerte mer jo gesinn, wat sech aus dëser Kris, där gréisster Wirtschaftskris säit den 30er Joren, wéi Eenzelner gemengt hunn, gedoen huet. Da gesi mer, wat mer alles hu missen iwwer eis ergoe loossen a wat mer um Enn dach nach vläicht Positives aus där Kris gemaach hunn; well ech mengen, dorop kënnt et virun allem un: Net wat d'Kris mat eis mécht, mä dat, wat mir mat där Kris maachen.

Dobäi wäert et och drop ukommen, datt mir ebe selwer déi Kris an d'Hand huelen a probéieren doraus dat Bescht ze maachen. Well och wann eisen Afloss op de Verlaf vun där Kris net wäert ganz grouss ginn - wat kee Wonner ass bei eiser Dimensioun; mir sinn där ganz Grousser keng -, esou kéint si eis dach op d'mannst d'Geleeënheet bidden, déi eng oder aner Schwächt ze behiewen, fir datt mir nach méi zolidd dostinn, wann et erëm emol biergop geet.

Jiddefalls huet déi Kris elo schonn eppes Remarquabeles bewierkt, an dat hei bei eis an dësem héijen Haus: Oder ass et lech vläicht nach net opgefall, datt eis Budgetsdebatten e ganz anere Pli kritt hunn? Datt mir net wéi gewinnt deeglaang iwwert d'Dépensen am Budget diskutéieren, mä datt mir eis op d'Recettësäit konzentréieren? Esou wéi wa mir op eemol entdeckt hätten, datt et beim Budget net nëmmen ëm Verdeele geet, an datt mir zu där déiwer Erkenntnis komm wieren, datt ee fir d'éischt déi Sue muss verdéngen, déi een duerno esou gär ausgëtt.

Bis elo hu mir eis jo - op d'mannst an deem leschte Véirelsjorhonnert - kaum Gedanke bräichten doriwwer ze maachen, wou d'Suen hierkommen. Mir haten eis dru gewinnt, datt um Enn vum Joer ëmmer méi Steieren erakomm ware wéi erwaart; dat war fir eis eng Selbstverständlechkeet ginn. An amplaz datt mir eis iwwert dee Seege gefreet hätten, hu mir héchstens dem Budgetsminister virgeworf, hien hätt alt erëm eng Kéier d'Recetten ënnerschat. Dee Virworf brauch e sech wuel dës Kéier net gefalen ze loossen.

Datt et 2009 manner gutt wéi all déi Jore virdru goe wäert, an datt mir nawell riskéieren, um Enn - amplaz, wéi am Budget geplangt, e klengen Iwwerschoss - e Lach ze hunn, ass natierlech d'Schold vun der Finanzkris an hiren Auswierkungen op d'ganz Wirtschaft. Iwwert d'Ursaach vun där Kris ass genuch gesot a geschriwwe ginn, fir datt een hei net méi brauch weider drop anzegoen.

Wuel maachen elo Eenzelner vun eisen Noperen - perfiderweis, géif ech am léifste soen - esou, wéi wann ausgerechent dat klengt Lëtzebuerg an nach e puer aner Finanzplaze schold un deem ganze Misär wären, an dat nuren, well si bis elo dem Drock vun de groussen op hir Souveränitéit net noginn hunn.

Mä et ass a bleift nun eemol eng Tatsaach, datt d'Finanzkris duerch eng Rëtsch vun Ëmstänn zustane koum, déi net dat Geréngst mat de sougenannte Steierparadäiser ze dinn hunn, mä mat gewëssene Comportementer vun der Finanzwelt, déi sech an der Boomeuphorie vun deene leschte Joren zu regelrechten Excèsen a Mëssstänn ausgewuess haten. Fir d'éischt an Amerika, an dunn och bei eis an am Rescht vun der Welt.

Déi Doudsënne vum sougenannten Turbokapitalismus, zu deenen ënner anerem kënstlech Finanzprodukter, verréckte Bilanzéierungsregelen, iwwerflächlech Bewäertungsmethoden an natierlech och d'Gieregkeet op séier a liicht verdéngte Sue gehéieren. An dat net nëmme bei den „golden boys" vun der Finanz, mä och bei hire Clienten. Dat alles huet schliesslech d'Blos platze gelooss.

Wat eigentlech och net anescht ze erwaarde war, wann um Enn véiermol méi Suen am Ëmlaf sinn, wéi et der, gemiess un de reale Wirtschaftswäerter, eigentlech dierfte ginn, oder wann d'Valeur vun den Derivaten, dat heescht deene kënstleche Finanzprodukter, mat deenen iwwerall jongléiert gouf, zéngmol méi grouss ass wéi de wierkleche Räichtum, deen an engem Joer op der ganzer Welt geschafe gëtt.

An anere Wierder: Wann d'Geld net méi nëmmen e Mëttel fir ze bezuelen ass, mä eng Eegendynamik entwéckelt huet, déi een ëmmer méi wäit ewech vun der realer Ekonomie réckelt, da kënnt onweigerlech iergendwann deen Ament, wou dat Ganzt wéi e Kaartenhaus zesummentrëllt.

Wann een awer bis eng Kéier weess, wéi et zu deem ganze Misär komme konnt, dann ass et och net méi allze schwéier, fir sech kloer doriwwer ze ginn, wat ënnerholl muss ginn, fir datt an der Zukunft esou Katastrophen évitéiert kënne ginn.

Och wa mir kleng Lëtzebuerger wuel nëmmen um Bord an dee groussen Ëmdenkprozess vun der politescher Weltprominenz agebonne wäerte ginn, kënnt et dach grad fir eis drop un, wat do derbäi erauskënnt. Schliesslech schaffen iwwer 10% bei eis am Land am Finanzsecteur, dréit dee gutt e Véirel zu eiser Wäertschöpfung bäi a bréngt dee bal d'Halschent vun de Steierrecetten dem Stat an. Bref, et kann eis net egal sinn, wat an deem Wirtschaftssecteur geschitt, un deem am Ament eise Wuelstand an och eise Sozialstat hänken.

Et wier ënnert deenen Ëmstänn wuel kaum verwonnerlech, wa mir elo gehéireg gerëselt géife ginn, jiddefalls méi gerëselt, wéi aner Länner.

Dat ass och bestëmmt net ganz ausgeschloss, vu datt engersäits eis Banke bal nëmme vun auslännesche Mammen ofhänken, an anerersäits de politeschen Drock vun dobaussen op eenzelner vun eise Standuertvirdeeler mat der Kris nëmmen nach zougeholl huet.

Mä et muss net esou wäit kommen! Wuel wäerte mer net ongeschuer dervukommen. Schonn elo huet ee vun den Haaptpeiler vun eiser Finanzplaz, nämlech d'Fongenindustrie, eng Kräfteg geméitscht kritt, well hire Volume ass ëm e Véirel agesackt. Mä op där anerer Säit kéint den Ëmstand, datt déi aner Piliere vun der Plaz nach zimlech zolidd sinn, eis hëllefen, aus dem Kriselach erauszekommen, ouni datt gläich d'Existenz vun der ganzer Bankeplaz a Fro gestallt gëtt.

Vum selwe wäert dat allerdéngs net goen. Mir mussen eis schonn an d'Sträng leeën, fir d'Kar aus dem Dreck ze kréien. An dat heescht soss näischt, wéi datt mer eis virun allem op déi Opportunitéite konzentréiere mussen, déi sech eiser Plaz am Gefolleg vun der Kris bidden.

Dir hutt richteg héieren: Et geet mer hei net ëm d'Ursaachefuerschung an och net ëm Kriserezepter. Duerfir hu mer jo eng extra Spezialkommissioun agesat, déi dat soll maachen. Et geet ëm dat, wat no der Kris kënnt. Well et muss ee jo wuel dovun aus-

goe kënnen, datt et och no dëser Kris nach e Liewe wäert ginn.

Et geet an anere Wierder ëm d'Zukunft vun eiser Finanzplaz an doriwwer eraus ëm d'Zukunft vun eiser ganzer Ekonomie. Fir déi Zukunft musse mer och schonn elo am Budget d'Jalonë setzen.

Et steet elo scho fest, datt dës Kris zu enger ganzer Rëtsch vu Changementer an der Organisatioun an um Encadrement vun den internationale Finanzmäert féiere wäert. D'Doudsënne vum Casinokapitalismus, wéi en och genannt gëtt, mussen eliminéiert ginn. An dat kann nure mat neien a méi strenge Regele geschéien, déi an Zukunft Excèsen, wéi mer se elo erlieft hunn an déi eis bis un de Bord vum Ruin gedriwwen hunn, verhënnere sollen.

Dat ass elo d'Aufgab vun der Politik, vun där Politik, déi jo eigentlech dank dëser Kris eng Renaissance erlieft. Laang Joren hunn d'Politiker neidesch a frustréiert dem Dreiwe vun deene Supermanager nokucken an hinne souguer Schärféisercher maache missen, well si et waren, déi fir d'Spéin gesuergt hunn.

Elo ass et esou, datt munchen „golden boy" zum Heeschesak ginn ass, deen op d'Finanzsprëtze vun der Politik ugewisen ass an deen duerfir op eemol zu allem bereet ass, och dozou, dat ze maachen, wat d'Politik him virschreiwe wäert.

D'Regele vun de Finanzmäert wäerten e gudde Krack méi streng ginn, wat mat sech brénge wäert, datt d'Finanzinstrumenter, d'Finanzprodukter an d'Finanzdéngschtleeschtungen ugepasst musse ginn. Do läit eng grouss Chance grad fir eist Land, fir eis Finanzindustrie dran. Well engersäits hu mer entre-temps genuch Know-how, fir eis an deen Upassungsprozess dranzehänken, op d'mannst bei deenen Instrumenter, un deene mer selwer matgedréint hunn an der Vergaangenheet. An op där anerer Säit hu mer nach ëmmer d'Trompkaart vun der legislativer Vitesse an der Manchette. Déi Trompkaart, déi eis et erlaabt, méi fex wéi déi aner ze légiféréieren an domat an der Innovatioun d'Nues vir ze behalen. Dat ass en eemolege Plus, mat deem mer d'Konkurrenz klappe kënnen.

Nëmmen ee Beispill dofir, wéi dat goe kéint. Et gouf an der Kris nawell vill vu Vertrauensverloscht geschwat, vu futtisser Confienz tëschent de Banken, mä och vun där Confienz, déi beim eenzelne Client vis-à-vis vu sengem Banquier fleete goung. Eng vun de Méiglechkeeten, fir dat Vertrauen erëm hierzestellen an de Client op en Neits u sech ze bannen, ass déi, hie vun der Qualitéit vun der Opsiicht ze iwwerzeegen, déi him eng gewësse Garantie bitt, datt seng Suen dann an de richtegen an a gudden Hänn sinn.

Do si mer haut schonn net schlecht gestallt, well a puncto Finanzkontroll sti mer besser do wéi munch en aneren, entgéint deem, wat heiansdo behaapt gëtt. Wann et eis elo geléngt, aus där Iwwerwaachung e Qualitéitslabel ze maachen an eis international Clientèle dovun ze iwwerzeegen, datt si néierens besser opgehuewen ass wéi bei enger Lëtzebuerger Bank oder engem Lëtzebuerger Fong, dann hätte mer de Match scho gewonnen. Dat wéi gesot just als Beispill.

Ee vun de Grënn, firwat eis Finanzplaz vläicht manner krisenufälleg wéi anerer, natierlech vun dërselwechter Gréissenuerdnung, ass, läit wahrscheinlech doran, datt si sech mat Zäit richteg opgestallt an diversifizéiert huet. Mä déi Diversifizéierung ass nach net ofgeschloss, well esou zukunftsträchteg Créneauë wéi zum Beispill d'Pensiounsfongen, fir déi mer scho längst den néidege Know-how an den néidege legislative Kader geschafen hunn, sinn nach an de Kannerschong a waarden nëmmen drop, datt déi entspriechend Mäert opginn.

Eis Finanzplaz huet also duerchaus nach eng Zukunft viru sech, och wa si muer net méi onbedéngt hir Sue mat deene Produkter a Servicer vu gëschter wäert verdéngen.

Mä wat fir eis Finanzplaz gëllt, gëllt och fir d'Ekonomie, fir eis Ekonomie insgesamt. Esou wéi mer eis Banken an all deene Jore mat Succès iwwert d'Ronne bruecht hunn, andeems mer ëmmer fir dee richtegen Encadrement a fir eng ausbalancéiert Diversifikatioun gesuergt hunn, musse mer och mam Rescht vun eiser Ekonomie verfueren. An dat eleng schonn dofir, well mer et iwwer kuerz oder laang fäerdeg brénge mussen, e Géigegewiicht zur Finanzplaz ze schafen, fir datt mer erëm aus där eesäiteger a geféierlecher Ofhängegkeet vun engem eenzelne Wirtschaftssecteur erauskommen. Wou dat hätt kënnen hiféieren, hate mer jo op en Hoer an de 70er Joren erlieft.

Mir wëssen entre-temps, datt et net vill Zweck huet, fir vun engem Géigegewiicht um industrielle Plang ze dreemen. Mir sinn nun eemol an der postindustrieller Ära ukomm, a keen anere wéi eise Wirtschaftsminister wäert lech confirméieren, datt et quasi onméiglech ginn ass, nach nei Industrien nom traditionelle Muster an d'Land ze huelen. Net fir d'lescht, well do eis Léin, eise Lounniveau an eis Usprëch a puncto propper Ëmwelt a Liewensqualitéit einfach am Wee stinn.

Mä dat wëllt net heeschen, datt mer muer nëmme méi där mat de wäisse Collien hei erëmlafen hätten. Et gëtt och innovativ an ëmweltverdréiglech Industrien, déi souwuel vun hirer Dimensioun wéi vun hirem technologeschen Niveau hier duerchaus an eise Kader passen an déi dozou bäidroe kënnen, eisen industriellen Tissu méi zolidd ze maachen.

Mir hu schonn haut där Beispiller kéipweis bei eis am Land. Déi Betriber sinn zwar meeschtens als Zouliwwerer fir aner méi grouss Industrien täteg a sinn deenen dann och ausgeliwwert a musse sech hire Groussclienten, wéi am Moment d'Beispill vun der Autoindustrie weist, upassen. Mä grad well si net iwwergrouss sinn, si si flexibel an upassungsfäeg, wat hinnen dann och alt emol - noutfalls natierlech mat der Ënnerstëtzung vum Stat, wann dat sech sollt als néideg erweisen - iwwert d'Kriselächer ewechhëllefe kann.

An da gëtt et nach all déi aner Aktivitéitsberäicher am Exportfeld, déi nach laang net um Enn vun hirer Entwécklung sinn. Aktivitéiten, déi sech am Donstkrees vun esou ekonomesche Lokomotive wéi der Cargolux, der ArcelorMittal, der SES oder och nach RTL opdi kënnen an déi duerchaus amstand sinn, eng zolidd Kontributioun zu eisem Bruttosozialprodukt an domat och zu eisem Wuelstand liwweren ze kënnen. An dat och am Liewen no dëser Kris.

Dat Ongläichgewiicht tëschent dem Wuesstum beim Emploi an deem bei der Wäertschöpfung, dat mer an de leschte Jore festgestallt hunn, huet eise Budgetsrapporteur Norbert Haupert zu där richteger Konklusioun geleet, nämlech där, datt mer méi op de qualitativen Aspekt beim Wirtschaftswuesstum setze mussen. Duerfir musse mer et fäerdeg brénge, och carrément nei Pied ze trëppelen, sief et am Beräich vum E-Commerce, wou mer schonn e bësse méi laang kënneg sinn, oder an der Biomedezin, déi mer amgaang si mat amerikanesche Partner opzebauen.

Grad an deem Kontext - an do ginn ech eens mat menger Kolleegin vun Esch - sollte mer net vergiessen, datt mer ëmmerhin den Uschloss un d'Wëssensgesellschaft fonnt hunn, well mer de Courage haten, eis dat formidabelt Instrument ze ginn, dat eis hëllefe wäert, weiderhin un der Spëtzt am Peloton matzefueren. Ech mengen eis Uni. Si ass bewosst esou konzipéiert ginn, datt si mat hirer cibléierter Formatioun op héchstem Niveau a mat hiren héichkarätege Chercheuren eis net nëmmen um akademesche Plang, mä och an ekonomescher Hisiicht virubrénge wäert.

Duerfir ass och keen Euro ze vill an dësem Budget fir d'Uni virgesinn. Dat ass gutt a richteg investéiert Geld. Mat eiser Uni hu mir d'Weiche fir d'Zukunft gestallt, fir muer, wann déi grouss Finanzkris, Här President, nëmme méi eng béis Erënnerung fir eis wäert sinn.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Thiel. Den nächste Riedner ass den Här Bodry. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dëse Budgetsprojet 2009 ass ouni Zweifel dee Budget mat deene stäerkste politeschen Akzenter vun dëser Legislaturperiod. An a ronderëm dëse Budgetsprojet huet dës Regierung, dës Koalitioun am steierlechen an am soziale Beräich déi richteg Reformen an Ugrëff geholl.

D'Seeche vum Sozialofbau, wat och bei dëser Debatt vum Här Gibéryen nach eng Kéier virgedroe ginn ass, ass definitiv iwwerholl. D'Mindestlounerhéijung den 1. Januar: Dat gëtt de Leit méi Kafkraaft. De Rentenajustement den 1. Januar: Dat gëtt de Leit méi Kafkraaft. D'Indextranche den 1. Mäerz: Doduerch stäerke mer d'Kafkraaft vun de Leit. D'Deierechtzoulag, déi verduebelt gëtt: Dat bréngt de Leit méi Kafkraaft. De Chèque-service an der Kannerbetreiung ab dem 1. Mäerz: Dat bréngt de Leit méi Kafkraaft.

(Interruption)

D'Ëmverdeelung vun den Arbeitnehmer- a Rentefräibeträg an en Nettosteierkredit: Dat bréngt de Leit méi Kafkraaft.

Mat enger impressionnanter Salve vu Sozialmoossname geet dës Koalitioun géint den Aarmutsrisiko vir, stäipt d'Kafkraaft a festegt déi sozial Kohesioun an dëser Gesellschaft.

(Interruptions diverses)

Mat der Upassung vun der Steiertabell ëm 9% kënnt et zu Erliichterungen an och zu méi Kafkraaft, grad och fir de breede Mëttelstand.

Une voix.- Vill ze spéit, Här Bodry!

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ech kommen nach dorop ze schwätzen!

M. le Président.- Den Här Bodry huet d'Wuert.

Une autre voix.- Jäizt net esou!

(Interruptions)

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ech weess, Dir héiert dat net gären,…

(Interruption)

…an d'ADR anscheinend och net. Mat engem Schlag ginn déi Kritiken, déi an de leschte Jore vun der Oppositioun zur Regierungspolitik geäussert gi sinn, mat grousser Iwwerzeegung gekontert.

Une voix.- Très bien!

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Dat ass déi Politik, déi ee sech vun dëser Koalitioun erwaart, déi d'LSAP sech och vun dëser Koalitioun erwaart.

Déi Investissementer belafe sech op 1,77 Milliarden Euro. Dat si sage und schreibe 4,5% vun eisem Bruttoinlandsprodukt. All prioritär Beräicher, ob dat d'Fuerschung ass, ob dat d'Schoul ass, d'Famill, d'Mobilitéit, d'Gesondheet, ginn an dësem Investitiounsprogramm berücksichtegt.

Dës Politik läit och an der direkter Linn vun der Regierungserklärung zur Lag vum Land vum 22. Mee vun dësem Joer, déi ech deemools - zur Freed iwwregens vum Premierminister - als sozialdemokratesch Ried bezeechent hunn. Dëse Budget huet och déi staark Akzenter.

E Budget mat staarke politeschen Akzenter; mä de Budget 2009 huet och eng aner Facette. Et ass sonnerzweifel och dee Budget an dëser Period, deen am meeschte vun Onsécherheet gekennzeechent ass.

Vill huet sech gedoen an deene leschten zwee Méint. D'ökonomescht a soziaalt Ëmfeld huet sech verännert, an déi Evolutioun ass héchstwahrscheinlech nach laang net ofgeschloss.

De Budgetsminister Luc Frieden huet bei der Presentatioun den 1. Oktober an dësem Haus vum Budgetsprojet mat engem gewësse Stolz deklaréiert, dass de klassesche Budget fir d'éischte Kéier an dëser Legislaturperiod am Équiliber wäert ofschléisse mat 13 Milliounen Euro. Mir wëssen, dass de Minister héchstwahrscheinlech net wäert Recht behale mat där doter Ausso.

De Premierminister huet hei am Ufank vun dësen Debatten d'lescht Woch betount, dass et sécherlech net e positiven Ofschloss 2009 wäert gi vum Statsbudget, mä dass dee mat engem Defizit wäert ofschléissen. D'Zil ass also net onbedéngt erreecht, dass d'Administration publique am Joer 2009 am Équiliber wäert sinn. Vun engem Iwwerschoss vun 1,1% vum PIB ass den 1. Oktober Rieds gaangen. Stolz 429 Milliounen Euro sollten et sinn. Bei deenen dote Chiffere wäerte mer sécherlech net landen, wa mer den Ofschloss maache vun deem Joer 2009.

Zënter dem leschte Mëttwoch ass et och ganz kloer aus Regierungsmond bestätegt ginn: D'Realitéit 2009 wäert op eenzelne Punkten eng aner sinn, wéi déi, déi sech nach am Budgetsprojet 2009 erëmspigelt. D'öffentlech Finanze wäerte mat gewësser Wahrscheinlechkeet am Minus sinn. Dat ka keen hei zefridde stëmmen.

Et ass an där spezieller Situatioun vun 2009 awer och keen Drama, dass dat esou ass. Mir sinn an enger Situatioun, wou mer en Defizit kënnen a mussen a Kaf huelen, wa mer wéilten eng Géigesteierung maache par rapport zu deene staarken negativen Tendenzen, déi am wirtschaftlechen, am finanziellen, am soziale Beräich op eis duerkommen.

Et ass wichteg an et ass d'Flicht vu jiddwerengem, dass mer eis selwer näischt virmaachen, dass mer och dobaussen de Leit näischt virmaachen, dass jiddwereen am Kloeren ass iwwert d'Tragweit vun der Kris, an där mer drastiechen, wou momentan nach kee preziist Enn ofzegesinn ass.

Ech sinn och frou festzestellen, dass mat der Entwécklung vun der Situatioun um Terrain, mat neie Projektiounen, déi och gemaach si ginn, och den Discours vun der Regierung sech am Laf vun deene leschte Méint adaptéiert huet. Den 1. Oktober war nach Rieds vun engem onsécheren Ëmfeld, an deem dëse Budget géif presentéiert ginn. Vu schwieregen Zäite war och Rieds.

Virun e puer Wochen ass fir d'éischt dat Wuert Kris offiziell vu Regierungssäit gebraucht ginn. An zënter e puer Deeg scheit sech och d'Regierung net, fir an dësem Zesummenhang vu Rezessioun ze schwätzen. Dat soll och keen Tabuwuert sinn.

Et ass evident: Mir schliddere gradesou wéi eis Noperen an eng ganz déif Finanz- a Wirtschaftskris eran; déi déifst, déi mer zënter Jorzéngten hei zu Lëtzebuerg kannt hunn. Elo heescht et verantwortlech reagéieren a probéieren den Impakt vun där Kris mathëllefen ofzefiederen. Méi kënne mer net maachen.

Och wa mer gären alleguerte vum Primat vun der Politik geschwat hunn - de Premier huet dat och ganz ausféierlech gemaach bei der Presentatioun vum Budget -, wësse mer, dass d'Politik eleng och hei net alles ka bewegen. Mä si kann awer munches an déi richteg Richtung orientéieren. Dat gëllt net nëmme fir d'Offiederung vun den direkten Effete vun enger Kris, mä dat gëllt selbstverständlech och fir den Neistart, dee mer brauchen, positiv ze begleeden an och virzebereeden.

M. le Président.- Här Bodry, loosst Der zou, datt den Här Bettel lech eng Fro stellt?

M. Xavier Bettel *(DP)*.- Här President, ech hunn elo déi ganz Développementer vum Här Bodry matkritt. Ech wollt just froen, wat fir e Rapport dat hätt mat där Ausso, dass den Här Frieden jo en Zauberer wär?

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Mä ech kommen nach drop zréck, wann Dir mech géift ausschwätze loossen.

M. Xavier Bettel *(DP)*.- Ah, okay.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Dir sidd e jonke Mënsch an ëmmer presséiert, Här Bettel.

M. Xavier Bettel *(DP)*.- Neen, Är Introduktioun geet jo net an déi Richtung, wéi Der an der Zeitung sot. Et ass ëmmer witzeg, wann d'Leit esou e bëssen…

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ech sinn emol nach net an der Halschent vu menger Ried.

M. le Président.- Här Bodry,…

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Dir sidd gespaant. Et freet mech och, dass Der gespaant sidd iwwer meng Ried.

M. le Président.- …Dir hutt d'Wuert.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Loosst mech wann ech gelift meng Développementer hei zu Enn féieren.

M. Xavier Bettel *(DP)*.- Et ass Hokuspokus.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Loosse mer mat der néideger Rou un déi Debatt do erugoen a loosse mer net hei a Virwahlhektik verfalen.

(Hilarité)

Och dat nervöst Laachen dréit net derzou bäi, fir en aneren Androck ze ginn.

Nodeem mer also déi lescht Jore vun alle Kräften hei eis Méi ginn hunn, kloerzemaachen, dass mer hei zu Lëtzebuerg keng Insel sinn, wou alles géif ronderëm eis an eng Richtung lafen, an zu Lëtzebuerg géifen d'Aueren anescht ticken, dass mer hei zu Lëtzebuerg Reforme brauchen, dass mer eis souwuel de Globaliséierungsrisike wéi och de Globaliséierungschancen als Lëtzebuerger Land musse stellen, sollte mer alles vermeiden, dass mer erëm hei an där Krisesituatioun, an där mer dra sinn, eng nei Inselmentalitéit opkomme loossen.

Ech fäerten, dass de Budgetsminister net onbedéngt Recht behält mat senger Aschätzung vum Oktober, wou hie gemengt huet, dass Lëtzebuerg d'nächst Joer op jidde Fall nach wäert en däitlech méi héije Wuesstum ausweisen, wéi eis direkt Noperen. Ech fäerte ganz, dass dat Bild, wat traditionell eigentlech e bëssen d'Bild vun de Finanzen zu Lëtzebuerg ausgemaach huet, net onbedéngt sech muss répétéieren.

Ech mengen, dass de Premierminister do scho richteg läit, wann en drop hiweist, dass Lëtzebuerg wéinst där verhältnisméisseg iwwergrousser Importenz, déi de Finanzsecteur op eis Ekonomie huet, sécherlech och riskéiert, iwwerproportional déif a besonnesch iwwerproportional laang ze leiden ze kréien ënner esou enger Kris an nach méi laang wäert un den Nowierkunge vun där doter Kris ze schaffen hunn.

Keen - selbstverständlech! - konnt dës Entwécklung prezis virausgesinn. Kee weess genau, wat 2009 geschitt, a scho guer net, wat 2010 geschitt. Mä eppes wësse mer: 2009 wäert kommen an 2010 wäert kommen; da musse mer eis also dorobber astellen an net waarden, bis et dann esou wäit ass.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Am Summer huet d'Regierung décidéiert, de Budgetsprojet, esou wéi en am Virfeld preparéiert ginn ass, bäizebehalen, obwuel sech eng wirtschaftlech Wend ofzezeechnen amgaang war. Dat ass an deem Moment richteg gewiescht, wéi mer awer weiderhi mussen eis bewosst ginn, dass eis Instrumenter fir Projektiounen an d'Zukunft ze maachen, fir Previsioun ze maachen iwwert d'Entwécklung vun eenzelne Parameteren zu Lëtzebuerg ongenügend sinn, a wéi mer eis och hei gemeinsam musse Gedanke maachen, wéi mer kënnen an ongewéinleche Situatiounen och e gestëmmtene Budget ofänneren am Laf vun engem Joer.

Dat ass eng Fro, déi sech jiddwereen hei am Haus gestallt huet an déi mer eis weider musse stellen.

Ech hunn drop higewisen, dass mer eng Suerg als Parlamentarier mussen hunn, an ech denken, dass déi hei gedeelt gëtt - dat war ëmmer d'Positioun vum Parlament: Dat ass de Wourechtkeetsgehalt vun engem Budget.

(Interruptions)

E Budget muss esou opgestallt sinn, dass en der Wourecht méiglechst no kënnt. Ech mengen, dat ass keng nei Iddi. Ech geféieren zu deenen, déi schonn an den 80er Joren hei derbäi waren. Et sinn der net méi ganz vill hei am Haus. D'Zäiten, wou e François Colling, wou e Fernand Rau eigentlech zu den Haaptspriecher hei an dësen Debatte geféiert hunn, an eng vun hire Suergen - an dat war d'Suerg ëmmer vun alle sukzessive Rapporteuren - war och de Wourechtkeetsgehalt vum Budget. Ech mengen, wann een esou eng Fuerderung stellt, da soll dat net belächelt ginn, da soll jiddwereen dat seriö huelen.

Dat muss selbstverständlech eng gemeinsam Suerg bleiwen. Och wa mer wëssen, dass et schwiereg ass, genau Aschätzungen ze maachen. Mä et gëtt Aschätzunge vun enger Banque centrale, et gëtt Aschätzunge vun der Cour des Comptes. Déi ginn Elementer, a wat fir eng Richtung dass sech wäert déi Entwécklung do maachen, an d'Regierung wäert sech an der Exekutioun vum Budget natierlech och deene Realitéite misse stellen.

Ech mengen och, dass et wichteg ass, dass mer an där doter Fro als Parlament mat agebonne bleiwen. Dat ass keng Selbstverständlechkeet, well all Regierung, egal wéi se zesummegesat ass, d'Tendenz huet natierlech, sech an esou Froe wëllen eng relativ grouss Manövréierfäegkeet ze behalen, fir schnell kënnen ze reagéieren, an net onbedéngt erpicht drop ass, fir all Schratt mam Parlament ofzeschwätze respektiv vum Parlament ofseenen ze loossen.

Ech sinn duerfir frou, dass no enger éischter Haltung, déi méi oflehnend war, d'Regierung sech konnt derzou duerchrénge fir ze soen, wat déi Fro vun der Verschëldung ugeet, gëtt d'Parlament net nëmmen informéiert, consultéiert, mä d'Parlament muss säin Accord ginn, fir déi Emprunten ze tätegen. Datselwecht gëllt elo, mengen ech, fir d'Weiderausféierung vum Budget.

Do ass et immens wichteg, dass d'Parlament mat ageschalt bleift. Net nëmmen informéiert gëtt iwwert dat, wat d'Regierung décidéiert huet, mä wierklech, dass mer do an e Prozess mat erakommen. An ech ka mer virstellen, dass iwwert déi nei geschafe Spezialkommissioun et wäert méiglech sinn, fir deen dote Prozess ze begleeden, an dass d'Regierung, wéi de Premier dat och versprach huet, wäert zu hirem Wuert stoen, dass d'Chamber besonnesch am Mäerz wäert eng allgemeng Debatt iwwert déi dote Froen nach eng Kéier ze féiere kréien, wann déi nei Positiounen, Prognosen, Stellungnahme vun der Europäescher Kommissioun ronderëm de Wuesstum an den eenzelne Länner vun der EU wäerte virleien.

Ech hunn an engem Artikel den Här Frieden als Zauberer bezeechent. Dat war eigentlech net als Frechheet geduecht.

(Interruptions)

Oder ass et eng Frechheet, den Här Frieden mat engem sympathesche Personnage wéi engem Harry Potter an Zesummenhang ze bréngen?

Plusieurs voix.- Ooohhh! Aaahhh!

(Brouhaha)

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ech mengen net!

Mä ech mengen, wou mer eis alleguerten hei eens sinn, an all Fraktiounsspriecher hu bis elo drop higewisen, dat ass, egal wéi den Numm vun deem nächste Budgetsminister ass, deejéinegen, deen d'Haaptresponsabilitéit - quitte dass et e kollektiivt Wierk ass - vun der Opstellung vum Budget 2010 an 2011 ze huelen huet, dee muss scho bal magesch Kräften hunn, fir dee Kraaftakt do op eng uerdentlech a propper Aart a Weis iwwert d'Bühn ze kréien.

(Brouhaha)

D'Opstellung vum Budget 2009 ass a mengen Aen e Kannerspill par rapport zu deem, wat wäert op déijéineg duerkommen, déi d'Responsabilitéit droen, wann et ëm d'Budgeten 2010 an 2011 geet, well et evident ass, dass sech an deene Budgete wäerten déi direkt Effete vun der Kris ganz anescht bemierkbar maachen, wéi dat am nächste Budget vum Joer 2009 ass.

(Coups de cloche de la Présidence)

Dat war och bei där leschter Kris, déi mer haten - dat war vill méi eng kleng an hirer Envergure vun de Joren 2000, 2001 -, net anescht. Do waren déi schwiereg Budgeten déi Budgete vun de Joren drop, an et ass och keen Zoufall, dass grad 2004 dat Joer eigentlech hei zu Lëtzebuerg war, wat déi schlechste wirtschaftlech Daten hat, wat déi schlechste Finanzdaten och praktesch hat, wou eigentlech dee bis elo gréissten Defizit vun den öffentleche Finanzen hei zu Lëtzebuerg enregistréiert gi war. Dat waren d'Nowéie vun där Kris, déi eigentlech dräi Joer virdru louch. Deeselwechte Phenomeen riskéiere mer och dës Kéier ze kréien.

Mat enger Ausnahm allerdéngs, dat ass deen Apel fir den Duuscht. Erënnert lech un déi Diskussioun, déi mer viru fënnef Joer haten: Een Apel fir den Duuscht, deen deemools de Premierminister virgefouert huet, fir ze soen, mir hunn en Apel fir den Duuscht op d'Säit geluecht, do kënne mer elo drabäissen, da kënne mer déi schwiereg Period iwwerbrécken.

En Apel fir den Duuscht, dat waren déi okkult Steierreserven, déi do waren, mat eben net ofgerechneten Dekonten, mat den Haaptsteierzueler, mat de Banken, wou e Retard vun etleche Jore war beim Andreiwe vun eenzelne Steieren. Deen Apel fir den Duuscht, an dat mécht d'Saach esou schwiereg och dës Kéier, fir déi Situatioun déi nächst Joren ze händelen, ass net méi an deemselwechte Mooss do.

(Interruptions)

Deen ass ganz kleng ginn, well an deene leschte Joren net déi Reserve méi vu Steierscholde wäerten do sinn, déi ee kéint elo andreiwen. Virun allem awer: Wien huet déi Steierschold? Bei wat fir enge Betriber sinn d'Dekonten net gemaach ginn?

Dat sinn haaptsächlech erëm eng Kéier d'Banken, déi do matspillen. A mir sinn an enger Situatioun dran, wou de Stat muss äusserst virsiichteg sinn, wann en an dësem Moment géif mordicus probéieren, an engem Joer eng Rei vu Steierréckstänn op ee Schlag wëlle bei deene Banken anzezéien, déi selwer momentan a Liquiditéitsschwieregkeete stiechen. Et ass also eng ganz aner, vill méi heikel, vill méi komplex Situatioun, wéi mer se virun e puer Joer haten, an duerfir gëtt dat doten och vill méi schwéier, budgetär uerdentlech iwwert d'Bühn ze kréien, wéi dat nach virun e puer Joer de Fall war.

De Lëtzebuerger Konjunkturprogramm, dee mer an dee concertéierte Relanceprogramm vu ganz Europa erabréngen, besteet momentan ausschliesslech aus engem Statseffort, aus deenen Akzenter, déi am Statsbudget 2009 dra verankert sinn.

Ech hätt et perséinlech ubruecht fonnt, dass de ganzen öffentleche Secteur, de Stat, d'Établissements publics a sämtlech Gemengen hei an dee Bäitrag zu der Offiederung vum Schock vun der Wirtschaftskris mat agebonne gi wären. Mat dësem nationalen Effort, mat dësem nationale Kraaftakt vun der Relance hätt jiddweree kënnen an déiselwecht Richtung zéien.

D'Gemengen, ech wëll dat soen, am Joer 2008, haten extraordinär Budgeten am Total vun iwwer 500 Milliounen Euro. Dat ass en Impakt, deen net ze négligéieren ass. An do hätt ee sech kënne virstellen, dass am Virfeld Kontakter opgeholl gi wären, an ähnlech wéi et versicht ginn ass mam Pacte logement, dass an enger echter Partnerschaft mat den eenzelne Gemenge probéiert gi wär - an et ass vläicht net ze spéit, fir et ze maachen -, fir Projeten ze determinéieren, festzeleeën, déi d'Gemenge géifen a Partnerschaft mam Stat an deenen nächste Joren duerchzéien, virzéien, fir eben och iwwert deen dote Wee en zousätzlechen Input ze ginn an déi noutwendeg Relance respektiv déi noutwendeg Offiederung vum Schock vun der Wirtschaftskris, déi mer alleguerte wëlle leeschten.

Mir hunn als Gemengen déi klassesch Budgetscirculaire kritt, déi alles anescht wéi antizyklesch opgebaut ass, déi au contraire weider eng zyklesch Orthodoxie bréngt, wou gesot gëtt: Passt op, maacht net ze vill Ausgaben, verschëllt lech net, an alles, wat Der hutt, setzt dat wa méiglech an d'Reserven eran.

Dat ass jo awer e liichte Contraire vun där Politik, déi op nationalem Plang vun der Regierung fir de Stat préconiséiert gëtt.

Duerfir mengen ech schonn, dass een elo muss déi Zäit notzen, fir effektiv déi Gespréicher do tëschent dem Stat an de Gemengen ze féieren, fir also och kloerzestellen, dass dat e gemeinsamen Effort ass an dass en an déiselwecht Richtung geet.

Ech hu festgestallt, dass eenzel aner State vun der EU, wéi ënner anerem och Spuenien, och an hirem nationale Relancepakt eng Part vun de Gemenge mat erageholl hunn an de Gemengen zum Deel entgéintkommen, wa se gewësse Projeten elo maachen, och fir ze verhënneren, dass d'Gemenge sech iwwerschëlden an dësem Moment, wou se wëllen d'Handwierk, de Commerce, déi Kleng- a Mëttelbetriber ënnerstëtzen duerch eenzel Moossnamen, déi se maachen.

Besonnesch den Déifbau schéngt jo an eng schwiereg Situatioun kënnen eranzegeroden. Grad am Déifbau si jo awer eng Rei vu Projeten op Gemengesäit. Dat wär also de richtege Secteur, wou ee mat zousätzlechen Effortë kéint usetzen. Nach muss een de Kontakt mat de Gemenge sichen, nach muss ee gemeinsam an déi dote Richtung wëlle goen.

D'Regierung huet ugekënnegt, dass eng nei Circulaire géif un d'Gemenge kommen. Ech wär awer frou, wann et net bei enger Circulaire bléif, mä wann och wierklech déi perséinlech Kontakter gesicht géife gi mat dem Gemengesecteur, fir dass mer do zerguttst en nationale Plang kënnen ausschaffen, wou sämtlech öffentlech Acteure mat involvéiert ginn a selbstverständlech och hire Bäitrag leeschten.

Vill Gemengen hu fir sech selwer décidéiert, an déi dote Richtung ze goen. Mä et wier nach besser, wann een dat Ganzt géif bündelen, fir esou och den Impakt nach no baussen ze vergréisseren.

Ech wär zum Schluss frou, wa mer an där ganzer Diskussioun alleguerten, egal wie mer sinn, bescheide géifen optrieden. Keen huet Patentrezepter hei an der Hand a kee ka genau virausgesinn, wat op eis duerkënnt.

Ech géif mer virun allem och wënschen, dass mer alleguerten hei manner ëmmer géife vun „ech, ech, ech" schwätzen; vun „ech maachen dat; ech weess, wéi et geet" schwätzen, mä dass mer ganz vill vun „mir" géife schwätzen, well ouni den „mir" komme mer hei net vum Fleck. Ouni dat Zesummestoen, dat Um-gemeinsame-Strack-Zéien an engem gewëssene Mooss komme mer net vum Fleck a kënne mer u sech dëst Land net sécher aus der Kris féieren.

Dat ass dee Wonsch, deen ech hätt. Dat hei huet näischt mat Parteipolitik ze dinn, mä dat hei geet ëm d'Interesse vum Land.

Merci.

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Däerf ech dem Här Bodry eng Fro stellen?

M. le Président.- Jo, wann den Här Bodry d'accord ass.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Selbstverständlech.

M. le Président.- Här Jaerling, Dir hutt d'Wuert.

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Bon, Merci. Här Bodry, Dir hutt hei vun éierlecher Budgetspolitik geschwat, an do hutt Der gesot an eeschthaft gemengt, dass elo d'Opbesserung vum Mindestloun an d'Opbesserung vun de Renten e Mérite vun dëser Regierung sinn. Ech mengen dat net. Ech mengen, éierlechkeetshalber muss ee soen...

M. le Président.- Här Jaerling, entschëllegt, Dir kënnt elo hei keng Ried halen. Ech hätt gär, dass Der déi Fro géift stellen.

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Ech hu se jo gestallt. Ech hunn d'Fro gestallt, ob den Här Bodry wierklech mengt, dass d'Opbesserung vum Mindestloun a vun de Renten de Mérite vun dëser Regierung ass oder...

M. le Président.- Dann zur Fro...

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Da loosst mech, wann ech gelift, och meng Fro fäerdeg stellen.

M. le Président.- Jo.

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- ...ob et net esou ass, dass et eng normal Upassung ass un d'Lounentwécklung an also kee Mérite vun dëser Regierung. Also, et soll ee sech dann och net mat Saache bretzen, déi...

M. le Président.- Entschëllegt, elo ass Är Fro awer fäerdeg. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

(Hilarité)

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Da verbitt mer eng Fro ze stellen an Zukunft! Et ass dach awer einfach.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ech géif gär eng Géigefro stellen an de Kolleeg Deputéierte froen, ob e mer ka vill Länner hei an Europa nennen, déi an dësem Moment esou Aktioune maache wéi déi, déi hei festgeluecht gi sinn, déi op den 1. Januar vum nächste Joer esou massiv...

(Interruption)

...Erhéijunge vum Akommes vun de Leit décidéieren.

Et ass eng Décisioun vun der Chamber, wëll ech soen. Mir wäerten deemnächst e Gesetz doriwwer stëmmen. An ech menge schonn, dass dat e wichtege Mérite ass vun dëser Koalitioun, fir an dëser Situatioun op deem dote Punkt fest ze bleiwen.

Une voix.- Très bien!

(Interruptions)

M. le Président.- Sou, elo ass d'Froestonn eriwwer, a mir kommen...

M. Aly Jaerling *(Indépendant)*.- Den Här Bodry soll och elo op meng Fro äntwerten.

M. le Président.- Den Här Bodry huet geäntwert, Här Jaerling. Elo komme mer un de leschte Riedner vun der Debatt, an dat ass den honorabelen Här Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt wëll ech och dem Budgetsrapporteur, dem Här Norbert Haupert, Merci soen a him félicitéiere fir säin exzellente schréftleche wéi mëndleche Rapport. Ech hat jo och, wéi vill Virriedner viru mir hei op der Tribün, eng Kéier d'Éier, Budgetsrapporteur ze sinn, a weess och, wéi vill Aarbecht derhannert stécht, mä ech géif awer soen, datt et dëst Joer bal duebel esou schwéier war wéi déi Jore virdrun. Duerfir him nach eng Kéier ganz vill Merci!

Wéi de Budget fir d'Joer 2009 vum Ressortminister Luc Frieden den 1. Oktober hei an der Chamber presentéiert gouf, wosst nach keen esou richteg, wat géif op eis duerkommen. D'Finanzkris war grad zu Lëtze-

buerg ukomm, a verschidde Banken hu missen zu deem Zäitpunkt d'urgence vum Stat ënnert d'Äerm gegraff kréien, fir se virum Kollaps ze retten. All gudden Dag si mer mat neien negativen Noriichte konfrontéiert ginn. D'Bourssë sinn an de Keller gerutscht an esou weider an esou fort, mat all deem hannendrun, wat mer bis elo kennen an och wat mer bis elo nach net kennen.

Och wa mer net an enger Glaskugel eis Zukunft kënne virausgesinn, deemno och keen Hellseher sinn, esou hunn déi lescht Wochen eis awer gewisen, wou mer wäerten histeieren an a wéi eng Richtung den Zuch fiert: vun enger Finanzkris hin an eng weltwäit wirtschaftlech Rezessioun, déi vu Land zu Land ënnerschiddlech dierft ausfalen, a vun där Lëtzebuerg dann och héchstwahrscheinlech méi oder manner staark betraff wäert ginn.

Éischt Unzeechen, datt eis Wirtschaft lues a lues awer an d'Stocke geréit, gesäit ee virun allem bei eise groussen exportorientéierten Entreprisen. ArcelorMittal, Goodyear an DuPont de Nemours si stellvertriedend fir e sëlleche Betriber hei zu Lëtzebuerg, emol méi klenger, emol méi grousser, déi direkt oder indirekt vun dëser wirtschaftlecher Kris betraff sinn. Entweder hunn dës Betriber Kuerzaarbecht ugefrot oder d'Produktioun fir eng gewëssen Zäit gestoppt respektiv si fänken un, Personal ze entloossen oder an de Congé partiel ze schécken. Dat alles awer sinn Unzeeche vun enger wirtschaftlecher Depressioun.

Wat fir déi grouss international Betriber zielt, zielt och virun allem fir eis Lëtzebuerger Mëttelbetriber aus dem Handel an och aus dem Handwierk. Betriber also vu fënnef, zéng oder zwanzeg Leit.

Vun hinne gëtt net esou vill an der Press geschwat, wa se an d'Labränte geroden, mä gleeft mer, Här President, si sinn direkt betraff, wann d'Wirtschaft den Hick kritt, wann et net méi ronndréint a wa par la force des choses néi Opträg ausbleiwe wäerten.

Wann de Client kee Vertraue méi huet a verunséchert ass, méi zréckhalend gëtt, fir ze consommëieren, a sech, fir gréisser Investitiounen ze tätegen, och zréckhält, da kréien dat eis Kleng- a Mëttelbetriber souwuel aus dem Handwierk wéi och aus dem Commerce méi séier ze spiere wéi anerer.

Vertraue schafen ass deemno an dësen Zäiten enorm wichteg. Hei muss d'öffentlech Hand, dat heescht de Stat sougutt wéi och d'Gemengen, mam gudde Beispill virgoen a souzesoen eng Virreiderroll spillen.

D'lescht Woch huet de Budgetsminister, den Här Luc Frieden, am Kader vun der Budgetsdiskussioun annoncéiert, datt Mëtt Januar eng Tripartite soll ageruff ginn.

Doropshin huet ronderëm d'Diskussioun ëm d'Kreatioun vun enger Spezialkommissioun an ëm dee vun der DP virgeschloene Budget rectifié mä Fraktiounspresident, de Michel Wolter, gemengt, ob et net besser wier, d'Chamber direkt via déi eenzel Fraktiounspresidenten un dësen Tripartitesdiskussiounen deelhuelen ze loossen.

Ech ënnerstëtzen dës Fuerderung zu honnert Prozent a wëll se duerfir nach eng Kéier stellen a se der Regierung nach eng Kéier mat op de Wee ginn.

De Premier huet a sengem Discours gesot, zesumme kënne mer et packen, dës Kris ze iwwerwannen. Ech denken, datt e Recht huet. Mä wann déi Chamber sech hei aktiv abrénge soll, da muss se och bei den Diskussioune mat um Dësch sëtzen, soss lafe mer Gefor, heibannen eng Zopp ze kachen, mä ouni Geméis dran.

Mir begréissen als CSV ausdrécklech d'Ausriichtung vun dësem Budget, deen esou opgestallt ass, fir dem Rezessiounstrend entgéintzewierken an de Leit dobaussen hiert Vertrauen ze stäerken.

Et ass e Budget, deen de Leit hir Kafkraaft soll stäerken, e Budget, deen et deene Leit, déi manner finanziell Mëttelen hunn, erlabe wäert, fir besser iwwert d'Ronnen ze kommen. An domat sinn ech ganz d'accord mat deem, wat mäi Virriedner, den Här Bodry, éineschters gesot huet.

Här President, mir stäerke mat dësem Budget iwwert de Wee vu geziilte Steiermoossnamen d'Kafkraaft vun de Leit. Ech denken do zum Beispill un d'Upassung vun der Steiertabell un d'Inflatioun. Ech denken do un d'Ersetze vun de Steierabattementer fir d'Loun- an d'Pensiounsempfänger a vun deene vun den Elengerzéier duerch Steierkreditter.

Mir begréissen, datt d'Regierung dës Abattementer a Steierkreditter ëmwandelt, well ëmmerhin 38% vun de Ménagen hei am Land keng Steiere bezuelen an deemno och ni bis elo vun de grad genannten Abattementer konnte profitéieren.

Vun dësen neie Mesurë profitéiert elo all Mënsch, mä am meeschten awer déi Leit an deenen niddregen Akommeskategorien an déi Pensionéiert, déi méi kleng Renten hunn. Net ze vergiessen d'Upassung vum Mindestloun an déi vun de Pensiounen ëm 2%.

Eent ass kloer: D'Kafkraaft vu jiddwer Eenzelne gëtt mat dëse Mesuren net nëmmen erhalen, mä gëtt souguer gestäerkt. Eng Kafkraaft, déi an de leschte Joren iwwregens konstant an d'Luucht gaangen ass. Richteg ass, datt se a verschiddene Jore méi séier an an anere méi lues gestiegen ass, mä et ass ni zu engem reelle Kafkraaftverloscht komm. D'Zuele beweisen dat ganz eendeiteg. Nozeliese si se am schréftleche Rapport vum Budgetsrapporteur.

Den Norbert Haupert huet dës Chiffere jo awer net erfonnt, mä hien huet sech bei senge Berechnungen op d'Zuelematerial baséiert, dat hie vun der Steierverwaltung zur Verfügung gestallt krut.

Duerfir, Här President, wann ech dann awer gëschter den Här Meisch hei héieren hunn, dee sech op eng Ëmfro berifft, wou 60% vun de Leit soen, d'Kafkraaft hätt an de leschte Jore staark nogelooss, well alles méi deier ginn ass, da kann ech jo do awer wierklech nëmme méi de Kapp rëselen.

Wien heibanne seet dann net, wann e gefrot gëtt, datt - ausser engem Handy zum Beispill - am Laf vun de Joren alles méi deier gi wär? Wie seet dat net?!

Den Här Meisch schéngt dobäi ze verkennen, datt d'Kafkraaft net nëmmen op der Deierecht vun de Wuere gemooss gëtt, mä awer och op den Déngschtleeschtunge gemooss gëtt an op deem, wat e Mënsch oder Leit am Land fir Duerchschnëttsakommessen hunn.

An esou en Exercice huet de Rapporteur opgrond vun Zuelen, déi hie vun der Steierverwaltung geliwwert krut, gemaach. D'Zuele gi vun engem Duerchschnëttsakommes aus, dat hei am Land virun aacht Joer verdéngt ginn ass, a vergläichen dat mat dem Duerchschnëttsakommes vun haut. De Vergläich dréit der Evolutioun vun de Léin, vun de Familljenzoulagen, vun der Steierlaascht, vun de Soziallaaschte Rechnung an dat Ganzt ass iwwert déi aacht Joer inflatiounsberengegt ginn.

Nëmmen esou kann een, Här President, e valable Vergläich ustellen, wat d'Kafkraaft ugeet.

De Budgetsrapporteur schwätzt hei vun enger Kafkraaftaugmentatioun vu 50% bannent deene leschten aacht Joer. Zu deeneselwechte Konklusioune kënnt iwwregens och de Statec a senger Note de conjoncture vum Februar 2008, wou hie sech intensiv mam Pouvoir d'achat och beschäftegt huet.

Mam Accord tripartite ass den Index zum Deel ausgesat, zumindest zäitlech verschobe ginn. Dat ass engersäits aus budgetäre Grënn geschitt, mä en anere Grond, deen ugefouert gouf, ass, d'Kompetitivitéit vun eise Betriber ze stäerken. D'Sozialpartner hunn zesumme mat der Regierung dësen Accord ausgehandelt a si hale sech och drun, an ech fannen et och richteg, datt dat esou ass.

Aus renger Betribssiicht kann een elo soen, datt dat selbstverständlech an dëse schwieregen Zäiten eng finanziell Entlaaschtung ass. Kuckt een dës Aussetzung vum Index awer aus der Siicht vum Arbeitnehmer, ass et mat Sécherheet en temporäre Kafkraaftverloscht, haaptsächlech fir déi Leit mat deene méi klengen Akommessen.

Eng indirekt negativ Inzidenz huet et awer och fir d'Betriber aus dem Handwierk an dem Commerce, well d'Leit einfach manner Suen hunn, fir dann och auszeginn, an deemno och manner Gelder iwwert dëse Wee wäerten an d'Betriber fléissen.

Et ass deemno, Här President, och en zweeschneidegt Schwäert, dat bei héijen Akommessen net esou an d'Mooss fält, wéi dat bei deene klengen Akommessen de Fall ass. Duerfir sinn ech duebel frou, datt dëse Budget zolidd Moossname virgesäit, déi dësen temporären Ausfall vum Index bei klenge Revenuë méi wéi kompenséieren.

Wéi gesot, d'Feststellung ass déiselwecht. Iwwert déi lescht Joren hate mer et ëmmer mat engem positive Wuesstum vun der Kafkraaft ze dinn. Déi Leit, déi dat net wëlle wouerhunn, aus wat fir engen Ursaachen och ëmmer, an och net dorunner gleewen, wat ech hei zielen, déi kënne sech emol mat der Lecture vum Statec senger Note de conjoncture, wéi se am Budgetsrapport opgefouert ginn ass, beschäftegen. Ech kann deenen déi Lecture nëmme recommandéieren.

Wéi scho gesot, hu mer e Budget virleien, fir ënner anerem d'Kafkraaft vun de Leit ze stäerken. Duerch d'Upassung vum Steierbarème an d'Aféiere vun de Steierkreditter hunn d'Leit dat nächst Joer 440 Millioune méi Suen an der Täsch, fir ze consommëieren.

Dës Sue ginn awer net mat der Stränz iwwert d'Land verdeelt, wéi verschidde Leit dat mengen, mä si gi ganz selektiv ausgedeelt.

Firwat soen ech selektiv? Dës Mesurë komme wuel alle Schichte vun eiser Bevölkerung zegutt, mä virun allem awer deene mat deene méi klengen Akommessen, well si konnte bis elo net vun alle Mesurë profitéieren, haaptsächlech net vun de Steiermesuren. Hei befaasst sech dëse Budget mat enger fundamental neier Steierpolitik.

Vun dëser Kafkraaftstäerkung profitéiert awer net nëmme jiddwer eenzelne Bierger. Si kann och indirekt eise Kleng- a Mëttelbetriber aus dem Handwierk an dem Commerce hëllefen, dës wirtschaftlech schwéier Zäite besser ze iwwerstoen. Dat awer nëmmen, wann déi 440 Milliounen, vun deenen ech elo grad geschwat hunn, net an d'Ausland exportéiert ginn. Dat heescht, wa se hei zu Lëtzebuerg consommëiert ginn. Mir kënnen awer nëmmen hoffen, datt dat esou ass. Mir kënnen och - jiddwer Eenzelne vun eis heibannen - d'Leit dozou opruffen, mä garantéiere kënne mer dat allerdéngs net.

Well dat esou ass, huet d'Regierung och décidéiert, d'Steier zugonschte vun den Entreprisen ze senken. D'Regierung proposéiert hei, de Steiersaz vun der Kollektivitéitssteier vun 22 op 21% erofzesetzen an d'Taxe d'abonnement ofzeschafen. Haaptobjektiv vun dëser Mesure ass, d'Kompetitivitéit vun de Lëtzebuerger Betriber ze verbesseren an eist Land als Standuert fir bestehend Betriber a fir nei Entreprisë méi attraktiv ze gestalten. Mëttelfristeg soll déi duerchschnëttlech Gesamtbetribsbesteierung souguer bei 25,5% landen.

Ee Punkt, deen a mengen Aen haaptsächlech iwwert d'Kris ewechhëllefe wäert an esou d'Betriber startklar hält, fir net dee richtegen Zäitpunkt ze verpasse bei enger méiglecher Relance, ass de Fait, datt d'Regierung décidéiert huet, déi staatlech Investitioune weiderhin op engem ganz héijen Niveau ze halen.

An dësem Kontext huet de Premier och d'Gemengen opgefuerdert, den Invest net ze ralentisséieren.

Am Ganze gëtt déi öffentlech Hand d'nächst Joer 1,77 Milliarden Euro fir Investitiounen aus. Dat ass nach eng Kéier eng Steigerung par rapport zu 2008. Investéiert gëtt primär an den Héichbau, de Stroossen- a Schinnebau, a Schoulen, Altersheemer a Kläranlagen. Investitiounen alles, wou och de Mëttelstand direkt an indirekt dovu profitéiere wäert.

Deen héije Volume un Investitioun kann awer nëmme weider getätegt ginn, well mer eis an de leschte Joren en Apel fir den Duuscht ugeluecht haten. Grad an dëse méi schwieregen Zäite gesäit een, datt déi virsiichteg a wäitsiichteg Finanzpolitik vun der Regierung, déi an der Vergaangenheet ageschloe ginn ass an déi vu ville Säiten ëmmer erëm op en Neits kritiséiert gouf, schlussendlech dach awer déi richteg war.

Hätte mer a gudden Zäiten en Deel vun de Plus-valuen net op d'Säit geluecht, a se wieren an de kuerzfristege Konsum gewandert, esou wiere mer haut vill manner gutt opgestallt, fir där bevirstehender Kris och kënnen entgéintzewierken.

Här President, mir mussen awer och derfir suergen, datt dës Gelder esou séier wéi méiglech bei eise Betriber ukommen. Duerfir begréissen ech ausdrécklech dem Premier seng Ausso vun der leschter Woch, datt d'Renovéierungs-, Reparatur- an Ënnerhaltsaarbechte vun den nächsten dräi Joer am öffentleche Secteur am Joer 2009 sollen, esou wäit wéi dat nëmme méiglech ass, virgezu ginn.

Dës Investissementer sollen och an Ëmweltprojete fléissen, wéi zum Beispill der Albausanéierung, der Wärmedämmung, etc. Dat si konkret Mesuren, net nëmme fir den Ëmweltschutz, mä et ass och eng Chance fir de Mëttelstand, well de Beräich vun den Ëmwelttechnologië wäert an Zukunft weider wuessen an deementspriechend och nei Aarbechtsplaze schafen an hëllefen, bestehend Aarbechtsplazen ze erhalen.

Dës Décisioun ass extrem wichteg fir eis Betriber, well wann hir Carneten eidel sinn an nei Opträg ausbleiwen, da geet et ganz séier ëm d'Iwwerliewe vun deem engen oder anere Betrib. Betraff sinn dann als Éischt déi kleng Betriber, well keen Usträicher, kee Schräiner, keen Elektriker kann op Dauer ouni Commande liewen.

An dësem Kontext kommen ech och net derlaanscht, d'Zahlungsmoral vum Stat unzediskutéieren. Huet e Betrib, deen a momentane Schwieregkeeten ass, eng Aarbecht kritt, ass dat en Deelaspekt an ass och luewenswäert. Et ass en Aspekt, fir kënnen ze iwwerliewen. Deen aneren Deel sinn awer d'Finanzmëttelen, déi hie brauch, fir weider aktiv ze sinn an och weider aktiv ze bleiwen. Gëtt deemno eng gemaachten Aarbecht eréischt no dräi bis véier Méint bezuelt, hëlleft dat deem betraffene Betrib net der Däiwel weider.

Duerfir, Här Minister, maacht alles, wat an Ärer Muecht steet, fir d'Zahlungsdélaien esou kuerz wéi méiglech ze halen. Et ass enorm wichteg fir eis Betriber, just grad an där heiteger Zäit. E Betrib, deen aus konjunkturelle Grënn seng Diere muss zoumaachen, deen ass, Här President, definitiv fort. A mat him och déi derzougehéierend Aarbechtsplazen.

D'Regierung hëlt an dësem Kontext kloer hir Responsabilitéit a suergt duerch eng aktiv a cibléiert Politik, datt Aarbechtsplazen esou wäit wéi méiglech erhale bleiwen an deemno och net vernicht ginn. Dat ass extrem begréissenswäert, well hanner all verluerener Aarbechtsplaz hänkt och ëmmer e perséinlecht Schicksal.

Mir kënnen eis et net leeschten, datt Leit onverschëllt an de Chômage falen. Ze vill Chômage ass och schlecht fir de soziale Fridden am Land. Dofir musse mer mat alle Mëttelen, déi eis zur Verfügung stinn, eis Betriber an dëser schwiereger Zäit begleeden an och ënnerstëtzen.

De Wëlle vun der Regierung, mat Steiermesuren, mat héijem Invest, mat verbesserten Hëllefe beim Astelle vun enger Persoun, déi fir de Moment am Chômage ass, dem Mëttelstand a schwieregen Zäiten de Réck ze stäipen, gëtt och duerch d'Bank vun de Beruffskummere positiv begréisst.

D'Regierung huet kloer erkannt, datt d'Situatioun eescht wär, datt ouni en Agräife säitens der öffentlecher Hand vill Kleng- a Mëttelbetriber riskéiere géifen, an d'Labränten ze geroden. Esou oder ähnlech lautend Sätz waren aus dem Mond souwuel vum President vun der Chambre des Métiers ze héieren, wéi och vum Direkter vun der Fédération des Artisans. Mir als CSV deele selbstverständlech déi Analys.

Ee Wuert nach zum Budgetsminister, dem Här Luc Frieden, dee jo an engem Zeitungsreportage - an elo ass et eigentlech schued, datt den Här Bodry net méi hei ass - vum honorabelen Här Bodry als Zauberer dohigestallt gouf an als solchen och betitelt gouf. Den Här Bodry huet dat elo zwar e bësse relativéiert an hien huet et dohigestallt: Et wär eng Liebkosung gewiescht. Da loosse mer dat dobäi.

(Hilarité)

Obschonn ech mer jo kënnt wënschen an där heiteger Zäit, datt den Här Frieden en Zauberer wär.

(Interruption)

Da wär jo alles vill méi einfach.

Une voix.- D'Zauberer sinn am Zirkus.

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Ech géif mer wënschen, den Här Bodry hätt Recht, an den Här Frieden wär en Zauberer, dann hätte mer an där heiteger schwiereger Zäit vill manner Schwieregkeeten ze bewältegen.

(Interruption)

Mä ech wëllt den Här Bodry hätt Recht.

Scho laang ier de Budget déposéiert gouf, hu missen déi eenzel Previsioune gemaach ginn, fir de Budget opzestellen. Dat weess och den Här Bodry. Hie war jo schliesslech och an der Regierung, oder eng Kéier an der Regierung.

Une voix.- Zweemol!

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Zweemol war hien an der Regierung. Dann hunn ech mech jo nach gëiert.

(Interruption)

Den 1. Oktober gouf de Budget déposéiert. D'Previsiounen hu misse virdru gemaach ginn, an dat alles zu enger Zäit, wou d'Finanzkris sech nach net an deem Mooss ofgezeechent hat, wéi dat haut de Fall ass. Kee konnt zu deem Zäitpunkt genee soen, wéi d'Situatioun sech géif entwéckelen; keen Zauberer an och keen Hellseher, well där gëtt et der jo mëttlerweil och ëmmer méi heibannen, grad wéi och dobaussen.

Ech hunn den Här Gibéryen elo héieren. Dee gehéiert neierdéngs och elo zu den Hellseher, well dee kann haut scho soen, datt keng Dividendë vun der Fortis géifen iwwert déi nächst Joren ausbezuelt ginn. Et ass eigentlech lukrativ. Et kënnt een eigentlech drop kommen, fir dem Här Gibéryen ze soen, hie soll Privatberoder ginn. Dann hätt een am Prinzip mat sengem Privatgeld wéinstens keng Schwieregkeeten.

(Hilarité)

Jo, et ass eigentlech schued, datt hien net méi hei ass, well hien hätt bestëmmt elo intervenéiert.

De Premier huet selwer d'lescht Woch hei an der Chamber gesot, all déi Leit sollen opstoen an de Fanger weisen, déi wéissten, wat fir eng Situatioun a puncto Finanzen a wat fir eng Situatioun a puncto Wirtschaft mir ausganks Januar hei zu Lëtzebuerg hätten. Ech hunn net gesinn, datt ee sech gemellt hätt. An et ass mer och net bekannt, datt ee sech duerno gemellt huet.

(Interruption)

Neen. Au contraire, et ass awer an der Finanzkommissioun unanime - an ech betounen „unanime", och wa sech haut net méi jiddwereen drun erënnere wëllt -; Fakt ass awer, datt et unanime festgehale ginn ass, de Budget, wat d'Recetten ubelaangt, net ze änneren an den Invest op deem bekannt héijen Niveau ze loossen.

Et war och an där Finanzkommissioun keng Rieds, fir d'Steieren unzehiewen anstatt se erofzesetzen, och net fir déi Steierkreditter réckgängeg ze maachen. Mir maachen dat net an - dat soen ech - dat ass och richteg esou. Wohlwissend awer, datt dëse Budget, wann déi prévisibel Recetten net géifen erreecht ginn, mat engem Defizit, dee méi oder manner grouss wäert sinn, dann ofschléisse kann.

Dofir, Här President, wëll ech dem Här Bodry nach eng Kéier soen: Den Här Frieden ass keen Zauberer. Hien ass au contraire e Minister, dee mat ganz vill Kompetenz a mat ganz vill Responsabilitéit a virun allem awer mat engem ganz gesonde Mënscheverstand dëse Budget géréiert an och ëmsetze wëllt.

Kuckt emol, Här President, wann een elo dat ganzt lescht Joer d'Leitartikelen am „Tageblatt" gelies huet, da konnt een…

(Interruption)

Jo, mir liesen dat och.

…a regelméissegen Ofstänn liesen, datt masseg Geld do wier, datt den Index direkt erëm misst hiergestallt ginn, datt d'Statskeese voller Geld wieren an d'Geldrecetten nëmme géifen esou spruddelen. Ech wëll dem Leitartikler hei kee Virworf maachen an hie wéinst senger Meenung kritiséieren, muss awer feststellen, datt hie sech a méi wéi engem Punkt gëiert hat an datt och hie keen Hellseher ass.

Also, Här Sold, verlaangt déi hellseheresch Fäegkeeten an dësen extrem schwieregen Zäiten och net vun den CSV-Kassenwarten; wéi Dir déi Häre Juncker a Frieden jo gär betitelt. Si alle béid hu wuel ganz vill Kompetenz - ech hunn dat scho gesot - an dëser Matière, ganz vill Responsabilitéit an dësem Domän a virun allem och dee gesonde Mënscheverstand, deen ech scho fir dës Matière gesot hunn.

Mä, Här Sold, esou leed wéi et mer deet, et si keng Hellseher. A fest steet och säit haut, Här Sold, datt Dir och net méi d'Fäegkeet hutt, an der Glaskugel kënnen ze liesen.

(Interruption)

Ass dat lech geschitt, Här Goerens? Well ech héieren nëmme Luef vun lech. Ech héieren nëmme Luef bei der DP iwwert den Här Goerens. Do ass seelen een, dee sech beklot iwwert den Här Goerens.

Une voix.- Jiddweree passt sech un.

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Da wësst Dir, wéi et ass.

(Interruption)

Also, Här President, Spaass bei Säit. Mir mussen och oppassen, eis Betriber net iwwerméisseg mat neie Bestëmmungen ze belaaschten an hinnen zousätzlech Steen an d'Been ze leeën. Dozou gehéiert sécherlech och d'Simplification administrative.

Deeler vun der Oppositioun fuerdere jo an dësem Kontext, datt elo ee Minister misst fräigestallt ginn, fir sech exklusiv dëser Problematik ze widmen. Ech wëll just nëmmen drun erënneren, datt mer mam Minister Fernand Boden dëse Minister schonn hunn, deen zesumme mam Wirtschaftsminister Jeannot Krecké am Beräich vun der Simplification administrative Neel mat Käpp mécht.

Ech erkläre mech och. Den 10. Oktober d'lescht Joer hate mer eng Consultatiounsdebatt hei an der Chamber iwwert den Entfesselungsplang fir d'Betriber a säin Aktiounsplang, duerch deen d'Weeër tëschent de Ministèren, de Verwaltungen an de Betriber méi schnell solle ginn a virun allem och manner opwändeg solle ginn.

Net méi spéit wéi elo de 6. November huet de Mëttelstandsminister op enger Pressekonferenz en éischten Tëschebilan vun der Ëmsetzung vun dësem Entfesselungsplang gemaach. Vun deene 76 virgesinnenen Aktiounen, déi dëse Plang huet, sinn der mëttlerweil 50 Stéck ëmgesat ginn, 17 anerer sinn an der Realisatioun a néng mussen der nach an Ugrëff geholl ginn. Ech denken, et contestéiert keen heibannen, datt dat awer e ganz positive Bilan ass.

Wann dann elo kuerzfristeg par la force des choses nei konkret Mesurë misste geholl ginn, fir de Mëttelstand ze entlaaschten, da sinn ech der Iwwerzeegung, datt d'Regierung déi och wäert huelen. Datt dës Regierung capabel ass, richteg a séier ze handelen, dat huet se, denken ech, an de leschte Wochen a méi wéi engem Dossier ënner Bewäis gestallt. Mir loosse jiddefalls de Mëttelstand net am Ree stoen.

Als Konklusioun kann ee festhalen…

Une voix.- Hien ass schonn zoppnaass.

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Ech denken net. Esou wéi ech d'Wierder héieren hu vum President vun der Chambre des Métiers a vun der Fédération des Artisans, mengen ech net, datt et esou ausgesäit, datt hien zoppnaass wär, souguer net bei dem Administrativen. Dir liest dat net, Här Gira, wann ech dat esou kucken. Mä ech liesen dat awer. Mech interesséiert de Mëttelstand wahrscheinlech och méi wéi lech.

(Interruption)

Jo, mä Här Goerens, ech wëll lech just zum Thema administrativ Weeër verkierze soen. Mir haten elo eng Travaux-publics-Kommissioun. Do war en administrative Wee esou kuerz: aacht Deeg. Dunn huet d'DP-Fraktioun gemengt, dat wier ze kuerz, dee misste mer verlängeren. Dat zu den administrative Weeër. Mir si bei den aacht Deeg bliwwen.

(Interruption)

Mir sinn där Meenung, datt dat laang genuch gewiescht wär.

Ech mengen, d'Madame Loschetter kann et bestätegen. Si war och do.

M. Charles Goerens *(DP)*.- Mir hätte gär eng exhaustiv Lëscht vun all deene Projeten, déi anscheinend trainéieren a vun deenen déi eng Ministere soen, déi aner géifen hir Aarbecht net maachen.

M. Lucien Clement *(CSV)*.- Also, ech kommen zum Schluss als Konklusioun. Déi administrativ Chargë weider reduzéieren an no Méiglechkeet keng nei weider schafen. Et kann net all eenzelne Betrib konkret an individuell Hëllefe kréien. Dat geet net.

De Programm muss sinn: den Invest héich ze halen; verschidden Aarbechte virzezéien; esou schnell wéi méiglech dem Betrib déi Gelder, fir déi hien dann och geschafft huet, zoukommen ze loossen; d'Kafkraaft selbstverständlech héich ze halen; de Konsum unzekuerbelen; a schlussendlech déi verschidde Steiermoossnamen, déi punktuell Entlaaschtung bréngen, en musique ze setzen.

Här President, ech sinn der Meenung - a mat mir selbstverständlech och d'CSV-Fraktioun -, datt dëse Budget déi richteg Äntwerten op déi aktuell Froe gëtt. E setzt déi Akzenter, déi elo gebraucht ginn, fir eng bestehend Wirtschaftskris ze iwwerbrécken, d'Vertrauen an de Bierger ze stäerken an d'Ekonomie ze relancéieren. Wa Lëtzebuerg och net eleng zoustänneg ass fir eng Relance, esou mussen awer eis Betriber startklar sinn, wann et zu engem neien Opschwonk an dësem Domän kënnt.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Clement. Domadder si mer um Enn vun eisen Aarbechte fir haut de Moien ukomm. Mir gesinn eis haut de Mëtteg um hallwer dräi erëm fir déi weider Diskussiounen.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 12.31 heures)

Mercredi, 10 décembre 2008

SÉANCE 16

Présidence: M. Lucien Weiler, Président
M. Jos Scheuer, Vice-Président

Sommaire

1. 5900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2009 (suite)
- *Discussion générale (suite): M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget (répond à MM. François Bausch et Charles Goerens)*

2. 5862 - Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Grand-Duché de Luxembourg et la Région administrative spéciale de Hongkong de la République Populaire de Chine tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir la fraude fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Hongkong, le 2 novembre 2007
- *Rapport de la Commission des Finances et du Budget: M. Lucien Thiel*
- *Discussion générale: M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget*
- *Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel*

3. Question urgente N°3024 de M. Jacques-Yves Henckes au sujet de la reprise de la banque Kaupthing Luxembourg
- *M. Jacques-Yves Henckes - M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget*

4. 5897 - Projet de loi relatif à la construction de la Maison du Savoir à Belval pour les besoins de l'Université du Luxembourg

5898 - Projet de loi relatif à la construction d'un bâtiment administratif pour compte de l'État à Belval
- *Rapports de la Commission des Travaux publics: Mme Sylvie Andrich-Duval*
- *Discussion générale: M. Lucien Clement, Mme Anne Brasseur, Mme Lydia Mutsch, Mme Viviane Loschetter, M. Robert Mehlen, M. Claude Wiseler, Ministre des Travaux publics, M. François Biltgen, Ministre de la Culture, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (répond à Mme Lydia Mutsch)*
- *Vote sur l'ensemble des projets de loi et dispenses du second vote constitutionnel*

Au banc du Gouvernement se trouvent: MM. Luc Frieden, François Biltgen, Mars Di Bartolomeo, Jean-Marie Halsdorf et Claude Wiseler, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.31 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber eng Kommunikatioun ze maachen?

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Neen, Här President.

M. le Président.- Da komme mer zum Ofschloss vun den Debatten iwwert de Statsbudget. D'Wuert huet elo den Här Budgetsminister Luc Frieden.

(Interruptions)

1. 5900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2009 (suite)

M. Luc Frieden, *Ministre du Trésor et du Budget*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären Deputéierten, ech géif Merci soe fir déi vill an interessant Ausloossungen, déi d'Membere vun der Chamber gemaach